

การศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

สารนิพนธ์

ของ

นางพัชรภรณ์ ภาณุตานนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

306.44
พ 516ก
ธ.3

การศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

บทคัดย่อ

ของ

นางพัชรภรณ์ ภาณุตานนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2546

4 224940

14 ต.ค. 2546

พัชรภรณ์ ภวภูตานนท์ . (2546) . การศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ.

สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ศาสตราจารย์

ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ .

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศโดย (1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ และ (3) เพื่อหาความสัมพันธ์พหุคูณและค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่างๆ ที่มีต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงขายบริการทางเพศในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง โดยคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน และด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาดตนเอง และด้านการพักผ่อนอยู่ในระดับต่ำ
2. แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง
3. แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศและสถานที่ทำงาน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ของตัวแปรที่ทำนายคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศได้ดีที่สุด คือ กลุ่มตัวแปรส่วนตัว ด้านแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีค่าเท่ากับ .515 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 3.618$) ซึ่งมีความแปรผันร่วม 26.60
5. ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ เป็นตัวแปรที่ส่งผลในทางบวกมากที่สุดต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศโดยส่งผล 32.82%

A STUDY OF QUALITY OF LIFE OF FEMALE PROSTITUTES

AN ABSTRACT

BY

MRS. PATCHARAPRON PAVAPUTANON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2003

Patcharapron Pavaputanon . (2003). A Study of Quality of Life of Female Prostitutes . Master Project , M.Ed.(Guidance and Counseling Psychology) .
Bangkok : Graduate School , Srinakharinewrot University . Master Project
Advisor : Prof. Dr . Pongpan Kirdpitak .

The purpose of this research was to study the quality of life of female prostitutes. The study was conducted in order to accomplish the following objectives. The first was to measure the degree of quality of life of female prostitutes. The second was to examine the relationships between their personal variables, prostitution work motivation, prostitution work attitudes and the quality of life of female prostitutes. The third was designed to examine the influence of the stated variables on the quality of life of female prostitutes.

The subjects of one hundred female prostitutes in the Muang district in Ratchaburi province were selected from the population. The research instrument was a quality of life of female prostitutes questionnaire. Means, standard deviation, frequency, percentage, Pearson product moment correlation coefficient, multiple correlation coefficient and multiple regression analysis were used to analyze the data.

The research findings were as follows:

1. The female prostitutes' quality of life of revealed average. Analyses also revealed that the dimensions of their quality of life : the physical and material well – being dimension and the relations with other people dimension were identified as average while the socioeconomic security dimension, the personal development dimension and the recreation dimension were classified in the low level.
2. The female prostitutes' work motivation, work expectation and work attitudes were average.
3. Statistically significant positive relationships were found between the prostitutes' quality of life and their prostitution work motivation, work expectation and work attitudes at .01 level. In this study, the female prostitutes' quality of life scores were significantly correlated to their income per month at .05 level but

did not have significant correlation with age, level of education, home – town, prostitution work duration and work places.

4. The correlation between the female prostitutes' personal variables, prostitution work motivation, work expectation and work attitudes was shown by the Multiple R statistic of .515 and significant at .01 level, with 26.60 % of the variability in quality of life predictable from the stated variables.

5. Analysis revealed that the best predictor of the female prostitutes' quality of life was their prostitution work attitudes, with 32.82 % of variability in quality of life predictable from the stated research variables.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

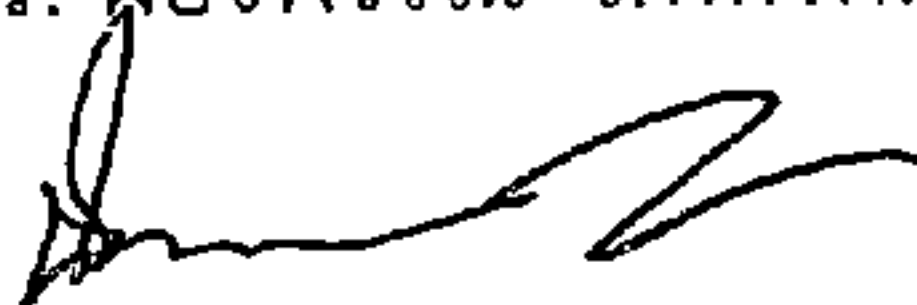

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

คณะกรรมการสอบ

(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

(อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และอาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะตลอดจนตรวจ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตา นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว ทุกท่านที่ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่กลุ่มโรคเอดส์ วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเรื้อน สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ จังหวัดราชบุรี และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนที่ ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและเสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ สามี และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนวทุกคนที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ และแสดงความห่วงใยให้สารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบให้กับ บิดามารดาครอบครัวและ บุรพาคณาจารย์ทั้งหลาย ที่ได้อบรมสั่งสอน และปลูกฝังคุณความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาท วิทยาการ ความรู้ให้กับผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

พัชรภรณ์ ภาณุตานนท์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	6
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
	สมมุติฐานของการศึกษา	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต.....	13
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหญิงขายบริการทางเพศ.....	23
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต.....	31
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ.....	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ.....	39
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง.....	40
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง.....	46
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	47
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	51
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	53
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
~~X~~ 5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	78
	ความมุ่งหมายของการศึกษาและสมมุติฐาน.....	78
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
	อภิปรายผล	82
	ข้อเสนอแนะ	91
	บรรณานุกรม	93
	ภาคผนวก	104
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	128

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของตัวแปรด้านส่วนตัวของหญิงขายบริการทางเพศ.....	65
2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทักษะคดีที่มีต่อการขายบริการทางเพศและคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ.....	68
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตหญิงขายบริการทางเพศ จำแนกตามระดับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทักษะคดีที่มีต่อการขายบริการทางเพศ.....	71
4	การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัวกับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทักษะคดีที่มีต่อการขายบริการทางเพศ.....	73
5	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องทุกตัวกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ	75
6	ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ และค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผลของตัวแปรอายุ การศึกษา ภูมิสำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน สถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทักษะคดีที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ.....	76
7	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ.....	108
8	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ.....	109
9	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ทักษะคดีที่มีต่อการขายบริการทางเพศ.....	110
10	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ และปัจจัยพื้นฐานของหญิงขายบริการทางเพศ.....	111

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
11	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม คุณภาพชีวิต ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นของหญิงขายบริการทางเพศ..... 112
12	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิต ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจของหญิงขายบริการทางเพศ..... 113
13	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาตนเองของหญิงขายบริการทางเพศ..... 114
14	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม คุณภาพชีวิต ด้านการพักผ่อนของหญิงขายบริการทางเพศ..... 115

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย	10
2 รูปแบบแนวคิดของคุณภาพชีวิต.....	22
3 รูปแบบกระบวนการแรงจูงใจ.....	36
4 ผังแสดงกระบวนการความคาดหวัง.....	41
5 องค์ประกอบของทัศนคติ.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ชีวิตที่มีคุณภาพย่อมเป็นความปรารถนาหลักของมนุษย์ทุกคน หากสังคมใดประกอบด้วยประชากรที่มีคุณภาพ สังคมนั้นย่อมสงบสุขและมีศักยภาพในการพัฒนา อันจะเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้นการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของสมาชิกในสังคม การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ นับตั้งแต่สิ่งต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทารกในครรภ์มารดา การเลี้ยงดู บรรยาการของครอบครัวตลอดจนสิ่งแวดล้อมและปัจจัยด้านการศึกษา (ทองพูล สักแก้ว . 2540 : 1)

คำว่า " คุณภาพชีวิต " เป็นคำที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบันโดยเฉพาะในหมู่วิชาการทางด้านสังคมศาสตร์จิตวิทยาและผู้ที่สนใจทางด้านการพัฒนาเพราะคำว่าคุณภาพชีวิตถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องที่มีคนสนใจให้ความหมายและกล่าวถึงกันมานานแล้ว ดังปรากฏว่ามีนักปราชญ์ นักการศาสนาและนักเขียนได้กล่าวถึงคำว่าชีวิตที่ดี (Good-life) การอยู่ดี กินดีมีสุข (Well-Being) ซึ่งก็หมายถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีมานานนับศตวรรษ (ศศิธร นุชนาคา. 2536 :16)

คุณภาพชีวิตที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย คือการพยายามพัฒนาสภาพการดำรงชีวิตของประชาชนในชาติให้ได้คุณภาพทั้งในเรื่องการกินการอยู่ การอาชีพสภาพครอบครัว สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนให้มีระดับมาตรฐานให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข จึงกำหนดความจำเป็นพื้นฐานที่ประชาชนในชาติทุกคนได้รับ โดยใช้เกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวชุมชนและสังคมเพื่อเป็น การพัฒนาคุณภาพชีวิต (วิไลลักษณ์ ยุ่นสมาน. 2541 : 18)

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะปกติหรือเจ็บป่วย สิ่ง que ทุกคนปรารถนา คือมีคุณภาพชีวิตที่ดี (สุนันท์ สินชื่อสัตย์กุล. 2536 : 3) จึงมีผู้ให้ความหมายและนิยามของคำว่าคุณภาพชีวิตว่าเป็นระดับของการมีชีวิตที่ดี ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม (สุภางค์ จันทวานิช . 2539 : 61) นอกจากนี้ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2537 : 119) ได้กล่าวว่าคุณภาพชีวิตหมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพซึ่งเป็นชีวิตที่มีอยู่รอด อยู่ดี อยู่อย่างมีหลักการและบุคคลนั้นสามารถปรับตัว และแก้ปัญหาได้ เพื่อดำเนินชีวิตไปอย่างสงบไปอย่างอดทนและมั่นคง ทวีสมบุรณ์ (2526 : 4 - 8) ได้กล่าวว่าบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ดำเนินชีวิตในทางชอบธรรมมีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเองนอกจากนี้ ดีน (Cella & Tulskey . 1990 : 29 - 38 ; citing Dean .1985 : 98 -100) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิตว่าหมายถึง ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ความสุขทางกาย ใจ ภาวะสุขภาพที่ดีสามารถ

ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและมีชีวิตที่มีความหมายและมีคุณค่า ส่วนเนตรนภา คู่พันธ์วี (2543 : 5) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันไปตาม การรับรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเวลา สถานการณ์จุดหมาย และความต้องการ คุณภาพชีวิตเป็นผลลัพธ์ของการปรับตัวที่ซับซ้อน โดยขึ้นกับ ธรรมชาติ และความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของแต่ละบุคคล ดังนั้น องค์ประกอบของ คุณภาพชีวิตจึงมีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลมีหลากหลายปัจจัย เช่น อายุ สิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษา และแรงสนับสนุนทางสังคม รายได้ อาชีพและ โรคประจำตัว เป็นต้น ดังผลการศึกษาของอาภาพร พัววิไล และคณะ (2541 : 218) ที่ศึกษา พบว่าคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ รายได้ครอบครัว การรับรู้ภาวะสุขภาพ และการรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จักรกฤษณ์ พิมญาพงษ์ (2524 : 34) ที่ได้ศึกษารูปแบบความสามารถในการดูแลตนเอง แรงสนับสนุนทางสังคม และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวาน จังหวัดอุดรธานี และพบว่าอายุ รายได้ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ และพบว่าแรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ชาน (Zhan.1992 : 795) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตของบุคคลที่แตกต่างกันขึ้นกับภูมิหลัง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมโดยจะเปลี่ยนแปลงไปตาม ภูมิสำเนา ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ส่วนทางด้านการศึกษา นั้น จอห์นสันและคณะ (Johnson, et al. 1982 : 29-34) และศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529 : 9) ได้ศึกษาและได้ผลสอดคล้องกันว่าระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต สำหรับในเรื่องอาชีพนั้นพาลเมอร์และลูการ์ต (Palmor & Luikart . 1972 : 68 - 80) ได้ศึกษาพบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความพึงพอใจในชีวิต เพศชายวัยกลางคน และเนตรนภา คู่พันธ์วี (2534 :100) และคณะ ได้ศึกษาพบว่ารายได้มี ความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต นอกจากนี้แบร์และเมเยอร์ (อัญชลี ดริตระกูล. 2540 : 56 ; อ้างอิงจาก Beare & Myers.1990 : 223) ได้ศึกษาพบว่าแรงสนับสนุนทางสังคม การมีสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคลและมีการแบ่งปันเป็นความรู้สึกที่สำคัญต่อการส่งเสริมสุขภาพ และความเป็นปกติสุข กับคุณภาพชีวิตของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกัน

นอกจากนี้ จริยาวัตร คมพยัคฆ์ (2537:14) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตเป็นนามธรรม ที่ซับซ้อนหลายมิติ คุณภาพชีวิตที่เป็นที่คาดหวังของแต่ละคนได้แก่ " การมีความสุข " และ " ความพึงพอใจในชีวิต " ซึ่งสอดคล้องกับ มาตาฮารุ (อาริรัตน์ หิรัญโร. 2531 : 58 ; อ้างอิงจาก Mataheru. 1985 : 235) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ในอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดความพอใจมากที่สุดได้แก่ความสำเร็จของงานส่วนแรงจูงใจ

ที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจ ได้แก่ สถานะของอาชีพ โอกาสความก้าวหน้า และเงินเดือน ส่วนตัวแปรด้านชีวสังคมได้แก่เพศ อายุ ระยะเวลาในการทำงานไม่มีผลต่อ แรงจูงใจในการทำงาน การที่คนขาดแรงจูงใจเกิดจากการที่ไม่ได้รับการตอบสนองในสิ่งต่าง ๆ หรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจตามที่ตัวเองต้องการหรือคาดหวังไว้ และ พวงเพชร วัชรอยู่ (2526 : 1) กล่าวถึงแรงจูงใจกับการทำงานคือ การพยายามให้ผลตอบแทนการทำงานตามความต้องการของคนทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับตันติมา ด้วงโยธา (2540 : 3) ที่กล่าวว่า ถ้าทำงานไม่ได้รับการตอบสนองในสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนเองต้องการและคาดหวัง ทำให้รู้สึกเหนื่อยหน่าย ท้อแท้ ทำงานไปเรื่อย ๆ ให้เสร็จไปในแต่ละวัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดแรงจูงใจ ส่วนเรื่องอัตมโนทัศน์นั้น ชาน (Zhan .1992 : 798) และกอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล (2531 : 86) กล่าวว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองประกอบด้วยความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และการยอมรับเกี่ยวกับตนเองโดยอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลนั้น เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสังคม ถ้าตนเองมีความรู้สึกต่อตนเองในด้านลบ ย่อมส่งผลให้คุณภาพชีวิตไม่ดี

[หญิงขายบริการทางเพศมักเป็นบุคคลที่เกิดในชนบท หรือแหล่งเสื่อมโทรมในเมืองใหญ่ หญิงสาวที่เกิดในชนบทมักจะหนีความยากจนไปหางานทำยังถิ่นอื่น (ราณี ใจยินดี. 2530 : 5) และส่วนมากมักจะเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคม (นิภา ส. ตุมรสุนทร . 2534 : 4) ทั้งนี้เนื่องจากการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจและไม่ได้รับการเอาใจใส่จากภาครัฐและเอกชนเท่าใดนัก(วงศ์กร เจียมเผ่า และเจริญวงศ์.2534:1) และยังถูกมองว่าเป็นปัญหาสังคมที่ต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน เพราะเป็นแหล่งเก็บกักเชื้อโรคและเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่สำคัญโดยเฉพาะโรคเอดส์ (ชีระ งามสูตร . 2532 :13) แม้ว่าหญิงขายบริการทางเพศเหล่านี้อาจจะไม่ใช่ต้นตอของโรคเอดส์ (จิตราภรณ์ วันสพงค์ . 2538 : 56) แต่เชื้อโรคนั้นอาจจะมาจากชายนักเที่ยวที่ไม่ยอมใส่ถุงยางอนามัย ดังนั้นหญิงขายบริการทางเพศเหล่านี้จึงเป็นผู้ที่เสี่ยงต่อการรับและแพร่เชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ทุกชนิด โดยทั่วไปทุกคนที่มองหญิงขายบริการทางเพศมักมองในแง่ลบมีอคติและเลือกปฏิบัติ ทั้งๆ ที่ปัญหาการขายบริการทางเพศเป็นปัญหาที่เกิดจากระบบทั้งระบบ แต่สังคมมักจะมองว่าหญิง ขายบริการทางเพศว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาสังคมและถูกประณามโดยสังคม ทั้งๆ ที่พวกเขาก็เป็นคน มีความรู้สึกและมีสิทธิมนุษยชนที่พึงมีเหมือนคนอื่นๆ ในสังคม โดยเฉพาะสิทธิที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีเช่นกัน (อัญชลี ตริตระการ. 2540 : 2) อย่างไรก็ตามหญิงขายบริการทางเพศก็ยอมรับความจริงว่าการขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ. 2525 : 73) การที่สังคมไทยไม่ยอมรับประสบการณ์ทางเพศที่เปิดเผยของหญิงไทย โดยเฉพาะการขายบริการทางเพศเป็นแรงผลักดันให้ผู้หญิงขายบริการทางเพศมีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำมาก (กนกวรรณ ธราวรรณ. 2539 : 3) ดังนั้นทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับหญิงขายบริการทางเพศมักจะถูกสังคมมองว่าอยู่ในระดับล่างและยอมรับไม่ได้ในที่สุด การที่สังคมไม่ยอมรับเหล่านี้คือความรู้สึกในแง่ลบของตนเอง และสิ่งที่เหลือ

อยู่ในใจของหญิงขายบริการทางเพศก็คือความรู้สึกด้อยค่า ขาดความมั่นใจในตัวเองไปจนถึงการรังเกียจตัวเอง]

จากการสำรวจสถานบริการทางเพศและผู้ให้บริการทางเพศประจำปี กองกามโรคได้กำหนดให้มีการสำรวจพร้อมกันทั่วประเทศ เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดจากการนับซ้ำเนื่องจากการเคลื่อนย้ายของพนักงานและผู้ให้บริการทางเพศ ทั้งนี้ทำการสำรวจปีละ 1 ครั้งตามแบบรายงานในเขตสาธารณสุขที่ 4 ทำการสำรวจปี 2544 (เมื่อวันที่ 1 - 31 มกราคม 2544) พบว่าในเขตสาธารณสุขที่ 4 ประกอบด้วยจังหวัดราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ มีหญิงขายบริการทางเพศ 2,109 คน และจากการที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์จังหวัดราชบุรี พบว่าจากการสำรวจปี พ.ศ. 2545 มีแหล่งขายบริการทางเพศจำนวน 126 แหล่งของอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีจำนวนพนักงานหญิงขายบริการจำนวน 201 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 21.6 (กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข . 2543 :26) และจากทะเบียนผู้ที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ เขต 4 จังหวัดราชบุรีในปี พ.ศ 2545 มีจำนวน 130 คน

การประเมินคุณภาพชีวิตของบุคคลทั่วไป อาจประเมินจากความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งได้แก่ การกินดีอยู่ดี สุขภาพอนามัยสมบูรณ์ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีส่วนร่วมในการพัฒนา (แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. ปี พ.ศ. 2535-2539 :156) แต่หญิงขายบริการทางเพศมีความสลับซับซ้อน ทั้งนี้เนื่องจากหญิงขายบริการทางเพศมีช่วงอายุการทำงานค่อนข้างสั้น ระดับราคาค่าบริการจะลดลงตามวัยที่เพิ่มขึ้นและความงามที่ลดลงทำให้ต้องพยายามดัดดวงผลประโยชน์ตอบแทนให้มากที่สุดในช่วงเวลาที่สั้นๆและจากการที่ไม่สามารถควบคุมเวลาทำงานของตัวเอง และการไม่มีหลักประกันราคาค่าตอบแทน ทำให้หญิงขายบริการทางเพศต้องทำงานมากไว้มาก่อน (กนกวรรณ ธรรมวรรณ .2539 : 2) ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพตามมา นอกจากจะเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และการแพร่เชื้อโรคเอดส์แล้ว (ชีระ งามสูตร . 2531 : 13) หญิงขายบริการทางเพศยังเป็นแหล่งกักเก็บเชื้อกามโรค และเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคหลายโรค โดยเฉพาะโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไปสู่ ชุมชน (พนมศรี เสาร์สาร . 2532 : 3 ; อ้างอิงจาก ประวิทย์ สุนทรสิมะ. 2525 : 57) และจากการศึกษา ของสมศักดิ์ ภักดีวงศ์ (ม.ป.ป :1 - 3) เรวดี รอบคอบ (2530 : 5) และวิวัฒน์ โรจนพิทยากร พบว่าความชุกของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของหญิงขายบริการทางเพศ นอกจากจะแพร่เชื้อกามโรคแล้วยังเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้มากขึ้น

จากการศึกษาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศน่าจะอยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หญิงขายบริการทางเพศที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ เขต 4 จังหวัดราชบุรีจำนวน 7 คน เกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องคุณภาพชีวิตผลการสำรวจพบว่าหญิงขายบริการทางเพศมีความเห็นว่าการมีคุณภาพชีวิตที่ดีคือ การมีเงินใช้มีสุขภาพแข็งแรง

ไม่เป็นโรคเอดส์ มีงานทำการมีครอบครัวที่อบอุ่นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของฟลานาแกน (Flanagan . 1978 : 138 - 147) ที่ได้เสนอรูปจำลองในการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ประกอบด้วย 5 ด้านคือด้านความสุขสบายทางด้าน ร่างกาย ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นด้านกิจกรรมในสังคม ด้านการพัฒนาตนเองและความ อิ่มเอมใจและด้านการพักผ่อน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะปฏิบัติงานที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดราชบุรี กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจรักษา ค้นหาผู้ป่วย ติดตามผู้สัมผัสโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และให้สุขศึกษา เพื่อควบคุมแหล่งแพร่โรคและการป้องกันโรค ซึ่งส่วนใหญ่สาเหตุที่หญิงขายบริการทางเพศมาทำงานอาชีพนี้เกิดจากปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว มีบางประเภทสมัครใจส่วนหนึ่งมาจากการถูกหลอกลวง ภูมิสำเนาจากต่างจังหวัด ได้แก่ ภาคเหนือ และภาคอีสาน สภาพสมรสส่วนใหญ่เคยผ่านการมีเพศสัมพันธ์มาก่อน ประเภทของสถานบริการทำงานอยู่เป็นลักษณะคาราโอเกะ สำนักค้าประเวณี นวดแผนโบราณ ร้านอาหาร/สวนอาหาร อาบอบนวด และมีประเภทแอบแฝงในรูปนักศึกษาที่อาศัยบริเวณห้างสรรพสินค้าเป็นแหล่งหา ลูกค้า เป็นต้น ในฐานะข้าพเจ้าเป็นบุคลากรที่ให้บริการสุขภาพในกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศ ตระหนักว่าคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่คุณคนปรารถนา หญิงขายบริการทางเพศก็เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงมีความเชื่อว่าตัวแปรด้านแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเชิงจิตวิสัยในประเด็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสุขสบายทางด้านร่างกาย ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งตัวแปรนี้ยังไม่มีการศึกษาโดยตรงซึ่งผู้วิจัยคาดว่าประเด็นทั้ง 5 ด้านจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการได้รับการตอบสนอง ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ จึงเป็นประโยชน์ต่องานควบคุม ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ และคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศกับคุณภาพชีวิตของหญิง ขายบริการทางเพศ

3. เพื่อหาความสัมพันธ์พหุคูณ และค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัวแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ กับคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ ของหญิงขายบริการทางเพศ

4. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุดต่อคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ และหา ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ ของตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุด ต่อคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ ของหญิงขายบริการทางเพศ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ และปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและความสัมพันธ์ด้านแรงจูงใจ ความคาดหวัง และทัศนคติมีผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงคุณภาพชีวิตเพื่อใช้ในการประเมินและพัฒนาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศให้เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตครั้งนี้เป็นหญิงขายบริการทางเพศที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีในปี พ.ศ 2545 จำนวน 130 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตครั้งนี้ เป็นหญิงขายบริการทางเพศ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรค และโรคเอดส์ จำนวน 100 คน ที่คัดเลือกด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากร ที่ให้ความร่วมมือในการ ศึกษาครั้งนี้ ตามคุณสมบัติ ต่อไปนี้

2.1 หญิงขายบริการทางเพศมีอายุ ระหว่าง 15 ถึง 40 ปี

2.2 เป็นหญิงขายบริการที่อาศัยอยู่ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ที่มารับบริการที่หน่วยบริการ ศูนย์กามโรค และโรคเอดส์อย่างต่อเนื่อง

2.3 หญิงขายบริการทางเพศที่มารับบริการ ในช่วงวันที่ 15 เดือน กันยายน พ.ศ 2545 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2545

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) หรือตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่

3.1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน และประเภทสถานทำงาน

3.1.2 แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ

3.1.3 ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ

3.1.4 ทักษะชีวิตที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณภาพชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพชีวิตที่แต่ละบุคคลรู้สึกว่ามีชีวิตดี มีความสุข ความรู้สึกพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาตนเองและด้านการพักผ่อน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพ และปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแลสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจ

1.2 ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น หมายถึง ความสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกันของหญิงขายบริการทางเพศที่มีต่อบุคคลอื่น ได้แก่

1.2.1 สัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้ความรัก ให้คำแนะนำและดูแลบุตรธิดา

1.2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ การช่วยเหลือสนับสนุนและมีความพึงพอใจในการมีสัมพันธภาพกับเพื่อน

1.3 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ความรู้สึกเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ อาชีพของตนความรู้สึกต่อการเข้าร่วมสังคม และกิจกรรมในชุมชน

1.4 ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ การพัฒนาด้านอาชีพ ด้านการศึกษาเพิ่มเติม

1.5 ด้านการพักผ่อน ได้แก่ การหาสิ่งหย่อนใจ โดยการออกกำลังกาย ดูหนัง ฟังเพลง อ่านหนังสือ การท่องเที่ยว

2. ตัวแปรด้านส่วนตัว หมายถึง คุณลักษณะของหญิงขายบริการทางเพศที่ให้บริการทางเพศ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ และประเภทสถานที่ทำงาน

2.1 อายุ หมายถึง อายุปัจจุบันซึ่งการศึกษาครั้งนี้ศึกษาหญิงขายบริการทางเพศที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี อยู่ในช่วงอายุ 15 – 40 ปี ซึ่งแบ่งเป็นช่วงอายุ ดังนี้ คือ

2.1.1 อายุตั้งแต่ 15 ปี ถึง 20 ปี

2.1.2 อายุมากกว่า 21 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี

2.1.3 อายุมากกว่า 25 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

2.1.4 อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 35 ปี

2.1.5 อายุมากกว่า 35 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี

2.2 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่หญิงขายบริการทางเพศได้รับตามหลักสูตรที่ได้รับทั้งในระบบและนอกระบบ แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

2.2.1 ไม่ได้รับการศึกษา

2.2.2 ประถมศึกษา (ป.1 ถึง ป.6)

2.2.3 มัธยมศึกษา (ม.1 ถึง ม.6)

2.2.4 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. ปวส.)

2.3 ภูมิลำเนา หมายถึง ภาคที่อาศัยอยู่เดิมของหญิงขายบริการทางเพศที่อาศัยอยู่ก่อนมาขายบริการทางเพศที่อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

2.3.1 ภาคเหนือ

2.3.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)

2.3.3 ภาคกลาง

2.3.4 ภาคตะวันออก

2.3.5 ภาคใต้

2.4 ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ หมายถึง ระยะเวลาที่หญิงขายบริการทางเพศได้ทำงานขายบริการตั้งแต่แรกจนถึงปัจจุบันปฏิบัติงานขายบริการทางเพศคิดเป็น จำนวนปีซึ่งการศึกษารั้งนี้แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

2.4.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี

2.4.2 มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี

2.4.3 มากกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

2.4.4 มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี

2.4.5 มากกว่า 10 ปี

2.5 รายได้ หมายถึง จำนวนเงินโดยประมาณที่หญิงขายบริการทางเพศได้รับในแต่ละเดือนโดยไม่หักค่าใช้จ่าย ซึ่งการศึกษารั้งนี้แบ่งเป็น 6 กลุ่มคือ

2.5.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท

2.5.2 3,001 ถึง 5,000 บาท

2.5.3 5,001 ถึง 10,000 บาท

2.5.4 10,001 ถึง 15,000 บาท

2.5.5 15,001 ถึง 20,000 บาท

2.5.6 มากกว่า 20,000 บาท

2.6 ประเภทสถานที่ทำงาน หมายถึง ประเภทของสถานบริการที่หญิงขายบริการทางเพศปฏิบัติงาน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ

2.6.1 ร้านอาหาร หรือสวนอาหาร

2.6.2 ร้านคาราโอเกะ

2.6.3 นวดแผนโบราณ หรืออาบอบนวด

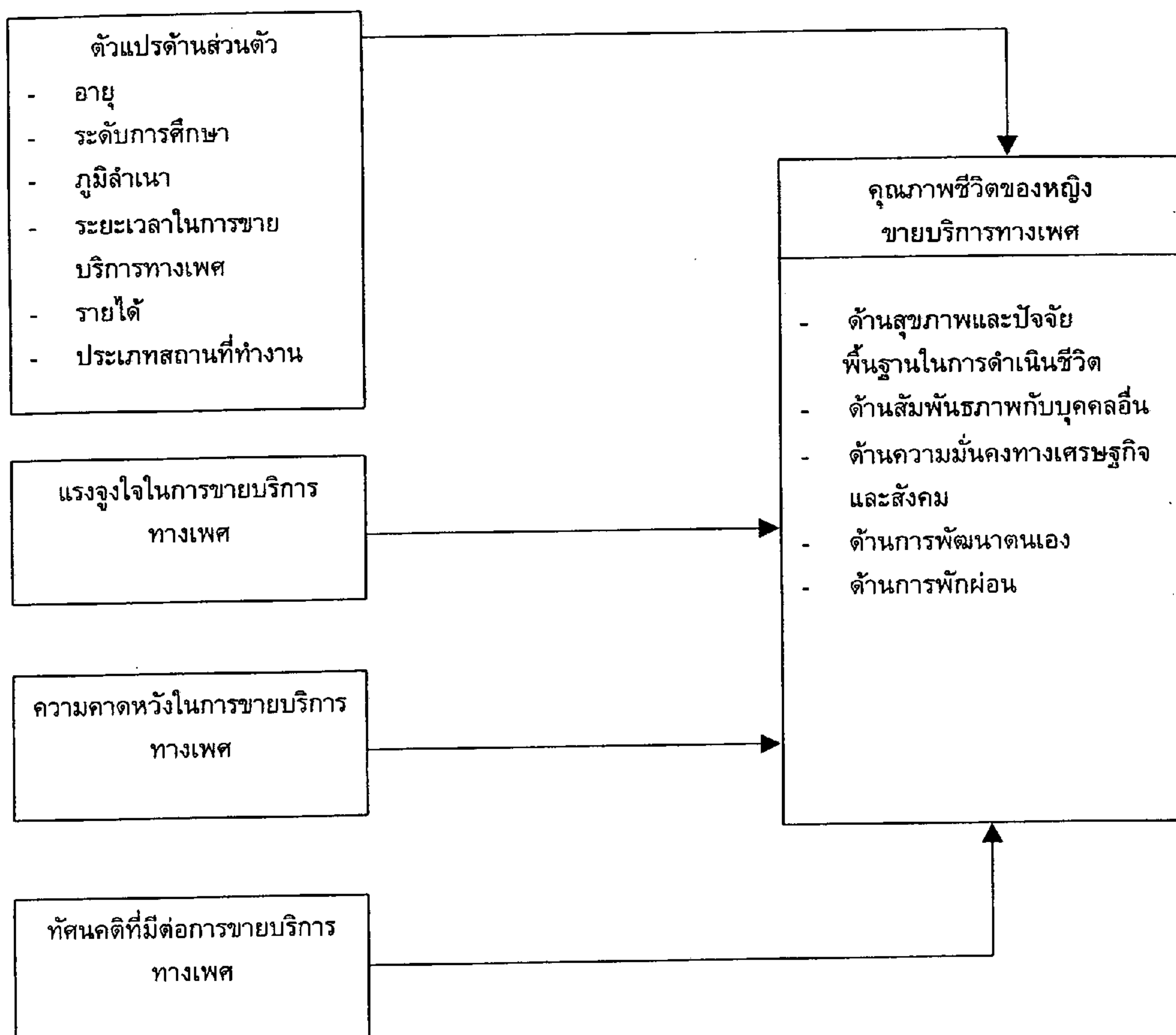
2.6.4 โรงแรม

3. แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ หมายถึง พลังภายในและภายนอกของหญิงขายบริการทางเพศที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ได้แก่ มีความต้องการที่จะประกอบอาชีพนี้ เพราะเห็นคนอื่นประกอบอาชีพนี้แล้วอยากทำตาม ต้องการนำรายได้มาช่วยเหลือครอบครัวเพื่อให้ชีวิตครอบครัวและชีวิตตนเองดีขึ้น ได้ทำงานสบายได้ค่าตอบแทนสูง

4. ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ หมายถึง ความมุ่งหวังหรือความปรารถนาที่เกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ ได้แก่ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ จะทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม มีโอกาสได้อยู่ในสังคม มีโอกาสได้คู่ครองที่ดี มีโอกาสได้ท่องเที่ยวและคาดว่าจะทำให้ฐานะทางสังคมของตัวเองดีขึ้น

5. ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ หมายถึง ความรู้สึกของหญิงขายบริการทางเพศที่มีต่อการขายบริการทางเพศ โดยมีความรู้สึกว่าการขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ไม่น่ารังเกียจ และช่วยลดปัญหาการข่มขืน เป็นงานสุจริตไม่น่าอับอาย รู้สึกว่าเป็นการเสียสละโดยได้ตอบแทนบุญคุณของบิดามารดา และได้ส่งเสียให้พี่น้องได้ศึกษาเล่าเรียน

กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า หุจจ.

✓ 1. ตัวแปรส่วนตัวซึ่ง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้และประเภทสถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์ กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

✓ 2. ตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์ พหุคูณกับคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ ของหญิงขายบริการทางเพศ

/ 3. ตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุดต่อคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ ประกอบด้วย ตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตาม หัวข้อต่อไปนี

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต การประเมินคุณภาพชีวิต และองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

- /1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต
- /1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพชีวิต
- /1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
- /1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหญิงขายบริการทางเพศ
 - /1.4.1 การแบ่งตามกลุ่มของหญิงขายบริการทางเพศ
 - /1.4.2 รูปแบบการทำงานของหญิงขายบริการทางเพศ
 - /1.4.3 จำนวนของหญิงขายบริการทางเพศ
 - /1.4.4 ประเภทของหญิงขายบริการทางเพศ
 - /1.4.5 สภาพปัญหาของหญิงขายบริการทางเพศ
 - /1.4.6 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ
- /1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

- /2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ
 - ไม่บอก
บอก
หัวข้อ 2.1-2.3
 - { 2.1.1 ความหมายของแรงจูงใจ
 - { 2.1.2 เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการแรงจูงใจ
 - { 2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีการจูงใจ
 - { 2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ
- /2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคาดหวัง
 - no
 - { 2.2.1 ความหมายของความคาดหวัง
 - { 2.2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง
 - { 2.2.3 ปัจจัยที่กำหนดความคาดหวัง
 - { 2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

2.3.1 ความหมายของทัศนคติ

2.3.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

2.3.3 การเกิดทัศนคติ

2.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต การประเมินคุณภาพชีวิต และองค์ประกอบของ คุณภาพชีวิต

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตเป็นจุดหมายปลายทางในการดำรงชีวิตของบุคคลที่ต่างมุ่งหวังที่จะให้ชีวิตของตนมีคุณภาพสูงที่สุดในแนวที่ตนปรารถนา (เย็นใจ เลหาวิช. 2520 : 47) มนุษย์ในทุกสังคมต้องการมีชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ " คุณภาพชีวิต " จึงเป็นแนวคิดที่อยากจะนิยามให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นสากล เหตุผลประการแรก คือเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่สามารถบรรยายดีความโดยผ่านตัวกรองด้านความคิดและภาษาที่แตกต่างกัน ความคลาดเคลื่อนจากการมองที่หลากหลาย เกิดจากประสบการณ์พื้นฐานความรู้ ประเด็นการนำเสนอและข้อเท็จจริงต่างๆ ประการที่สองแนวคิดด้านคุณภาพชีวิตขึ้นอยู่กับคุณค่าที่แฝงอยู่อย่างมาก ประการที่สามคือความคิดที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในความเจริญขององคกรและพัฒนาการของมนุษย์การมีอายุยาว กระบวนการทางด้านจิตใจ ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบต่างๆ รวมทั้งค่านิยมด้วย ซึ่งหากนิยามเป็นแบบเดียวกันก็หมายความว่าถึงคนทุกคน โดยไม่มีการคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอายุ ช่วงชั้นทางสังคม การศึกษาล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งคงยากที่จะยอมรับจุดนี้ได้ (สุภางค์ จันทวานิช และวิศน์ ศิลตระกูล. 2539-25 ; อ้างอิงจาก Rommey and Brown . 1994 : 157 -158)

คำว่า " คุณภาพชีวิต " เป็นคำที่ใช้ในการเปรียบเทียบซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา สถานที่ และการรับรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ อาชีพ ความสนใจ การศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมแตกต่างกัน จึงเป็นการยากที่จะให้ความหมายของคำว่าคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นนามธรรม ได้อย่างชัดเจนแน่นอนอย่างไรก็ตามได้มีผู้พยายามอธิบายความหมายของคุณภาพชีวิต ซึ่งมีความแตกต่างตามทัศนะของแต่ละบุคคล ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2535 : 45) ระบุว่า คุณภาพชีวิตประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คุณภาพกับชีวิต คุณภาพ หมายถึง ลักษณะความลักษณะประจำบุคคลหรือสิ่งของ ชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ ดังนั้นคุณภาพชีวิต หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ ที่ดีของบุคคล

คาลเคย์ และโรคีย์ (Dalkey & Rourke. 1973 : 15) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่าเป็นความรู้สึกเป็นสุขของบุคคล ความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจกับชีวิตหรือการมีความสุข ไม่สุขกับชีวิตความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตนี้เปรียบเสมือนพารามิเตอร์ของการวัดคุณภาพชีวิตของบุคคลด้วย และที่แจ๊คเคิล (Jackle. 1974 : 362) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิต เป็นความยินดีต่อชีวิตของแต่ละคน เป็นความพอใจที่บุคคลได้รับจากการมีกิจวัตรประจำวัน อันเป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลรับรู้เกี่ยวกับชีวิตของตนเองว่ามีความหมายและสามารถดำรงไว้ซึ่งพัฒนาการในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ (Dalkey .1972 ; cited in Laborde & Power.1986 : 19) ยังแสดงถึงความรู้สึกของบุคคลถึงการมีความสุขสนุกสนานในการดำเนินชีวิต และเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของบุคคลด้วย

ลิว (Liu.1975:1) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตในเชิงจิตพิสัยหมายถึงสุขภาวะ (Well-being) คือการอยู่ดีมีสุขของบุคคลและสิ่งแวดล้อมในส่วนของคน คุณภาพชีวิตจะแสดงออกมาในรูปของความต้องการเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะทำให้บุคคลนั้นมีความสุขหรือมีความพึงพอใจ

แคมป์เบล (Campbell .1976 ; citing in Graham & Longman. 1987 : 399) ได้ระบุถึงแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตว่าเป็นมิติที่มีหลายรูปแบบ โดยเน้นเป็นพิเศษที่ความสุขและความพึงพอใจในชีวิตที่แต่ละคนเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสถานการณ์ ที่เป็นอยู่กับสถานการณ์ที่เขาอยากให้เป็นหรือที่คาดหวัง ผลที่ได้จะเป็นความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจความสุขหรือไม่มีความสุขซึ่งเป็นการตัดสินของแต่ละบุคคล

มาสโลว์ (Maslow.1970:24 - 25) ได้อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจของมนุษย์ ตามทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการอยู่เสมอ และเป็นการยากมากที่มนุษย์จะมีความพึงพอใจสูงสุดยกเว้นในช่วงเวลานั้นๆ ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์นั้น เมื่อความปรารถนาอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้วก็จะมีความปรารถนาอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ เป็นเช่นนี้เรื่อยไปและลักษณะเฉพาะของชีวิตก็คือการทำการกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ปรารถนานั้นคือเมื่อใดเกิดความปรารถนาขึ้นก็จะมีแรงขับและการกระทำก็จะถูกปลุกเร้าแล้วก็จะเกิดความพอใจขึ้นจากการที่ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความปรารถนาซึ่งพฤติกรรมหรือการกระทำใดๆ ของบุคคลที่จะปรากฏขึ้นอยู่กับการต้องการ หรือความปรารถนาขั้นพื้นฐานของบุคคลและเพิ่มความต้องการจากระดับต่ำสู่ระดับสูงขึ้นไปตามลำดับดังนี้คือ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย 3) ความต้องการความรัก และรู้สึกเป็นเจ้าของ 4) ความต้องการความรู้สึกมีคุณค่าและได้รับการยอมรับนับถือ 5) ความต้องการความสำเร็จ และรู้สึกสมบูรณ์ในชีวิต

สำหรับความต้องการด้านร่างกายนั้นเป็นความต้องการพื้นฐานที่ช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น ความต้องการพักผ่อน ความต้องการอาหาร น้ำและอากาศ เป็นต้น ส่วนความต้องการความปลอดภัยนั้นเป็นการช่วยปกป้องให้ชีวิตรอดพ้นจากอันตรายทั้งปวงและเป็นอิสระจากความกลัว ความวิตกกังวลและความยุ่งยากสับสน ความต้องการสองขั้นนี้เป็นความต้องการระดับพื้นฐานของการมีชีวิต ส่วนความต้องการในระดับสูงขึ้นมาเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ บุคคลมีความต้องการที่จะได้รับความรัก และความเป็นเจ้าของต้องการการสร้างสัมพันธภาพ และเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น ต้องการเพื่อน ต้องการคนรัก ซึ่งมาสโลว์เห็นว่า ความต้องการความรักนั้นต้องมีทั้งลักษณะของการให้ความรักแก่ผู้อื่น และการรู้จักรับความรักจากผู้อื่นด้วยการได้รับความรัก และการยอมรับจากผู้อื่นจะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า (Maslow . 1970 : 24 - 25)

แฮง และ ฟอล์เมอร์ (Hang and Folmar. 1986 : 332) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่บุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้านคือ การมีสุขภาพดีมีรายได้เพียงพอ ไม่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ และการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นๆ

โซห์น (Burckhardt. 1982 : 25 ; cited Chown .1977 :14) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความพึงพอใจในชีวิตเป็นส่วนประกอบทางอารมณ์ของทัศนคติของบุคคลที่มีต่อชีวิตตนเองและอาจแสดงถึงผลสะท้อนของความรู้สึกของเขาเกี่ยวกับอดีต ปัจจุบัน และอนาคตโดยสะท้อนถึงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างความหวังแรกเริ่มเป้าหมาย และความสำเร็จของเขาซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎา ดงศิริ (2531 : 44 - 45) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตของบุคคลสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกด้านจิตใจ ความรู้สึกพอใจในชีวิตของแต่ละบุคคลตามสภาพที่ตนดำรงอยู่ เป็นการรับรู้และตัดสินโดยบุคคลนั้น

สร้อยญา เขียวโอภาส (2526 : 57) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพนั้น โดยทั่วไปหมายถึง การกินดีอยู่ดี มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์หรือการมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถทำงานประกอบอาชีพที่ประสบความสำเร็จหรือการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2530 : 7) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิตไว้ว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับแต่ละคนในลักษณะของความรู้สึกพอใจในสภาพที่ตนเองมีอยู่ เป็นอยู่ได้ รับอยู่ และปฏิบัติอยู่เป็นประจำวันในแต่ละคนจะมีความพอใจแตกต่างกัน

ดิเรก ฤกษ์หรราย (2527 : 100) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิตไว้ว่าเป็นความรู้สึกคิดรวบยอดที่เกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพชีวิตของความต้องการพื้นฐานทั้งทางร่างกายและสังคมวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม จิตวิทยาและสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต ทั้งที่เป็นนามธรรมและที่มนุษย์สร้างขึ้นมา คุณภาพชีวิตของประชากรในส่วนรวมอาจจะไม่สอดคล้องกับ คุณภาพชีวิตของกลุ่มย่อยในสังคมก็ได้

ประภาพร จินันทุยา (2536 : 12) กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ระดับการดำรงชีวิตในปัจจุบันตามการรับรู้องค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้ ซึ่งได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สุขภาพ สภาพแวดล้อม การพึ่งพาตัวเองและการทำกิจกรรมประจำวัน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

สุชาติ ประสิทธิ์ (2525 : 1) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตไว้ว่า สำหรับบางคนหรือกลุ่มคนบางกลุ่ม คำว่าคุณภาพชีวิตหมายถึง การมีสิ่งที่เป็นต่อการดำรงชีวิต แต่บางกลุ่มอาจหมายถึง การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ บางกลุ่มอาจหมายถึง การให้โอกาสแก่บุคคลที่จะพัฒนาตนเองหรือคนบางกลุ่มอาจหมายถึง การให้โอกาสแก่บุคคลที่จะพัฒนาดตนเองหรือคนบางกลุ่มอาจหมายถึง การมีสิ่งแวดล้อม (ทางกายภาพ) ที่น่าอยู่ น่าอาศัย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2525 : 2) ได้กล่าวถึง คุณภาพชีวิตว่า "คุณภาพชีวิต" สำหรับบางคนหรือบางกลุ่ม คำว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีสิ่งที่เป็นแก่การดำรงชีวิต แต่บางกลุ่มอาจหมายถึง ความมั่นคงปลอดภัยในทรัพย์สิน และบางกลุ่มอาจ หมายถึง การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจบางกลุ่มอาจหมายถึงการให้โอกาสแก่บุคคลที่จะพัฒนาดตนเอง หรือคนบางกลุ่มอาจหมายถึงการให้โอกาสแก่บุคคลที่จะพัฒนาดตนเอง หรือคนบางกลุ่มอาจหมายถึงการมีสิ่งแวดล้อม (ทางกายภาพ) ที่น่าอยู่

จรรยา คุณมี (2529 : 1) กล่าวว่า " คุณภาพชีวิต คงมีหลายทัศนะด้วยกัน ทั้งนี้ น่าจะขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล แต่กลุ่มที่มีทัศนะต่างกันไป เพราะว่าถ้าหากบุคคลใดก็ตามพอใจในความเป็นอยู่ของตน ซึ่งความเป็นอยู่นั้นสังคมยอมรับแล้วก็น่าจะนับถือว่าเป็นบุคคลที่มีชีวิตมีคุณภาพ "

นอกจากนี้ คุณภาพชีวิตจึงสัมพันธ์อยู่กับปัจจัยความต้องการ 2 ระดับคือ (Nicholas .1975:688 - 689)

ระดับที่ 1 ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของบุคคลทุกคนที่พึงต้องการมี ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าสำหรับสวมใส่ สุขภาพที่แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย และการมีเศรษฐกิจดี สังคมดี

ระดับที่ 2 ปัจจัยความต้องการที่สนองความพอใจของแต่ละบุคคล ได้แก่ 1) ค่านิยมที่กลมกลืนกับสังคมวัฒนธรรม 2) ความสมดุลระหว่างความต้องการและความเป็นไปได้ที่จะบรรลุถึงความต้องการ 3) จุดมุ่งหมายของชีวิต 4) ชีวิตที่กลมกลืนกับครอบครัว ชุมชน สิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตามมีแนวความคิดหนึ่งที่สอดคล้องกัน คือ ความพึงพอใจในชีวิต (Life satisfaction) เป็นมิติที่สำคัญที่สุดและถือว่าเป็นบอรรมิเตอร์ของการประเมินคุณภาพชีวิต (Laborbe & Powers . 1986 : 19) เคมปีเบล และคณะ (Campbell,et al.1976 :117) รายงานว่าในการศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคคลทั่วไป แต่ละบุคคลจะตอบโดยใช้คำว่า ความพึงพอใจในชีวิตเมื่อถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเขา จึงได้มีการใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นมิติหนึ่งของคุณภาพชีวิตกันอย่างกว้างขวางทั้งในภาวะสุขภาพดีและภาวะของการเจ็บป่วย โดยมีแนวความคิดว่าความพึงพอใจในชีวิตเป็นการปรับตัวทางจิตสังคมที่สำคัญ

จากความหมายของคุณภาพชีวิตดังกล่าวข้างต้น สรุปประเด็นสำคัญได้ว่า คุณภาพชีวิตจะเกี่ยวข้องกับ ความพึงพอใจในชีวิต การกินดีอยู่ดี มีสุขภาพแข็งแรง การมีเศรษฐกิจดี มีชีวิตที่กลมกลืนกับครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งคุณภาพชีวิตของแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การมีรายได้แน่นอน มีบ้านอยู่เป็นของตนเอง ต้องการอะไรก็ได้จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าคนยากจนกว่า มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่นั้นไม่อาจตัดสินได้ คนที่มีรายได้สูงไม่จำเป็นต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าคนที่มีรายได้ต่ำกว่า

คุณภาพชีวิตจึงหมายถึง การมีชีวิตที่สมบูรณ์ในแง่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเกิดจากการให้ความสำคัญและความพึงพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ตามสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ เป็นอยู่ หรือการรับรู้และตัดสินใจของมนุษย์ในช่วงเวลาหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ตามกาลเวลา และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ ด้านวัตถุวิสัย (Objective) และ ด้านจิตพิสัย (Subjective) (UNESCO.1980 : 312) การศึกษาคุณภาพชีวิตที่ดีควรประกอบด้วยองค์ประกอบที่พึงซึ่งถึงคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุมทั้งด้านวัตถุวิสัยและจิตพิสัย (ชิตชัย สนั่นเสียง. 2528 : 56) โดยการศึกษาการประเมินคุณภาพชีวิตด้านวัตถุวิสัยเป็นการศึกษาบนพื้นฐานของข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นได้ นับได้ หรือวัดได้ ซึ่งส่วนมากจะเป็นข้อมูลทางด้านประชากร เช่น จำนวนประชากร อัตราเกิด อัตราตาย ความหนาแน่นของ ประชากร ฯลฯ ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น รายได้ประชาชาติ ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราส่วนผู้มีงานทำ สภาพทางด้านสุขภาพอนามัย ฯลฯ และข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ระดับมลภาวะทางอากาศ การใช้ทรัพยากร ฯลฯ ส่วนการประเมินคุณภาพชีวิตทางด้านจิตพิสัยนั้นเป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางด้านจิตวิทยาโดยสอบถามความรู้สึกและเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิต โดยเชื่อว่าความรู้สึกนึกคิดของประชาชนนั้น มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้วย นักวิจัยมักพบความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีที่เป็นนามธรรมบางชนิดกับดัชนีที่เป็นรูปธรรม เช่น ระดับความสุขของบุคคลขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคมและภูมิประเทศที่อาศัยอยู่ เป็นต้น (สมชาย สุขศิริเสรีกุล . 2539 : 214)

ดังนั้น คุณภาพชีวิตจึงไม่สามารถตีค่าแต่เฉพาะทางด้านวัตถุด้านเดียว แต่จะต้องรวมค่าทางด้านจิตใจเข้าไปด้วย นักวิชาการจึงหันมาสนใจการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านจิตพิสัย ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานการรับรู้สภาพความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต โดยประชาชนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเองซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีข้อตกลงที่สมบูรณ์แบบว่าเรื่องใดของชีวิตควรจะรวมอยู่ในการประเมินคุณภาพชีวิต

จากแนวความคิดของการประเมินคุณภาพชีวิตพอจะสรุปโดยพิจารณาจาก โครงสร้างของคุณภาพชีวิต ได้ดังนี้

1. การประเมินโดยพิจารณาว่า คุณภาพชีวิต ประกอบด้วยโครงสร้างมิติเดียว ซึ่งนิยามกันมากในการศึกษาเดิม บุคคลจะประเมินคุณภาพชีวิตของคน โดยใช้คำถามเดียวสรุปถึงคุณภาพชีวิตโดยรวมทั้งหมดซึ่งถือว่าเป็นการประเมินที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ (Andrew & Mckennell .1980 :68 ; citing Cantril .1965 : 56)

2. การประเมินโดยมีทัศนะว่า คุณภาพชีวิตประกอบด้วยโครงสร้างหลายมิติ การศึกษาวิจัยตามแนวการประเมินนี้เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.1957 โดยได้มีการศึกษาเพื่ออธิบายถึงการรับรู้ความสุข ความพึงพอใจ และความพึงพอใจทางจิตใจ คือมุ่งเกี่ยวกับสุขภาพจิตของคนอเมริกันพบว่า การจัดอันดับความสุข (Happiness Rating) ของตนเองเป็นการวัดทางจิตพิสัยของการปรับตัวที่เชื่อถือได้และในปี 1965 นักวิจัยได้มุ่งให้ความสนใจในการตอบสนองการรับรู้เกี่ยวกับความสุขของกลุ่มตัวอย่าง มากกว่าการจัดอันดับหรือการให้คะแนนโดยผู้อื่นที่มีความชำนาญ (Holmes.1985 : 124 ; citing Burckhardt.1982 : 236)

พาดิลลา และแกรนท์ (Padilla & Grant .1985 : 45-60) ได้ให้ความเห็นว่าการประเมินคุณภาพชีวิต โดยใช้โครงสร้างหลายมิติอาจจะเหมาะสมกว่าการประเมินโดยใช้โครงสร้างมิติเดียวเนื่องจากช่วยให้เห็นภาพที่ถูกต้องของเหตุการณ์ ในชีวิตของผู้ป่วยที่เกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการรักษาทั้งหมด นอกจากนี้ยังสามารถศึกษาถึงผลของแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อคุณภาพชีวิตได้ สามารถแสดงให้เห็นว่าทำไมผู้ป่วยจึงพอใจและไม่พึงพอใจกับบางสิ่งบางอย่าง

บรุคฮาร์ด ได้ดัดแปลงดัชนีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต (Life Satisfaction Index) จากแบบวัดของนิวการ์เทน และคณะ (Neugarten, et al .1961 :134 -143) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้กันอย่างกว้างขวางมานานกว่า 20 ปี ประกอบด้วยการวัด 5 ด้าน คือ 1) ความรู้สึกสนุกสนานในการดำเนินชีวิต (Zest of Life) คือการมีความสุข ความพึงพอใจในสิ่งต่างๆ ที่เป็นกิจวัตรประจำวัน 2) ความตั้งใจและความอดทนในการดำเนินชีวิต (Resolation and Fortitude) คือการคิดว่า ชีวิตมีความหมาย และยอมรับอย่างเด็ดเดี่ยวในสิ่งชีวิตเป็นอยู่ 3) ความสมดุลระหว่างความปรารถนา และการได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย คือ ความรู้สึกประสบความสำเร็จในเป้าหมายสำคัญที่ตั้งใจว่าจะทำ 4) อัตมโนทัศน์ (Self - concept) คือการยึดถือความนึกคิดทางด้านบวกของตนเอง 5) อารมณ์ที่เป็นสุข (Mood Tone) คือการมีความสุขอารมณ์แจ่มใสเบิกบานหรือมองโลกในแง่ดี

สปิตเซอร์ และคณะ (Spitzer ,et al .1981 : 567) ได้สรุปว่าเครื่องมือในการประเมินคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น ควรประกอบด้วยลักษณะ 10 ประการ ดังนี้ 1) ข้อความสั้น เข้าใจง่าย และนำไปใช้ได้สะดวก 2) กว้างขวาง ครอบคลุม องค์ประกอบชีวิตแต่ละด้าน 3) เนื้อหาสอดคล้องกับกลุ่มชนนั้น 4) เน้นปริมาณ 5) สามารถใช้ได้หลายสถานการณ์ ด้วยข้อจำกัดน้อยที่สุดเกี่ยวกับปัจจัยทางด้าน เพศ อายุ อาชีพ และชนิดของโรคเรื้อรัง 6) ได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นก่อนนำไปใช้

7) เป็นที่ยอมรับในการวัดโดยเฉพาะ ผู้ชำนาญทางคลินิก 8) มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงในภาวะสุขภาพของผู้ถูกวัด 9) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างเด่นชัด ในกลุ่มผู้ถูกวัดที่มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน 10) มีเหตุผลดี

นิสาร์ตน์ ศิลปเดช (2538 : 5) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพชีวิตว่าสามารถพิจารณาได้จากประกอบ 2 ด้านคือ

1. ด้านวัตถุวิสัย (objective) การประเมินด้านวัตถุวิสัยวัดได้โดยอาศัยข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นได้ นับได้ วัดได้ เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมการมีงานทำและอาหาร ฯลฯ

2. ด้านจิตพิสัย (Subjective) คือสิ่งที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความสุขความพึงพอใจ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม คุณธรรม รวมถึงสิ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอกอื่นๆ ซึ่งอาจประเมินได้ด้วยการสอบถามความรู้สึกและเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิตการรับรู้ต่อสภาพความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

จากคุณลักษณะดังกล่าว จึงมีผู้สร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพชีวิตในรูปแบบและลักษณะต่างๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับให้ความหมายของคุณภาพชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต และการสร้างข้อคำถามเพื่อหาคำตอบในงานวิจัย

1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบมากมาย และแต่ละองค์ประกอบนั้นมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไป ตามทัศนะของแต่ละบุคคลหรือสังคม คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาหาวิชา เนื่องจากคุณภาพชีวิตในด้านหนึ่ง สามารถกระทบต่อคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ได้ (สมชาย สุขศิริเสรีกุล. 2539 : 213) คุณภาพชีวิตของบุคคลจะเป็นอย่างไรต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบต่องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต สำหรับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ที่สำคัญจะต้องมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม จิตใจ ฯลฯ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ได้มีนักวิชาการสาขาต่างๆ ได้เสนอไว้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ซึ่งก็มีส่วนแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด ประกอบที่สำคัญ เช่น

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520:189) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตจะต้องรวมปัจจัยทางด้านการต้องการทางร่างกาย และความต้องการทางด้านจิตใจ

เย็นใจ เลาหวณิช (2525 : 50-52) กล่าวว่าองค์ประกอบที่นำมาซึ่งคุณภาพชีวิตอาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ 1) ส่วนที่จำเป็นในระดับพื้นฐานทำให้พอมีชีวิตอยู่ได้ (คือมีพวกปัจจัยสี่ อย่างเพียงพอ มีสุขภาพแข็งแรงมีความมั่นคงและอิสระ) 2) ส่วนที่จำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต เพื่อให้อยู่ดีขึ้น (มีค่านิยมที่เหมาะสมมีจุดมุ่งหมายของชีวิต มีชีวิตกลมกลืนกับครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อม)

สายสุรี จุติกุล (2523 :15 - 18) กล่าวว่าคนที่จะมีคุณภาพชีวิตได้นั้นต้องมีองค์ประกอบทางด้านพื้นฐาน 5 ประการ คือทางด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต การพัฒนา สติปัญญาจริยธรรม และความเป็นคนไทย

ยุพา จุติกุล (2516 : 41 - 42) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตของทุกคนในสังคม ต้องประกอบด้วยสุขภาพทั้งกายและใจ การศึกษา เศรษฐกิจ และอาชีพ การเมือง ศาสนา สิ่งแวดล้อม สวัสดิการ สังคมและอื่น ๆ

ยูเนสโก (UNESCO.1981:1) ได้ชี้ให้เห็นว่ามีปัจจัยหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้คือ 1) อาหาร 2) สุขภาพอนามัยและโภชนาการ 3) การศึกษา 4) สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร 5) ที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐาน 6) การมีงานทำ 7) ค่านิยม ศาสนา จริยธรรม กฎหมาย และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

ชาร์มา (Sharma.1975:110) ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) องค์ประกอบทางด้านกายภาพ โดยพิจารณาทั้งทางด้านปริมาณของคุณภาพอันมีปัจจัยทางด้านอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ 2) องค์ประกอบทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นปริมาณและคุณภาพอันมีปัจจัยทางการศึกษาการมีงานทำการบริการทางด้านการแพทย์ และสาธารณสุข สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ฯลฯ

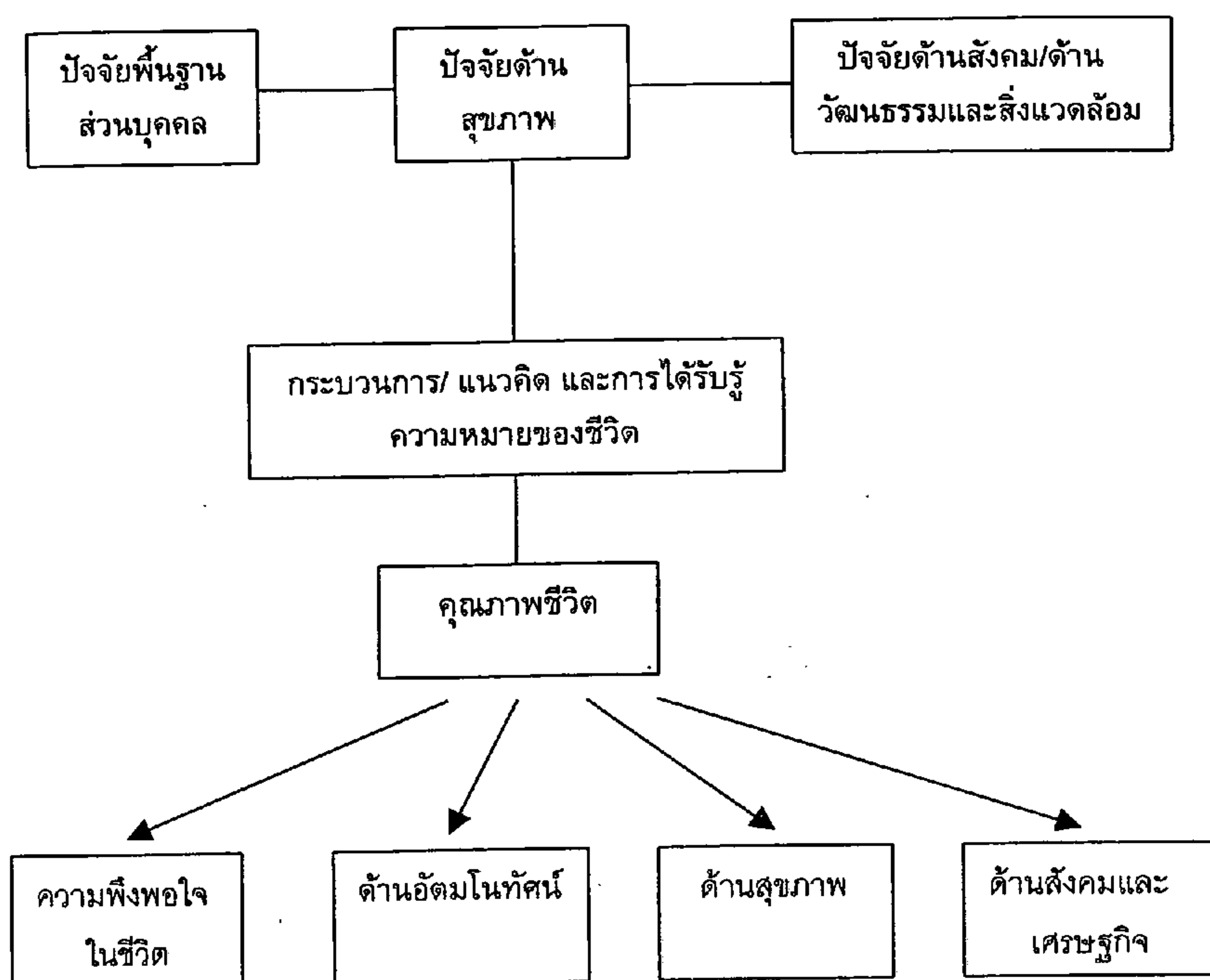
ลิว (Liu.1975 :12) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิตประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญอยู่ 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านจิตพิสัย (Subjective) หรือเรียกองค์ประกอบด้านจิตวิทยาและองค์ประกอบด้านวัตถุวิสัย (objective) หรือเรียกว่าองค์ประกอบด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบด้านจิตวิสัยนี้เป็นองค์ประกอบเชิงคุณภาพและขึ้นอยู่กับบุคคลเป็นอันมาก ส่วนองค์ประกอบด้านวัตถุวิสัยนี้เป็นองค์ประกอบเชิงปริมาณและวัดได้โดยรวมๆ

การศึกษาของแคมเบลล์และคณะ (Campbell , et al . 1976 : 120) พบว่า คุณภาพชีวิตของคนอเมริกันส่วนใหญ่ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 5 อย่างคือ 1) ความผาสุกทางด้านร่างกายและความสมบูรณ์ทางวัตถุ 2) การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น 3) การมีกิจกรรมในสังคมและชุมชนที่อยู่อาศัย 4) การพัฒนาตนเองและการได้รับการตอบสนองความต้องการของตนเองและ 5) การมีเวลาสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ

สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2533 : 10) ได้รวบรวมดัชนีบ่งชี้คุณภาพชีวิตของคนไทย ในรูปของความจำเป็นพื้นฐาน 8 ประการคือ 1) ประชาชนในครอบครัว ได้รับประทานอาหารถูกสุขลักษณะ และเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย 2) ประชาชนในครอบครัวมีที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3) ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ 4) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5) ประชาชนมีการผลิตหรือจัดอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลา และจำนวนของการมีบุตรได้ตามต้องการ

7) ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ และกำหนดวิถีชีวิตของชุมชนของตน 8) ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจดีขึ้น

ชาน (Zhan . 1992 : 796) กล่าวถึงการประเมินคุณภาพชีวิต การวัดคุณภาพชีวิตตามแนวคิดของชาน กล่าวถึงองค์ประกอบ คุณภาพชีวิตประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านจิตพิสัย (Subjective well-being) เรียกว่าองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาและ องค์ประกอบด้านวัตถุวิสัย (Objective well-being) เรียกว่าองค์ประกอบด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะกล่าวถึง 4 ด้านคือ ความพึงพอใจในชีวิตอัตมโนทัศน์ ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย (Health and Functioning) และด้านสังคม เศรษฐกิจ (Socio – economic) เป็นต้น บ่งชี้ที่ได้อย่างหนึ่งของคุณภาพชีวิต (Ferran & Power .1992 : 29 ; Citing Carley. 1981 : 14) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความเป็นอยู่ของตนเอง ความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ ความสุข ความทุกข์ ที่บุคคลได้รับจากสภาพการดำรงชีวิตของตนเองโดยรวม (Andrews & Withey 1976 : 185 ; Campbell, et al .1976 : 212 ; citing Scheer .1980 : 365 ; citing Dalkey & Rourke. 1970 : 245) อัตมโนทัศน์ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองประกอบด้วย ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ทัศนคติ เจตคติ ค่านิยม และการยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทั้งด้านรูปร่างลักษณะ และภาพลักษณ์ รวมไปถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยที่อัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Zhan. 1992 : 798 ; อ้างอิงจาก กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล. 2531 : 243) ถ้าบุคคลมีความรู้สึกต่อตนเองในด้านลบย่อมส่งผลให้คุณภาพชีวิตไม่ดี ด้านสุขภาพและการทำงาน ด้านร่างกายเป็นความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีความรู้สึกต่อตนเองเนื่องจากองค์ประกอบที่สำคัญ สำหรับคุณภาพชีวิตคือการมีสุขภาพที่ดี ดังนั้นปัญหาด้านสุขภาพจึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้วย ด้านสังคมเศรษฐกิจ เป็นความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับความพึงพอใจในเรื่องรายได้ การประกอบอาชีพ การปฏิสัมพันธ์กับสังคมและครอบครัว สัมพันธภาพกับนายจ้างและเพื่อนร่วมงานซึ่งสามารถส่งผลต่อการประกอบอาชีพและรายได้ ซึ่งทำให้กระทบต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งรูปแบบแนวคิดของคุณภาพชีวิตมีดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงรูปแบบแนวคิดของคุณภาพชีวิต

ส่วนการที่ผู้วิจัยจะเลือกใช้โครงสร้างใดมาเป็นองค์ประกอบขึ้นอยู่กับทัศนะและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งฟลานาแกน (Flanagan . 1978 : 138 – 147) ได้ทำการศึกษาเพื่อค้นหาความต้องการ หรือตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณภาพชีวิตของคนอเมริกัน โดยทำการสุ่มสำรวจ จากคนอเมริกันเกือบ 3,000 คนส่วนใหญ่กำหนดว่า เป็นส่วนประกอบของคุณภาพชีวิตมี 15 เรื่อง พบว่ามีมติหนึ่งของคุณภาพชีวิตคือความพึงพอใจในเรื่องต่างๆ อันเป็นความต้องการของบุคคล ซึ่งเป็นทัศนะที่สอดคล้องกับทฤษฎี แรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow.1970 : 24 - 25) กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ฟลานาแกนได้แบ่งการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความสุขสบายด้านร่างกาย และองค์ประกอบในการดำเนินชีวิต ดังนี้

1.1 องค์ประกอบในการดำเนินชีวิตประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ความปลอดภัยในทรัพย์สิน

1.2 สุขภาพ และความปลอดภัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย การมีความสุขปลอดภัยจากความเจ็บป่วยด้านร่างกายและจิตใจ

2. ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น แบ่งเป็น

- 2.1 สัมพันธภาพกับคู่สมรสหรือคู่รัก ได้แก่ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือสนับสนุน มีสัมพันธภาพในรักที่ดีมีความพึงพอใจในเพศสัมพันธ์
- 2.2 การเลี้ยงดูบุตรหลาน ได้แก่ การช่วยเหลือ สั่งสอนและดูแลบุตรหลาน
- 2.3 สัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัวมีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 2.4 สัมพันธภาพกับเพื่อนสนิท มีการช่วยเหลือสนับสนุน สนใจ มีความรักและให้คำแนะนำ ปรีกษาซึ่งกันและกัน

3. ด้านกิจกรรมในสังคม

- 3.1 มีกิจกรรมในการช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่การร่วมเป็นสมาชิกขององค์กร กลุ่มอาสาสมัครและการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
- 3.2 มีกิจกรรมในท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ
- 3.3 ด้านการพัฒนาดตนเอง และมีความรู้สึกรักภูมิใจ
4. การพัฒนาสติปัญญา มีการเรียนรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและความ เข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของชีวิต รู้จุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง

4.1 ความเข้าใจส่วนบุคคล และการวางแผนตนเองได้แก่ การมีเป้าหมายในชีวิต มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต การตัดสินใจ และวางแผนในกิจกรรมและบทบาทของตนเอง การประกอบอาชีพการงาน มีความสนใจในงานได้รับการ ยอมรับประสบความสำเร็จในการทำงาน ได้รับการตอบแทนที่ดี

5. การพักผ่อน

- 5.1 การพบปะกับบุคคลใหม่ ทั้งในและนอกบ้านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม
- 5.2 การได้รับสิ่งบันเทิง เช่นดูโทรทัศน์ ฟังเพลง อ่านหนังสือ
- 5.3 การหาสิ่งหย่อนใจโดยตนเองเป็นผู้ปฏิบัติ เช่น การออกกำลังกายการเล่นกีฬา และการท่องเที่ยวในการศึกษารั้งนี้จึงใช้องค์ประกอบคุณภาพชีวิต 5 ด้านของฟลานาแกน ในการศึกษาในกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศเพื่อให้ครอบคลุมในการดำเนินชีวิตที่ปกติเหมือนบุคคลทั่วไป

[1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหญิงขายบริการทางเพศ

หญิงขายบริการทางเพศ หรือโสเภณี หมายถึงผู้ที่มีการร่วมประเวณี หรือการกระทำทางเพศอื่นใด เพื่อสำเร็จความใคร่ทางกามารมณ์ อันเป็นการสำส่อนทางเพศ ไม่ว่าในหรือนอกสถานบริการทางเพศ (คณะกรรมการพัฒนาระบบการสำรวจสถานบริการทางเพศ. 2539 : 3) เนื่องจากการขายบริการทางเพศเป็นการผิดกฎหมาย ในเรื่องเกี่ยวกับความผิดของการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศนั้น มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดกระทำการค้าประเวณี

ในสถานบริการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2 พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นหากหญิงใดค้าประเวณี ในบ้านพักของตนเองสวนสาธารณะ รถยนต์ ตามถนน โรงแรม โรงนวด ฯลฯ จึงไม่ผิดกฎหมายตามมาตรานี้เพราะ โรงแรม โรงนวด โรงน้ำชา ฯลฯ จัดทะเบียนเป็นสถานบริการ ประเภทที่ไม่ใช่สถานการค้าประเวณี (คณะทำงานกรรมการวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว. 2526 :15-44) ในปัจจุบันจึงเกิดการหลีกเลี่ยงกฎหมายขึ้นด้วยการหารูปแบบการบริการที่แตกต่างออกไปจากข้อห้าม โดยขัดแย้งกับกฎหมาย โดยแฝงอยู่ในรูปแบบธุรกิจบันเทิง ซึ่งถือว่าถูกกฎหมาย แต่มีการขายบริการทางเพศอยู่เบื้องหลัง

1.4.1 การแบ่งตามกลุ่มของหญิงขายบริการทางเพศ

สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล (2537:73 - 75) ได้จัดระดับหญิงขายบริการทางเพศออกเป็น 3 กลุ่ม 3 ระดับคือ

กลุ่มแรก เป็นโสเภณีระดับล่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็กที่เพิ่งเข้าสู่อาชีพอยู่ตามช่อง โรงน้ำชา บางคนอาจถูกหลอกลวงมากักขัง ทบตีบังคับให้ขายบริการ ราคาต่ำตัวไม่แพง ทางสำนักจะเป็นคนตั้งราคา ซึ่งราคาแต่ละแห่ง แต่ละคนก็อาจไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความสวยงาม และความใหม่ของเด็กผู้หญิงเป็นหลัก รายได้ส่วนใหญ่ จะตกอยู่ประมาณ 2,000 บาท ในขณะที่ต้องทำงานตลอด 10 ชั่วโมงขึ้นไป โดยบางคนไม่มีวันหยุด แต่บางคนได้หยุดเฉพาะวันที่มีประจำเดือน สำนักส่วนใหญ่มักมีอาหารให้กินวันละ 2 มื้อ บางแห่งก็ใช้สำนักเป็นที่พักด้วยแต่บางแห่งให้เช่าห้องเป็นที่พักรวมกัน มีกฎระเบียบและการลงโทษที่รุนแรงสำหรับคนที่ฝ่าฝืน โดยเฉพาะคนที่พยายามหลบหนี ถูกทารุณทรมาน ล่ามโซ่ ให้อดข้าว ฉีดยาเสพติดแล้วแต่ความหนักเบาของโทษ ผู้หญิงขายบริการกลุ่มนี้จึงมีรายได้น้อย ในขณะที่ทำงานหนัก ร่างกาย ทรมาน ผู้ชายที่มาเที่ยวส่วนใหญ่ คือกลุ่มผู้ใช้แรงงานรับจ้างรายวัน รายได้ต่ำ เช่นเดียวกัน

กลุ่มที่สอง เป็นถูกจัดให้เป็นโสเภณีระดับกลาง ส่วนใหญ่คือโสเภณีที่ปิดบังอำพรางการขายบริการ โดยใช้อาชีพอื่นบังหน้า กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่พัฒนาขึ้นมาจากโสเภณีระดับล่างและสมัครใจที่จะประกอบอาชีพนี้ เช่น หมอนวดตามสถานอาบอบนวด นางทางโทรศัพท์ และอื่นอีกมากมายการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตจะเป็นอิสระมากกว่าหญิงขายบริการในสำนัก เพราะเจ้าของบริการไม่ควบคุมกักขัง เพียงแต่ทำตามกฎระเบียบของสถานบริการใน ถ้าทำ ผิดกฎก็มักมีการลงโทษเพียงแค่ตัดเงินรายได้บางส่วน การกินอยู่หลับนอนส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบตัวเองไม่เกี่ยวกับสถานบริการหญิงขายบริการในระดับนี้จึงมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ มีโอกาสได้แต่งตัวสวย ออกไปเที่ยวไหนต่อไหนได้เหมือนผู้หญิงทั่วไป นอกเวลาทำงานสามารถหยุดได้ถ้าแจ้งล่วงหน้าลูกค้าของหญิงขายบริการกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า อาชีวะมีเงิน หรือคนมีการศึกษา และมีอาชีพที่มั่นคง หญิงขายบริการระดับนี้มีภาวีกว่ากลุ่มแรกคือสามารถ ต่อรอง ตกลงราคา ค่าตัวกับแขกได้อีกถ้าแขกต้องการซื้อบริการทางเพศ

กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มโสเภณีระดับชาติ มักเป็นโสเภณีที่มีชั่วโมงบินสูงในการทำงาน กล้าที่จะไปทำงานต่างประเทศ เพราะคิดว่ารายได้ดีกว่าเมืองไทย ซึ่งมีบางรายที่ไปต่างประเทศ ในลักษณะถูกขายหรือถูกหลอก จึงพบกับสภาพการดำเนินชีวิตที่ลำบากมากหรือน้อยขึ้นกับความมีเมตตาธรรมคล้ายกันคือ ต้องคอยหลบๆ ซ่อนๆ ไม่มีอิสระ เนื่องจากส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนอกจากบางรายที่ทำสัญญาจ้างงานอย่างเป็นทางการถูกต้องเท่านั้น

ระดับของสถานบริการมีส่วนสำคัญกับค่าตัวและรายได้ และระดับของรายได้เป็นตัวจัดระดับของการดำเนินชีวิตว่าจะสุขสบายได้แค่ไหน มีเงินส่งให้กับครอบครัวได้เพียงใด หญิงขายบริการจากสำนักที่มีโอกาสจึงพยายามไต่ระดับขึ้นไปเป็นหมอนวดหรือนางทางโทรศัพท์ เพราะนั่นหมายถึงระดับชีวิตที่มีค่ากว่าและดีที่สุด บางคนมีความหวังคือการไปหาประสบการณ์ต่างแดน เพื่อที่อาจจะโชคดีกว่าในเมืองไทย แต่หลายคนก็พบว่าความหวังในต่างแดนนั้นมีดมนยิ่งกว่าในช่องหรือสำนักเสียอีก

[1.4.2 รูปแบบการทำงานของหญิงขายบริการทางเพศ

สำเร็จ แสงชื่อ และสมชัย โรจน์วัฒน์ (2527 : 317-335) ได้ทำการศึกษารูปแบบการทำงานของหญิงอาชีพพิเศษในปัจจุบัน โดยการสุ่มตัวอย่างหญิงอาชีพพิเศษจากทั่วประเทศ จำนวน 1,600 คน ผลการศึกษาสรุปว่า รูปแบบและวิธีการในการประกอบอาชีพการค้าประเวณีในปัจจุบัน แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบคือ

1. แบบพื้นฐาน ได้แก่พวกที่เตร็ดเตร่ตามที่สาธารณะต่างๆ พวกที่อยู่ตามโรงแรม บังกะโล และสำนักหญิงอาชีพพิเศษ

2. แบบที่แอบแฝงตามสถานบริการต่างๆ ได้แก่ บาร์ ไนต์คลับ สถานอาบอบนวด โรงน้ำชา ร้านอาหารคอฟฟี่ช็อป ร้านเสริมสวย ร้านตัดผม แต่งผม ร้านตัดเสื้อผ้า บัซโฮสเดสส์

3. แบบพิเศษหรือแบบอิสระ ได้แก่ พวกเมียเช่าที่หากินกับทหารต่างชาติ หรือคนไทยด้วยกัน นางทางโทรศัพท์ นักเรียน - นักศึกษา พวกที่ไปหากินต่างประเทศตามท่าเรือ

กอบกุล ราชะนคร และคณะ (2528 : 80) ได้ศึกษาสภาพชีวิตโสเภณีในจังหวัดเชียงใหม่ของกลุ่มสตรีภาคเหนือ พบว่าโสเภณีหรือหญิงอาชีพพิเศษมาจากสถานที่ประกอบอาชีพคือ

1. บ้าน หรือสำนักค้าประเวณี หรือช่อง แบ่งเป็นบ้านที่มีหญิงอยู่ประจำ หรือบ้านที่มีหญิงไปๆ มาๆ แบบบริการทั้งกลางวันและกลางคืน

2. บังกะโล เป็นบ้านพักสำหรับค้าประเวณีที่หญิงไม่อยู่ประจำ ฝ่ายชายจะเป็นผู้พาผู้หญิงมาพักอยู่ตามหอพัก หรือบ้านเช่า และค้าประเวณีที่บังกะโล

3. คาเฟ่ ดำเนินธุรกิจขายเครื่องดื่มต่างๆ แต่มีหญิงขายบริการซึ่งจัดสรรโดยฝ่ายเชียร์แขกจะเลือกผู้หญิงที่ตนพอใจไปนอน โดยใช้ห้องของหญิงภายในสถานที่นั้น ส่วนใหญ่จะเปิดบริการเฉพาะกลางคืน

4. ร้านอาหาร ขายอาหารโดยมีหญิงเป็นพนักงานเสิร์ฟ ซึ่งจะตกลงกับแขกและไปทำการค้าประเวณีที่อื่น โดยเจ้าของร้านให้อิสระเต็มที่]

1.4.3 จำนวนของหญิงขายบริการทางเพศ

สำหรับจำนวนหญิงขายบริการทางเพศที่แท้จริงเป็นไปได้ยากเนื่องจากการค้าประเวณี เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ได้มีการสำรวจศึกษา และคาดประมาณจำนวนหญิงขายบริการทางเพศ จากหลายๆ แหล่งพบว่า มีจำนวนดังนี้ คือจากการสำรวจของคณะกรรมการพัฒนาระบบการสำรวจสถานบริการทางเพศ (2539 :10) พบว่าหญิงขายบริการทางเพศทั่วประเทศไทย 64,245 คน โดยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 25,214 คน ในประเทศไทยมีหญิงขายบริการทางเพศ ตั้งแต่ 150,000 - 700,000 คน เจนนี่ กอดลีย์ (2543 : 256)

1.4.4 ประเภทของหญิงขายบริการทางเพศ

ประเภทสถานบริการที่มีหญิงขายบริการทางเพศทำงานอยู่ทั้งเปิดเผยและแอบแฝงมี ดังนี้คือ (กองกามโรค. 2538:2) ได้แก่ สำนักค้าประเวณี บาร์ร่าวงชานา โรงแรม ดิสโก้เทค คอฟฟี่ช็อป บังกะโล ในท์คลับ คาเฟ่ เกสเฮ้าส์ ผับ/ร้าน/สวนอาหาร โรงน้ำชา คาราโอเกะร้านเสริมสวย บาร์เบียร์ คอลเทลเลานจ์ ร้านตัดผมชาย บาร์เกย์ อาบอบนวด นางทางโทรศัพท์ บาร์อาโกโก้ นวดแผนโบราณ และอื่นๆ

[1.4.5 สภาพปัญหาของหญิงขายบริการทางเพศ

บุคคลส่วนใหญ่มองว่าหญิงขายบริการทางเพศเป็นปัญหาทางสังคม สร้างปัญหาให้ส่วนรวม ทั้งๆที่ความจริงแล้วหญิงขายบริการทางเพศ เป็นบุคคลที่พบกับปัญหาต่างๆ มากมายกว่าคนปกติทั่วไปหลายเท่าในชีวิตส่วนตัวของหญิงขายบริการทางเพศมีความรู้สึกและมีชีวิตเหมือนหญิงขายบริการทั่วไป มีความต้องการทางด้านเศรษฐกิจมีความกลัวการติดโรคและไม่ชอบให้ผู้อื่นแสดงอาการรังเกียจอาชีวะของตน (วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ . 2535 : 255) มีความต้องการความรักและมีความต้องการทางเพศเกือบทุกคนอยากมีครอบครัวและพบว่ามีจำนวนไม่น้อยที่มีแฟนหรือ คู่รัก (ชาย โพธิ์สิตา และคณะ. 2537 :11) ทุกคนที่มีลูกอยากให้ลูก เรียนสูง (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล .2537 : 11) เพื่อที่โอกาสและทางเลือกในชีวิต จะได้มีมากกว่าคนที่มีความรู้ต่ำ ส่วนใหญ่ไม่มีใครรู้สึกพอใจกับงานที่ตัวเองทำกลับรู้สึก

อับอายที่สังคมประณามจากการที่เป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย ต้องปิดบังซ่อนเร้นทำให้ต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ดังนี้คือ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล .2537 : 99 -100)

1. ปัญหาด้านกฎหมาย ถูกเอาเปรียบจากกฎหมาย เนื่องจากการขายบริการทางเพศเป็นการผิดกฎหมาย ดังนั้นหญิงขายบริการทางเพศจึงถูกกฎหมายเอาผิดโดยตรง แต่ไม่เคยเอาผิดกับนักท่องเที่ยวนักหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลัง (รัตนา ธนาพรสังสุทธิ์. 2530 : 29) และกฎหมายโดยเฉพาะพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ไม่ถือว่าเป็นผู้ใช้แรงงาน จึงทำให้หญิงขายบริการทางเพศไม่ได้รับสวัสดิการทางสังคมและสิทธิประโยชน์ใดๆ เช่นเดียวกับผู้ใช้แรงงานอื่น (กนกวรรณ ธรารวรรณ .2539 : 2)

2. ปัญหาด้านกฎศีลธรรม สังคมประณาม และประทับตรา ให้กลายเป็นหญิงไม่ดีที่ปิดบังซ่อนเร้น นอกจากนี้พวกเธอต้องพึ่งพิง และอยู่ภายใต้ความควบคุมของแมงดา แม่เล้าและเจ้าของสถานบริการทำให้ถูกกดขี่ข่มเหงได้ง่าย (กนกวรรณ ธรารวรรณ . 2539 : 3)

3. การต้องรับแขกและร่วมเพศกับคนที่ไม่ได้รัก ไม่พึงพอใจ ต้องรับแขกทุกประเภทไม่ว่าตัวเองจะมีความรู้สึกอย่างไรก็ตาม (ชาย โพธิ์สิตา และคณะ. 2537 : 29) ทำให้เกิดความกดดันทางจิตใจ ความเครียด จึงมักมีพฤติกรรมที่สังคมมองว่าก้าวร้าว ใจแตก หยาบคาย ล้อสอน สกปรก และเห็นแก่เงินหลายคนต้องใช้เวลา บุหรี่ การพนันเป็นการระบายความ กดดัน และระงับความอายความกลัดกลุ้ม (เพ็ญจันทร์ ประดับมุข . 2537 : 32 - 33)

4. การถูกเอาเปรียบเรื่องรายได้ ต้องทำงานหนักในขณะที่ได้รับส่วนแบ่งน้อยบางรายได้รับเพียงร้อยละ 20 อย่างดีไม่เกินร้อยละ 50 บางรายขายบริการทางเพศครั้งแรก (เปิดบริสุทธิ์) ไม่เคยได้รับเงินเลย เนื่องจากเจ้าของบริการเก็บไว้หมด (ชาย โพธิ์สิตา และคณะ . 2537 : 72)

5. อาชีพและรายได้ ขึ้นอยู่กับความสวยของหน้าตา และร่างกายไม่มีความมั่นคงในเรื่องอาชีพและรายได้ระดับราคาจะลดลงตามวัยและความงามที่ลดลง (ยศ สันตสมบัติ และคณะ.2534 : 96)

6. การรับแขกจำนวนมากและไม่สามารถเลือกแขกได้ ทำให้เสี่ยงต่อการติดโรคและแพร่โรคโดยเฉพาะกามโรคและโรคเอดส์ ส่วนใหญ่มาจากชนบทพร้อมกับความบริสุทธิ์ (จิตรารณณ์ วนัสพงศ์ . 2538 : 56) แต่เชื้อโรคที่ได้ทุกชนิด ล้วนมาจากชายนักเที่ยวที่ไม่ยอมใช้ ถุงยางอนามัย ดังนั้นจึงพบว่าในสถานบริการในราคาต่ำบางแห่ง มีอัตราความชุกของการติดเชื้อเอดส์สูงถึง 62 % (ชาย โพธิ์สิตา และคณะ . 2537 : 6 ; อ้างอิงจาก กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข.2536) และความชุกของการติดเชื้อกามโรค ร้อยละ 62.1 (สมศักดิ์ ภักดีวงศ์. ม.ป.ป : 1-3)

สายตาทุกคนที่มองหญิงขายบริการทางเพศ มักมองในแง่ลบ มีอคติและเลือกปฏิบัติทั้งที่ปัญหา "การค้าประเวณี" เป็นปัญหาที่เกิดจากระบบทั้งระบบแต่คนมักจะมองว่าหญิงขายบริการทางเพศ คือต้นเหตุของปัญหาสังคม ทศนคติและการลงโทษทุกรูปแบบจึงมาลงที่หญิงขายบริการทางเพศทั้งหมด ทั้งๆ ที่พวกเธอก็คือคน มีความรู้สึกและมีความฝันอันสวยงาม มีสิทธิมนุษยชน ที่พึงมีเหมือนเช่นคนอื่น ๆ ในสังคม โดยเฉพาะสิทธิที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีเช่นกัน

1.4.6 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

คุณภาพชีวิตด้านจิตพิสัย ในหญิงขายบริการทางเพศสามารถบ่งบอกถึงระดับการดำรงชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศซึ่งระดับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัย หรือองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตทางด้านจิตพิสัยหลายประการ ผู้วิจัยจึงเลือกปัจจัยที่คิดว่าน่าจะมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงบริการทางเพศดังนี้ คือ ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ การศึกษา ภูมิสำเนา ระยะเวลาในการทำงาน รายได้และลักษณะงานที่ทำ

1.4.6.1 อายุ เป็นเครื่องบ่งบอกถึงวุฒิภาวะ ซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดความสามารถในการดูแลตนเองของบุคคล กล่าวคือ ความสามารถในการดูแลตนเองของบุคคลจะค่อยๆ สูงขึ้น ตามอายุและลดลงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ (Orem . 1985 : 255) ซึ่งบุคคลที่มีความสามารถในการดูแลตนเองดี ย่อมมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ บังอร ฤทธิ์อุดม (2537:38) ที่พบว่าพฤติกรรมการดูแลตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตในขณะที่ สุชาติพย์ อุปลาบัติ (2537 : 25) ศึกษาในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิต ส่วนการศึกษาของบุษบา ดันติศักดิ์ (2535 : 65) ซึ่งศึกษาในผู้ป่วย SLE พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต ซึ่งบางกลุ่มอายุก็ไม่ได้เป็นตัวทำนาย หรือ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต (กฤษฎา ดงศิริ . 2531 : ข ; อ้างอิงจากประภา รัตนเมธานนท์ . 2532 : 86) ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย จึงทำให้มีความแตกต่างในแต่ละกลุ่ม สำหรับในกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 15-24 ปี (พัทรี แนวพานิช . 2530 ; ชาย โพธิสิตา และคณะ . 2537 : 8) และร้อยละ 40 มีอายุ 16 ปี (ศิริพร สะโครบาเน็ค . 2533 : 22) และจากการศึกษาพบว่า หญิงขายบริการทางเพศ ที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จะมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV สูงกว่าหญิงขายบริการ ทางเพศ ที่มีอายุมากกว่า 20 ปี ถึง 2.2 เท่า (วิบูลย์ สุพทุทธิธาดาและคณะ . 2533 : 32 ; อ้างอิงจาก ภาวดี นวเกล้า และคณะ . 2534 : 38) ดังนั้นในกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศอายุน่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

1.4.6.2 ภูมิสำเนาคุณภาพชีวิตของบุคคลจะแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิสำเนา สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม (Zhan . 1992 : 122) โดยจะเปลี่ยนแปลงไปตามภูมิสำเนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (ศิริ ฮามสุโพธิ์ . 2536 : 34 ; อ้างอิงจาก บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และสมคิด อิศระวัฒน์ . 2534 : 132) นอกจากนี้แต่ละภูมิสำเนายังมี ค่านิยม ความเชื่อต่างกัน โดยเฉพาะค่านิยมทางสังคม ซึ่งเป็นความคิดรวบยอดของบุคคล

หรือกลุ่มบุคคลที่ยอมรับต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ว่ามันจะเป็น เช่น เรื่องความขยันขันแข็งมานะอดทน ซึ่งเป็นบ่อเกิดของความสำเร็จช่วยให้ไม่ท้อถอย การรักษาความสะอาด (สุพัตรา สุภาพ . ม.ป.ป :9 -13) หรือสิ่งที่คนปรารถนาจะได้สิ่งบังคับที่ต้องทำมีความสุขที่ได้เห็น ได้ฟังได้เป็นเจ้าของ จึงเป็นวิถีการจัดรูปแบบความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคลและเป็นแบบฉบับและความคิด ที่ฝังแน่น สำหรับยึดถือปฏิบัติตัวของคนในสังคม (ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน . 2518 : 67)

หญิงขายบริการทางเพศมาจากจังหวัดภาคเหนือ (ชาย โพธิ์สิตาและคณะ . 2537 : 11 ; อ้างอิงจาก เพ็ญจันทร์ ประดับมุข . 2537 : 25) ส่วนที่เหลือเป็นภาคอีสาน และภาคกลาง ส่วนภาคใต้ พบน้อยที่สุด เนื่องจากทางภาคเหนือปัจจัยทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะค่านิยม และทัศนคติมีความแตกต่างจากภาคอื่นๆ ในเรื่องการเสียวโซด การเลียนแบบ การรักญาติพี่น้อง ทำให้สังคมภาคเหนือบางท้องถิ่น ยอมรับอาชีพขายบริการทางเพศ เพราะแม้แต่ชายหนุ่มก็ไม่รังเกียจ หญิงที่เป็น หญิงขายบริการทางเพศ (เรวดี รอบคอบ . 2530 : 45 ; อ้างอิงจาก สุนีย์ มัลลิกะมาส และคณะ . 2526 : 32) ทำให้หญิงที่ประกอบอาชีพนี้ไม่รู้สึกเป็นเรื่องน่าอับอาย และไม่ต้องปิดบังซ่อนเร้นเรื่องการค้าประเวณี (สุนีย์ มัลลิกะมาส และคณะ . 2525 : 42 - 61) เมื่อกลับไปภูมิลำเนาเดิมแล้วเพื่อนบ้าน ไม่รังเกียจและเข้าใจถึงความจำเป็นที่มาประกอบอาชีพนี้ (ถาวร เกียรติทับทิม และเฉลิมพบ สัตถาภรณ์ . 2527 : 124 -125) ส่วนหญิงขายบริการทางเพศ ในท้องถิ่น ที่ไม่ยอมรับการขายบริการทางเพศ เช่น ภาคใต้ เนื่องจากวัฒนธรรมเคร่งครัดต่อเรื่อง ความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวมากที่สุด จึงพบว่ามีจำนวนหญิงที่เข้าสู่อาชีพน้อยมากจนแทบนับไม่ได้ (เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และอลิสสา โกศลวิจักขณ์ . 2538 :12) ดังนั้นต้องปกปิดการก้าวสู่อาชีพ เพราะเกรงจะได้รับการรังเกียจจากคนในท้องถิ่นเมื่อกลับภูมิลำเนาเดิมแล้ว สำหรับ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นภาคที่ยากจนและมีค่านิยมในการให้ลูกสาวมีการย้ายถิ่นไปทำงานที่ กรุงเทพฯ ฯ เพราะเชื่อว่าแก้ปัญหาความยากจนได้ (โยธิน แสงดี กฤตยา อาชวนิจกุล และอภิชาติ จำรัสฤทธิ์รงค์ ม.ป.ป : 34) ทำให้สตรีจากชนบทส่วนหนึ่งต้องโยกย้ายแรงงานเข้าในเมือง และงานที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานบริการ เช่น พนักงานเสิร์ฟตามห้องอาหาร พนักงาน อาบอบนวด (จรรณู เลิมทอง . 2530 : 71) เป็นเหตุให้ต้องตกเข้าไปอยู่ในกิจการประเภทต่างๆ และเลยเข้าไป ถึงการขายบริการทางเพศในที่สุด (กลุ่มเพื่อนหญิง . 2527 : 211) สำหรับกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ ความเจริญทางเทคโนโลยี ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนมีให้เห็นอย่างเด่นชัด ในชีวิตปัจจุบันยังต้องดำรงชีพ ด้วยการทำงาน เพื่อหารายได้และ ชื่อเสียงเกียรติยศ ความก้าวหน้าในอาชีพ และนอกจากนี้ ยังพบว่าคนในกรุงเทพฯ ฯ ที่มีความพึงพอใจในชีวิตอย่างมาก เพียงร้อยละ 15.5 ในขณะที่ร้อยละ 45.8 มีความพึงพอใจ ส่วนอีกร้อยละ 38.6 รู้สึกเฉยๆ ไปจนถึงไม่พึงพอใจในชีวิตอย่างยิ่ง (เสาวนีย์ ตนะดุลย์ . 2533 : 3 - 41) ดังนั้นภูมิลำเนาเดิมที่แตกต่างกัน น่าจะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันด้วย

1.4.6.3 การศึกษา การศึกษามีความสัมพันธ์กับรายได้ และสถานภาพทางสังคม (Hanucharunkul . 1988 :106) ผู้มีการศึกษาดีจะมีรายได้ และสถานภาพทางสังคมสูง ซึ่งอาจบ่งบอกคุณภาพชีวิตที่ดีทางหนึ่ง นอกจากนี้การศึกษายังช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความรู้ ทักษะ รวมทั้งช่วยให้บุคคลรู้จักแสวงหาข้อมูลในการดูแลตนเอง และส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะมีทักษะในการแสวงหาข้อมูล ชักถามปัญหา ตลอดจนรู้จักใช้แหล่งประโยชน์ต่างๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย (Muhlenkaamp & Sayles . 1986 : 336) จากการศึกษาของชาย โพธิ์สิตา และคณะ (2537 : 11) พบว่าหญิงขายบริการทางเพศที่จบชั้นประถม 4 หรือประถม 6 มีเพียงร้อยละ 76 ส่วนที่ไม่ได้เรียนเลยนั้นมีร้อยละ 14 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Boonchalaksi and Guest (1993 : 66) ที่ว่ามีหญิงขายบริการทางเพศที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนเลยร้อยละ 13.5 จะเห็นได้ว่ากลุ่มหญิงขายบริการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษาน้อยจนถึงไม่ได้รับการศึกษาเลย น่าจะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตเพราะการศึกษาต่ำโอกาสในการหางานทำที่มีรายได้สูงก็น้อยลง งานที่ทำได้ต้องใช้แรงงานหรืองานด้านค้าขายเล็กๆ น้อยๆ (ชชาติ วีระธรรม และคนอื่น ๆ .2529 : 75 - 76) การมาประกอบอาชีพขายบริการทางเพศจึงเป็นงานง่ายสำหรับผู้มีการศึกษาน้อย (สมศรี สอาดเยี่ยม . 2521 : 15 ; อ้างอิงจาก เพ็ญจันทร์ ประดับมุข .2537 : 30 - 31)

1.4.6.4 รายได้ เป็นตัวกำหนดสถานะทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับชีวิตที่มีคุณภาพ เพราะคนทุกคนสามารถกำหนดคุณภาพชีวิตของตนได้ตามฐานะของตนบุคคลที่นับได้ว่าเป็นผู้มีคุณภาพชีวิตคือ บุคคลที่สามารถดำรงสถานภาพทางเศรษฐกิจได้อย่างสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม และค่านิยมของสังคม (โครงการประชากรศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล : ม.ป.ป) มีการศึกษาวิจัยที่แสดงถึงว่ารายได้มีผลต่อคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน เช่น การศึกษาของเนตรนภา ภูพันธ์วี (2534 : 106) ศึกษาในผู้ป่วยโรคเรื้อนพบว่า รายได้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับการศึกษาของประภา รัตนเมธานนท์ (2532 : 91 - 92) ในผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตาย พบว่า รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนแคมป์เบล (Campbell.1976:119) ได้ทำการศึกษาคูณภาพชีวิตโดยประเมินจากความรู้สึก ความพึงพอใจในชีวิตของชาวอเมริกัน ระหว่างปี ค.ศ.1975 -1972 พบว่าประชากรที่มีรายได้สูงและการศึกษาสูงได้รับการทางการแพทย์อย่างเพียงพอ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีน้ำสะอาดใช้ และมีอากาศบริสุทธิ์ แต่ทางด้านจิตใจ พบว่า ประชากรไม่มีความพึงพอใจในชีวิต ในกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพเพราะความยากจน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์ .ม.ป.ป : 62 - 65 ; อ้างอิงจากชาย โพธิ์สิตา และคณะ . 2537 : 31) บางรายต้องทำงานใช้หนี้ เนื่องจากมีการเบิกเงินล่วงหน้าจากเจ้าของสถานบริการไปเป็นระยะส่งไปให้ครอบครัว เพื่อยกระดับฐานะของตนเองและครอบครัวจากการศึกษาของประภาพร จินันทุยา (2536 : ข) พบว่าภาวะหนี้สินเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพราะในสังคมที่ถือความสะดวกสบายทางด้านวัตถุเป็นสิ่งสำคัญและ

นับว่านั้นเป็นความสุข ความหมายง่าย ๆ ของคุณภาพชีวิตก็คือการ มีเงินเหลือจากการใช้จ่าย สำหรับสิ่งจำเป็น พื้นฐานของมนุษย์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้และจำเป็นต้องมีเวลา และโอกาส ที่จะใช้จ่ายตามที่ตนพึงพอใจด้วย (McCleary and Wogaman . 1978 : 2)

1.4.6.5 ลักษณะงานที่ทำให้ ความแตกต่างในด้านสถานที่ เป็นตัวกำหนดรายได้และ ชีวิตความเป็นอยู่ของหญิงขายบริการทางเพศ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 2537 : 73) นั่นคือชนิดของงานที่ทำให้เป็นตัวแทนที่ทำให้บุคคลมีลักษณะแตกต่างกัน (Berghorn,Schafer & Associates .1981 : 336) การขายบริการทางเพศเป็นการผิดกฎหมาย หญิงขายบริการทางเพศแบบเปิดเผย เช่นสำนัก โรงน้ำชา จึงเป็นผู้ที่อยู่ในข่ายของความผิดตามกฎหมายโดยตรง ในขณะที่หญิงขายบริการทางเพศแอบแฝงซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานบริการ หรือสถานบันเทิง ซึ่งมีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับผลกระทบทางด้านกฎหมายน้อยกว่าหญิงขายบริการแบบเปิดเผยนอกจากนี้จากการศึกษาของภัสสร ลิมานนท์ และนพวรรณ จงวัฒนา (2536 : 43) พบว่าหญิง ขายบริการทางเพศตรงจะมีความรู้สึกต่อตนเองในแง่ลบ มากกว่าหญิงขายบริการทางเพศชนิดแอบแฝง โดยหญิงขายบริการทางเพศตรงจะมีความรู้สึกต่อตนเอง ทั้งดีและเลวปนกันรองลงมาคือ น้อยใจเสียใจ และถัดไปคือ ภูมิใจสบายใจ ในขณะที่หญิงขายบริการทางเพศชนิดแอบแฝง จะมีความรู้สึกต่อตนเองด้านภูมิใจ และสบายใจอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ดีเลวปนกัน ส่วนอันดับสามคือ เสียใจ น้อยใจสิ้นหวัง ซึ่งบุคคลที่มีความรู้สึกต่อตนเองในแง่ลบ ย่อมส่งผลถึงคุณภาพชีวิตด้วย (Zhan.1992 : 798) วงศกร เขียมเผ่าและขวัญวงศ์ เจริญวงศ์ (2534 : 189) ศึกษาในหญิงขายบริการทางเพศแอบแฝง (อาบอบนวด) พบว่ามีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าหญิงขายบริการทางเพศเปิดเผยและจาก ประสพการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า สถานบริการทางเพศแอบแฝงทำงานอยู่จะมีการ จัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลไว้ให้ ซึ่งทำให้หญิงขายบริการทางเพศ สามารถดูแลตนเอง ให้ปลอดภัยจากโรคอันจะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

จากการค้นคว้าของผู้วิจัย พบว่าในปัจจุบันไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศโดยตรง แต่จะมีเฉพาะผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สมศรี สอาดเอี่ยม (2521: 64) ได้ศึกษาเรื่องสภาพชีวิต และปัญหาของหญิงบริการในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงบริการจากสถานบริการที่ จดทะเบียน ในปี 2516 ทั้งหมด 11 แห่ง พบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 ถึง 25 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมต้นส่วนมากมีสามีแล้วและเกิดปัญหาหย่าร้าง มูลเหตุที่มาเป็นหญิงขายบริการทางเพศเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจและได้รับอิทธิพลชักจูงจากเพื่อนบ้าน สำหรับค่าตอบแทนที่ได้รับจากการค้าประเวณีนั้น ส่วนมากได้ 100 – 500 บาทต่อครั้ง และลดลงเรื่อย ๆ ตามอายุ

ทัศนคติต่ออาชีพระหว่างผู้ที่อยากเลิก และผู้ไม่อยากเลิกมีจำนวนไม่ต่างกัน โดยให้เหตุผลว่า การที่ไม่อยากเลิกอาชีพนี้เพราะต้องการเงินเป็นส่วนใหญ่

เทพนม เมืองแมนและคณะ (2523 : 27) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องหญิงขายบริการ อาบอบนวด ในกรุงเทพมหานครจำนวน 1,000 คน เกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ การปฏิบัติการ ด้านการวางแผนครอบครัว การตั้งครรภ์ การทำแท้ง กามโรค และการติดยาเสพติด ผลจากการวิจัยพบว่า หญิงบริการอาบอบนวด ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีมีการศึกษาค่ำ มาจากชนบทของภาคเหนือ แรงจูงใจให้มาประกอบอาชีพนี้คือ รายได้ที่สูง หญิงส่วนใหญ่มีภาระต้องส่งเงินกลับไปเลี้ยงดูครอบครัว ทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนี้คือ สังคมไม่ยอมรับ การมีอาชีพนี้ทำให้ชื่อเสียงมัวหมองในเรื่องสุขภาพหากเจ็บป่วยจะไปรับการรักษาที่คลินิกเอกชน ส่วนการคุมกำเนิดนั้นแทบทุกคนคุมกำเนิดแต่ใช้วิธีการแตกต่างกันเนื่องจากมีความเชื่อว่าหากตั้งครรภ์แล้วต้องทำแท้งจะ ก่อให้เกิดบาป และผิดกฎหมายนอกจากนี้ยังติดยาเสพติดประเภท ยากล่อมประสาทเป็นส่วนใหญ่

ศรีผ่อง จิตกรณศิริ (2526 : 6) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยในอาคารสงเคราะห์ของการเคหะแห่งชาติห้วยขวาง โดยแบ่งมิติสุขภาวะเป็น 14 มิติ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค สุขภาพ ที่อยู่อาศัย รายได้ สวัสดิการสังคม การมีงานทำ ชื่อเสียงเกียรติยศ สิทธิเสรีภาพ การศึกษา สังคม สิ่งแวดล้อม ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี

กอบกุล ราชะนกร และคณะ (2528 : 78) ได้ศึกษาสภาพชีวิตโสเภณีในจังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มสตรีภาคเหนือพบว่าโสเภณีหรือหญิงอาชีพพิเศษมาจากสถานที่ประกอบอาชีพ คือ 1) บ้านหรือสำนักค้าประเวณี หรือช่องแบ่งเป็นบ้านที่มีหญิงอยู่ประจำและบ้านที่มีหญิงไปๆ มาๆ แบบบริการทั้งกลางวัน และกลางคืน 2) บังกะโล เป็นบ้านพักสำหรับค้าประเวณี ที่หญิงไม่อยู่ประจำ ฝ่ายชายจะเป็นผู้พาผู้หญิงมาพักอยู่ตามหอพัก หรือบ้านเช่า และค้าประเวณีที่บังกะโล 3) คาเฟ่ ดำเนินธุรกิจขายเครื่องดื่มต่างๆ แต่มีหญิงบริการซึ่งจัดสรรโดยฝ่ายเชียร์แขกแขกจะเลือกหญิงที่ตนพอใจไปนอน โดยใช้ห้องของหญิงภายในสถานที่นั้น ส่วนใหญ่เปิดบริการเฉพาะกลางคืน 4) ร้านอาหาร ขายอาหาร โดยมีหญิงเป็นพนักงานเสิร์ฟจะตกลงกับแขก และทำการค้าประเวณีที่อื่นโดยเจ้าของร้านให้อิสระเต็มที่

ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529 : 4) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ โดยรวบรวมมิติต่างๆ ในการศึกษาคุณภาพชีวิต 9 มิติ มาเป็นกรอบในการศึกษา ได้แก่ มิติด้านสุขภาพอนามัย การมีงานทำ รายได้ ที่อยู่อาศัย การใช้เวลารว่าง การศึกษา ความสัมพันธ์กับเพื่อน ชีวิตครอบครัว ที่อยู่อาศัย การมีงานทำ และสุขภาพอนามัย

พัชรี แนวพานิช (2530:32) ได้ศึกษาปัญหาการทำแท้ง และการปฏิบัติด้านการคุมกำเนิดในหญิงอาชีพพิเศษศึกษาเฉพาะกรณีหญิงในบาร์อะโกโก้ ย่านถนนพัฒนาพงษ์ ผลการศึกษาพบว่า หญิงที่ทำงานในบาร์อะโกโก้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปีการศึกษาค่ำ

กว่าระดับประถมศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคเหนือและมาจากครอบครัวที่ไม่อบอุ่น เคยมีอาชีพที่เป็นสื่อแห่งการค้าประเวณีมาก่อน เช่น หางเครื่อง พนักงานเสิร์ฟ อาบอบนวด เดินแบบและนางทางโทรศัพท์ มีรายได้ประมาณเดือนละ 3,000 บาท

ศุภมาน นฤมล (2530 : 25) ได้ศึกษากระบวนการกลายเป็นหมอนวด ศึกษาจากหญิงบริการในสถานบริการอาบอบนวด วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของประสบการณ์ ภาวะเงื่อนไขสำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิต และแบบแผนของพฤติกรรมของผู้หญิงที่เข้าสู่อการเป็นหมอนวดอาชีพ กระบวนการที่ทำให้ผู้หญิงรับบทบาทการเป็นหมอนวด และการยอมรับบทบาทที่เบี่ยงเบนจนทำให้ผู้หญิงสามารถมีอาชีพหมอนวดได้อย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำผู้หญิงเข้าสู่อการเป็นหมอนวดอาชีพความสัมพันธ์ภายในสถานบริการ เช่น การบริหารงาน อำนาจหน้าที่และอิทธิพลของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานบริการทุกระดับ เช่น มาตาม ครูฝึก คนเชียร์แขก เป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นหมอนวดอาชีพ หญิงบริการอาบอบนวด ได้เผชิญกับปัญหาการไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม การตีตราบาป ประสบการณ์ที่ถูกเอาเปรียบและต้องใช่อการแลกเปลี่ยนเชิงการค้าด้วยร่างกายกับเงินทำให้พวกเขาต้องยอมรับในบทบาทที่เบี่ยงเบนนี้และดำรงชีวิตหมอนวดได้อย่างต่อเนื่อง

ศศิธร นุชนาคา (2536 : ก - ข) ได้ศึกษาเรื่อง “ ความเป็นจริงและความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของพนักงานขับรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ ฯ ” โดยวิจัยสภาพความเป็นจริงด้านคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) ด้านอาหารและโภชนาการ 2) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม 3) ด้านการได้รับการบริการสังคมขั้นพื้นฐาน 4) ด้านความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย 5) ด้านรายได้ 6) จำนวนบุตรที่ปรารถนา 7) ด้านพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดวิถีของตนเองและชุมชน 8) ด้านการพัฒนาจิตใจ และ 9) ด้านสุขภาพอนามัย

2.เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

ความหมายของคำว่าแรงจูงใจนั้นได้มีผู้ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันหลายท่าน เช่น สเตียร์และพอร์เตอร์ (กรองจิตต์ พรหมรักษ์ .2529 : 9 ; อ้างอิงจาก Steers and Porter. 1979 : 158) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า แรงจูงใจหมายถึงสิ่งที่เป็นพลังกระตุ้นให้แต่ละบุคคลกระทำพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ชี้ทิศทางหรือแนวทางให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของแต่ละคนและเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนรักษากิจกรรมนั้นๆ ให้คงอยู่

เมอร์เรย์ (Murray.1989 : 356) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบภายในซึ่งกระตุ้นหรือนำทางหรือเป็นตัวรวมพฤติกรรมต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และเราจะอนุมานเกี่ยวกับแรงจูงใจได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา

บีเลย์สัน และสไตน์เนอร์ (Berelson & Steinner.1981:37) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจเป็นภาวะภายในที่คอยเสริมกำลัง หรือกระตุ้นหรือทำให้เคลื่อนไหวเพื่อที่จะนำทางพฤติกรรมหรือเพื่อชี้แจงแนวทางพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายต่าง ๆ

บีช (हररषष सुखगल . 2538 : 12 ; อ้างอิงจาก Beach .1970 :136) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่าหมายถึงความเต็มใจของบุคคลในการที่จะอุทิศกายและอุทิศใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยได้รับรางวัลเป็นผลตอบแทนการกระทำนั้น ๆ

สุชา จันท์เอน และสุรารค์ จันท์เอน (2528 : 71 - 72) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ อันที่จะทำให้เกิดการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดและทำให้เกิดความพร้อมในการเรียนได้อย่างดี นอกจากนี้แรงจูงใจทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่พวกเขาคาดหวังไว้

ชัยนาถ นาคบุพผา (2529 : 54 - 56) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนและการทำงานของบุคคลเป็นอย่างมากหากผู้เรียนหรือผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจในระดับสูงย่อมทำให้พวกเขามีความตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่ย่อท้อ

ตันติมา ด้วงโยธา (2540 : 19) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึงปัจจัยหรือสิ่งต่างๆ ที่มากระตุ้นหรือชักนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ

พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตราชสถาน (2538 : 711) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่าหมายถึงการใช้กำลังหรืออำนาจชักนำ เคลี้ยกล่อมเพื่อให้คล้อยตาม

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ -ไทย ฉบับบัณฑิตราชสถาน (2532 : 235) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึงสิ่งเร้าที่มีพลังมากพอที่จะชักนำให้บุคคลเกิดความรู้สึกตั้งใจทำงานให้ได้เหตุผลจูงใจปกติประกอบด้วยความรู้สึก ความอยาก ความโน้มเอียงที่จะทำและอาจรวมถึงความปรารถนากระตั้นหันโดยปราศจากเหตุผลและการไตร่ตรอง ผลประโยชน์ที่บุคคลมุ่งหวังก็เป็นเหตุจูงใจอย่างหนึ่ง

สำหรับความหมายของแรงจูงใจตามพจนานุกรมศัพท์ทางจิตวิทยา ซึ่งเขียนโดยอิงลิช แอนด์ อิงลิช (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2533 :289 ; อ้างอิงจาก English and English .1970 : 98) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจแยกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.เป็นตัวแปรที่อยู่ภายในที่ควบคุมการแสดงพฤติกรรมคนเรามีพลังที่จะแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ เป็นเรื่องของสัญชาตญาณ

2.เป็นกระบวนการเฉพาะอย่างเชิงทฤษฎี ที่กระตุ้นให้เกิดการส่งพลังตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ โดยทำให้การตอบสนองนั้นเด่นกว่าการตอบสนองอื่น ๆ ในสถานการณ์เดียวกันเป็นเรื่องของแรงขับซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรม

3.เป็นกิจกรรมซึ่งคนนำมากระตุ้นให้บุคคลอื่นทำในสิ่งที่ตนต้องการ เช่น การใช้แรงจูงใจของครูมีประสิทธิภาพจนทำให้แรงจูงใจในการเรียนของเด็กสูงขึ้นเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากตัวเสริมแรง

จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจทั้ง 3 ลักษณะมีลักษณะร่วมกันคือมีลักษณะที่เป็นพลังและมีทิศทางนั้นคือแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้น ให้คนมีการกระทำเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางซึ่งตัวกระตุ้นนี้อาจจะเป็นแรงที่มาจากสิ่งเร้าภายใน ซึ่งเรียกว่าแรงจูงใจภายใน หรือตัวกระตุ้นอาจจะเป็นแรงที่มาจากสิ่งเร้าภายนอก ซึ่งเรียกว่าแรงจูงใจภายนอก

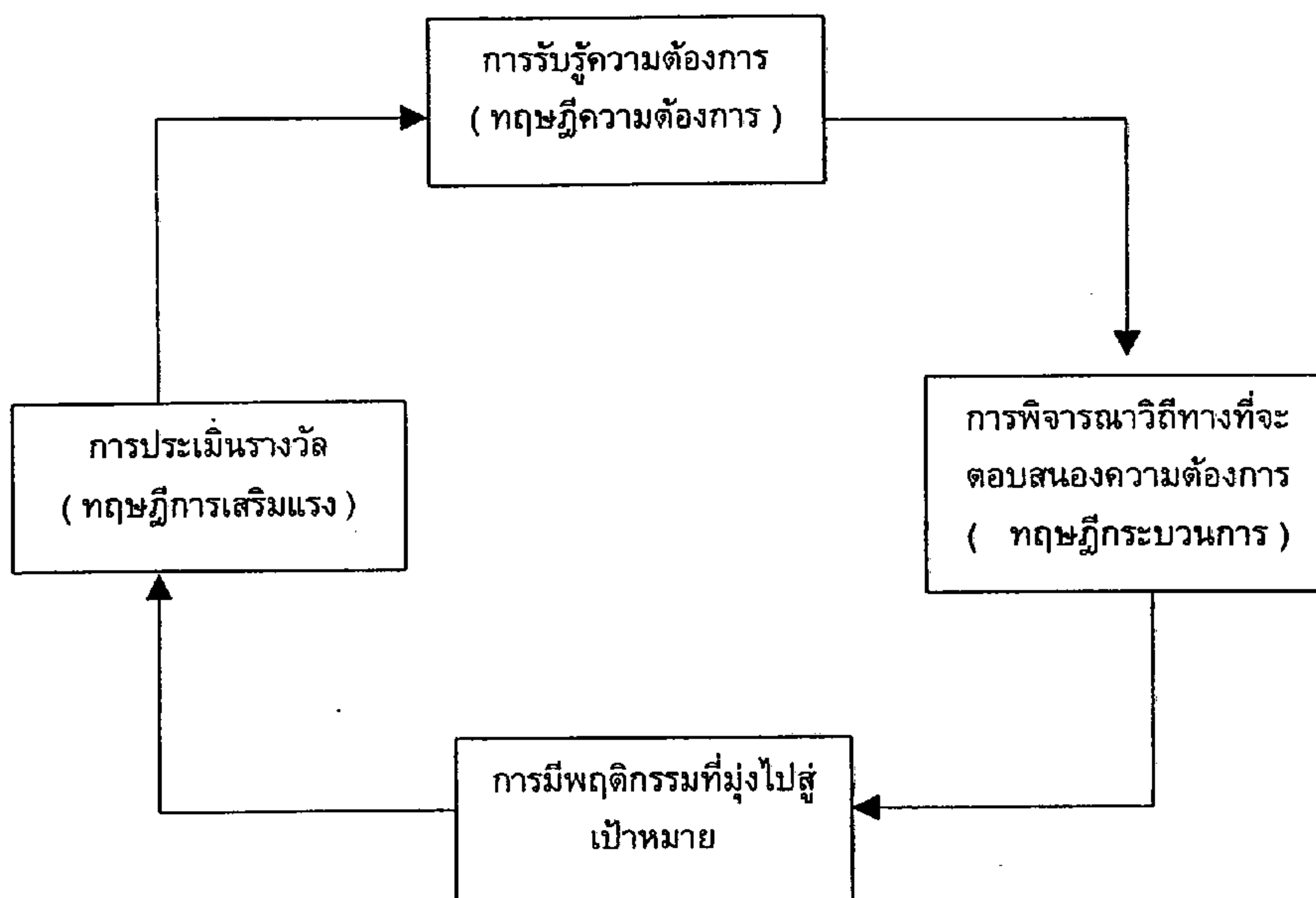
สำหรับผู้ที่มีความสนใจภายในจะเป็นผู้ที่มีความสุขในการทำสิ่งต่าง เพราะมีความพึงพอใจโดยตัวของเขาเอง มิได้หวังรางวัลหรือคำชม จึงมีความสนใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องไม่มี ที่สิ้นสุด ไม่มีความเบื่อหน่าย จะเป็นผู้ที่ทำงานเพราะรักงาน ถึงแม้ไม่มีใครเห็นไม่มีคำชมก็ไม่เกิดความท้อถอยเบื่อหน่าย เพราะเขามีความสุขความพึงพอใจที่จะทำงานนั้น ๆ ลักษณะของผู้ที่มีการกระทำอันเนื่องมาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นผู้ที่ทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ไม่ต้องคอยหวาดวิตกกังวลว่าใครคิดอย่างไรกับตน ซึ่งทำให้สามารถทำได้เต็มที่ เป็นผู้ที่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ๆ ได้ดี และเป็นผู้ที่ทำงานโดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (สุโขทัยธรรมมาธิราช . 2533 : 294 - 297)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยสิ่งต่าง ๆ ที่มากระตุ้นหรือชักนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ หรือให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตัวเองต้องการ แรงจูงใจจะมีทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก บุคคลที่มีความสนใจภายในจะมีความสุขในการทำสิ่งต่าง ๆ เพราะมีความพึงพอใจในตัวของเขาเอง ส่วนบุคคลที่มีความสนใจภายนอก จะทำอะไรต้องได้รับการยอมรับจากผู้อื่นหวังรางวัลหรือผลตอบแทน

2.1.2 เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการแรงจูงใจ

2.1.2.1 กระบวนการจูงใจ

กระบวนการจูงใจจะเริ่มต้นด้วยความต้องการการรับรู้ความขาดแคลนของบุคคล เช่น มีความต้องการความสำเร็จ ต้องการงานที่ท้าทาย รายได้และสวัสดิการที่สูงขึ้น ความผูกพันกับเพื่อนร่วมงานหรือความมีอำนาจได้การยอมรับนับถือจากผู้ร่วมงาน เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้จะนำไปสู่กระบวนการคิดที่นำทางการตัดสินใจของบุคคลเพื่อสนองความต้องการ และดำเนินการกระทำบางอย่างโดยกระบวนการจูงใจดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กระบวนการจูงใจ

ที่มา:สมยศ นาวิการและผุสดี รุมาคม . กรุงเทพฯ : ดวงกมล . 2540 . องค์การ : ทฤษฎีและพฤติกรรม.

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจ ✓

กรีฮานเมอร์เรย์และไดโคร (हरषा सुखगल. 2538 : 14 ; อ้างอิงจาก Grohan - Murray and Dicroce.1992 : 120) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการจูงใจไว้เป็น 3 กลุ่ม ทฤษฎีคือ ทฤษฎีความต้องการ เช่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีปัจจัยจูงใจ เช่น ทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg และทฤษฎีเหตุผลจูงใจ เช่นทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom อย่างไรก็ตามทุกๆ ทฤษฎีพยายามอธิบายถึงคงสิ่งที่จะมีผลพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นคงอยู่ ต่อไป

1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์

ทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องแรงจูงใจที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ของนักจิตวิทยาชื่ออับบราแฮม (ธงชัย สันติวงษ์ 2539 : 383 ; อ้างอิงจาก Abraham . 1960 :255) แนวคิดของมาสโลว์ (Maslow. 1975 : 41) คือมนุษย์ คือความต้องการในสิ่งที่จำเป็นต่อร่างกายในการที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ และมนุษย์จะต้องหาทางสนองความต้องการนี้ก่อนจึงจะเอาใจใส่กับความต้องการ ในเรื่องอื่น ๆ อีก เพราะมนุษย์มีความต้องการไม่สิ้นสุดมาสโลว์ (Maslow. 1975 : 98) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยลำดับขั้นต่ำสุดไปถึงขั้นสูงสุด ไว้ 5 ลำดับ และได้กล่าวไว้ว่าเมื่อบุคคลได้รับความต้องการในขั้นนั้นๆ เป็นที่พอใจแล้วสิ่งนั้นก็จะไม่สามารถกระตุ้นหรือจูงใจได้อีก มาสโลว์ได้สรุปลักษณะ

แรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจเป็นไปตามลำดับของความต้องการอย่างมีระเบียบ ลำดับขั้นของความ ต้องการนี้คือ Hierarchy of Needs ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์มีดังนี้

1.1 ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการในระดับนี้เป็นความต้องการด้าน พื้นฐานของมนุษย์ในการดำรงชีวิตซึ่งได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และ ความต้องการทางด้านร่างกาย อื่นๆ เช่น การพักผ่อนนอนหลับ เป็นต้น หากขาดปัจจัยเหล่านี้ แล้ว ยากที่มนุษย์จะดำรงชีวิตอยู่ได้สิ่งต่างๆเหล่านี้สำคัญต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่จะต้อง ดิ้นรนไฝหาความสนองความต้องการ Maslow กล่าวว่า หากบุคคลอยู่ในสภาพของการขาด อาหารบุคคลจะมีพฤติกรรมหรือการกระทำหรือความต้องการในเรื่องอาหารมากสิ่งอื่นๆ จะมี ความสำคัญ รองลงไป นอกจากนี้ Maslow ยังกล่าวว่า หากความต้องการต่างๆ เหล่านี้ได้รับการ ตอบสนองเป็นที่พอใจแล้วความต้องการนั้นจะไม่ใช่เป็นตัวกระตุ้นหรือจูงใจให้เกิดพฤติกรรมได้ อีกเมื่อเป็นเช่นนี้ความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นจะมีบทบาทในการกระตุ้นพฤติกรรมมากขึ้น

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองทาง ด้านร่างกายแล้วจะมีความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้นไป คือ ความต้องการด้านความมั่นคง ปลอดภัยหากพิจารณาในสถานการณ์ของการทำงานก็หมายความว่า มนุษย์มีความต้องการที่จะ ทำงานเป็นหลักแหล่ง ไม่ถูกย้ายงานหรือถูกออกจากงาน มีหลักประกันในการทำงาน มีรายได้ เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของคน เป็นต้น

1.3 ความต้องการด้านสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตน เข้าเป็นหมู่เป็นพวกในสถานภาพที่เป็นที่ยอมรับนับถือและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเป็นพวกเดียวกัน

1.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ด้วยเหตุผลที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความรู้สึก ว่าตนเองมีคุณค่า และต้องการให้คนอื่นเห็นคุณค่าของตน และปฏิบัติต่อคนให้สมกับคุณค่านั้น ความต้องการนี้จะรวมถึงความรู้สึกส่วนตัวในความสำเร็จและการตระหนัก หรือการได้รับการ ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นความต้องการให้ผู้อื่น ยอมรับในความสามารถ ความสำเร็จต้องการ มีชื่อเสียงมีเกียรติยศในสังคม

1.5 ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความต้องการนี้เป็นความต้องการ ขั้นสูงสุดของมนุษย์ คือความต้องการประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ต้องการหรือปรารถนาสูงสุดซึ่งแต่ ละคนมีความต้องการแตกต่างกันไปบุคคลที่บรรลุความต้องการนี้จะรู้สึกยอมรับตนเองและผู้อื่นมี ความสุขในการทำงาน

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า แรงจูงใจจะเป็นไปตามลำดับขั้นของความต้องการ ซึ่งมี 5 ลำดับขั้นจากต่ำไปสูง ความต้องการอันดับแรกคือความต้องการสิ่งจำเป็นต่อร่างกายเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ มนุษย์จะต้องหาทางสนองความต้องการนี้ก่อนจนเป็นที่พอใจถึงระดับ หนึ่งแล้วความต้องการขั้นต่อไปจึงจะเข้ามาแทนที่ ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็น สิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นจะเป็น สิ่งจูงใจของพฤติกรรม บุคคลแต่ละประเภทจะมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป

2. ทฤษฎีการจูงใจของ Herberg

เฟรดเดอริค เฮอ์เบอร์ (ธงชัย สันติวงษ์ . 2539 : 404-405 ; อ้างอิงจาก Federick Herberg . 1959 : 68) ได้คิดค้นทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงาน มี 2 ประเภท คือ

ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) เป็นปัจจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงาน ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานทำให้เกิดผลการปฏิบัติที่ดีและมีความพึงพอใจในงานเช่นการยอมรับนับถือความก้าวหน้า

ปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อมของงาน ซึ่งไม่มีส่วนในการจูงใจให้คนทำงานมากขึ้นแต่อย่างไรถ้าหน่วยงานใดขาดจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ เช่น เงินเดือน ความมั่นคงของงาน

จากแนวคิดนี้ สรุปว่าปัจจัยที่ต้องการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีและมีความพึงพอใจ จะต้องใช้ปัจจัยจูงใจซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของงาน ส่วนปัจจัยอนามัยเป็นปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อมไม่มีส่วนในการจูงใจถ้าขาดจะทำให้เกิดความไม่พอใจ

2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.1.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

มาตาเฮรุ (อารีรัตน์ หิรัญโร . 2531 : 58 ; อ้างอิงจาก Mataheru . 1985 : 235) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ในอินโดนีเซีย ผลการวิจัยปรากฏว่าแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดความพอใจมากที่สุดได้แก่ ความสำเร็จของงาน ส่วนแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจ ได้แก่สถานะทางอาชีพ โอกาสก้าวหน้าและเงินเดือน ส่วนตัวแปรด้านชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาในการทำงาน ไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานกูดสัน (ผอบเชียววงศ์ภักดี . 2537 : 25 ; อ้างอิงจาก Goodson . 1985 : 112) พบว่าตัวแปรด้านสังคมไม่มีผลทางนัยสำคัญต่อแรงจูงใจ ทั้งจากปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยค้ำจุน ส่วนปัจจัยด้านความสำเร็จของงานเป็นปัจจัยจูงใจที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด

2.1.4.2 งานวิจัยในประเทศ

สุรีย ณ ระนอง (2526 : 2) ศึกษาพบว่าปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดให้หญิงเข้าอาชีพค้าประเวณี คือความสนใจโดยคิดว่าเป็นอาชีพที่สุขสบายทำรายได้ และคาดหวังที่จะได้รับความสุขจากการร่วมเพศและในทำนองเดียวกัน แนน้อย บัณฑิต (ม.ป.ป.) กล่าวว่าสาเหตุการเข้าสู่การค้าประเวณีของหญิงเหล่านี้ต้องการหาเงินไปเลี้ยงครอบครัวที่ยากจนและต้องการยกฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้นโดยที่ขาดความรู้สึทางที่ดีกว่าในการที่จะหาเงินจำนวนมาก

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ (2526 : 20) ได้สรุปมูลเหตุที่ผลักดันและจูงใจให้หญิงขายบริการ คือสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมท้องถิ่น

วิทยา วรรณศิริ และคณะ (2532 : 48) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้สตรีในบางกลุ่มในภาคเหนือประกอบอาชีพบริการพิเศษ : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงราย ได้พบว่าสตรีบางกลุ่มในภาคเหนือ (เฉพาะจังหวัดเชียงราย) มีปัจจัยทางสังคมหลายอย่างที่ผลักดันสตรีให้หันมาประกอบอาชีพบริการพิเศษ ในเรื่องค่านิยมและเรื่องแรงจูงใจในการตัดสินใจของสตรีที่หันมาประกอบอาชีพคือ ความต้องการที่มีฐานะที่มั่นคง ช่วยเหลือพ่อแม่เป็นผู้ปกครองในการเลี้ยงดูสมาชิกของครอบครัว ต้องการมีบ้านเป็นของตนเอง และต้องการเครื่องนุ่งห่มที่สวยงาม เป็นต้น สำหรับแรงจูงใจในการตัดสินใจในการตัดสินใจของสตรีที่หันมาประกอบอาชีพ คือ ความต้องการที่มีฐานะมั่นคง ช่วยเหลือพ่อแม่ เป็นผู้ปกครองในการดูแลสมาชิกของครอบครัวต้องการมีบ้านเป็นของตนเองและต้องการเครื่องนุ่งห่มที่สวยงาม เป็นต้น

ตันติมา ด้วงโยธา (2540 : 75 – 76) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลจิตเวช สังกัดกรมสุขภาพ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ และเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพตามตัวแปรต่างๆ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 441 คน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อการทำงานด้านการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชต่างกันมีระดับแรงจูงใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

2.2.1 ความหมายของความคาดหวัง

สุนีย์ ชิดากร (2525 : 92) กล่าวว่าความคาดหวัง หมายถึงการทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง และการคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราเคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อน

สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 416) กล่าวว่าความคาดหวัง คือ ความเชื่อว่าสิ่งใดน่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดไม่น่าจะเกิดขึ้น การคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ถูกต้องหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่นบุคคลเคยมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับประสบการณ์ใหม่ก็อาจทำความคาดหวังได้ไม่พลาดเกินไปหรืออาจจะคาดหวังได้ถูกต้อง

เมอร์เรย์ (Murray.1962 : 416) ได้ให้ความหมายของความหวังไว้ว่า หมายถึงระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหวังว่าจะทำได้เมื่อบุคคลที่ทำงานที่ตนเคยทำและคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

เกตเซลส์ และคนอื่น ๆ (Getzels and others.1964 : 390 - 398) กล่าวว่า ความคาดหวังของบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกันไป เพราะคนเราต่างก็มีความคิดและความต้องการที่แตกต่างกันพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลจึงแตกต่างกันไปด้วย

มาริลีน (ชลียา ด้านพิทักษ์. 2543 : 38; อ้างอิงจาก Marilyn .1991 33 - 40) ได้ศึกษาความคาดหวังในงาน และความพึงพอใจในงานของคณบดีวิทยาลัยพยาบาล พบว่าจากความคาดหวังในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงาน และสามารถเป็นตัวทำนายความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

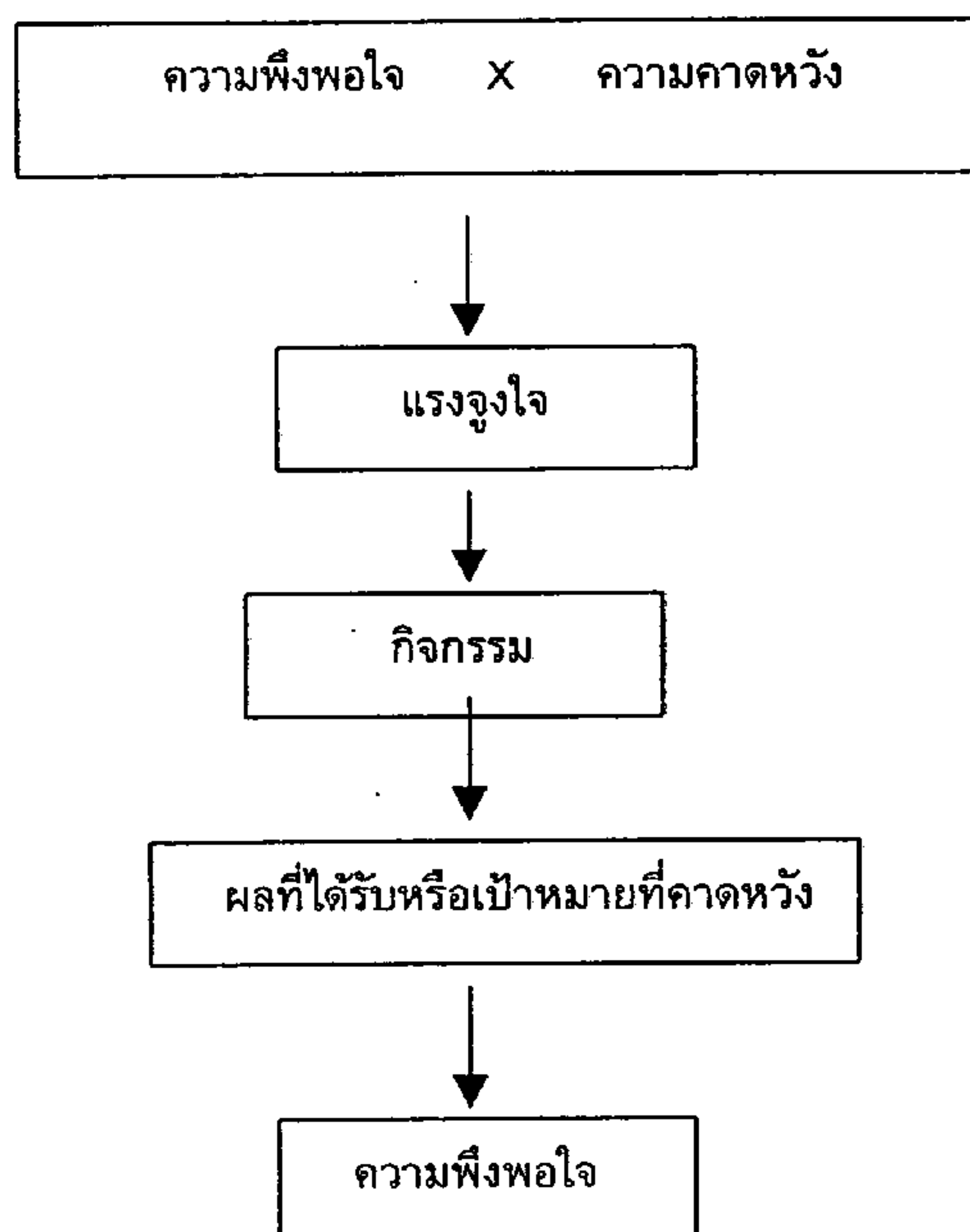
กล่าวโดยสรุปความคาดหวังหมายถึง ความมุ่งหวังความปรารถนาการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นๆ อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้

2.2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวังของวิกเตอร์ วรูม (Vroom)

ทฤษฎีการคาดหวังของวรูมได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดจากนักจิตวิทยารุ่นแรกหลายคน เช่น เลวิน (Lewin) และทอลแมน (Tolman) และได้้นำความคิดดังกล่าวมา ปรับปรุงอีกประการหนึ่งวรูมยังค่อนข้างมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับเฮิร์ชเบิร์ก ในทฤษฎี 2 ปัจจัยบางครั้งมีผู้เรียกทฤษฎีคาดหวังเป็นทฤษฎีย่อว่าทฤษฎี V.I.E หรือ V.I.E Theory เนื่องจากทฤษฎีนี้ มีองค์ประกอบของทฤษฎีที่สำคัญคือ

1. V. มาจากคำว่า Valence ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจ
2. I .มาจากคำว่า Instrumentality ซึ่งหมายถึง สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ วิธีทางที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจ
3. E. มาจากคำว่า Expectancy หมายถึงความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้นๆ บุคคลหรืออินทรีย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง ทุกชีวิตพยายามดิ้นรน แสวงหาอย่างน้อยที่สุดคือต้องการอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เมื่อชีวปัจจัยเหล่านั้นได้รับการตอบสนองแล้วก็มีความต้องการระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ จากความต้องการหลายสิ่งหลายอย่างนี้เองทำให้เกิดความพยายามกระทำดำเนินการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งด้วยสื่อหรือเครื่องมืออย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุความพอใจหรือเพื่อให้ได้รับผลการดำเนินการนั้นตามที่ได้แสดงความพยายาม เรียกว่า ความคาดหวังและความพอใจในสิ่งต่างๆความคาดหวังอาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ผังแสดงกระบวนการของความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวังของวูมได้รับการยอมรับว่าเป็นทฤษฎีที่อธิบายแบบของการจูงใจที่ดีได้มีผู้นำทางการบริหารหลายคนนำไปใช้อย่างได้ผล รูปแบบที่วูมเสนอขึ้นอย่างง่าย ๆ ในขั้นแรกต่อมาได้มีผู้นำไปขยายความเพื่ออธิบายการจูงใจแบบคาดหวังให้เข้าใจมากขึ้นสามารถนำไปใช้ได้อย่างแม่นยำ วูมอธิบายเพิ่มเติมว่าการจูงใจเป็นผลจากค่านิยมที่บุคคลหนึ่งเชื่อว่าถ้ากระทำอย่างนั้นอย่างนี้แล้วจะได้ผลประการใดตามความสามารถคาดหวังได้เลย และผลที่ได้นั้นก็ตอบสนองความต้องการของอินทรีย์ในระดับหนึ่ง สรุปแล้วทฤษฎีความคาดหวังก็คือการจูงใจที่ได้จากบุคคลที่มีความต้องการหลายอย่าง และเชื่อว่าถ้าดำเนินการวิธีนี้จะได้รับผลตอบแทนเช่นนั้นเมื่อเชื่อแล้วก็จะตัดสินใจกระทำ ส่วนผลที่ได้รับนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ แต่ก็มีแรงจูงใจให้ทำงานตามความเชื่อว่าจะเป็นอย่างที่คิดคาดหวังไว้

สรุป ทฤษฎีการคาดหวังก็คือ การจูงใจที่ได้จากบุคคลที่มีความต้องการหลายอย่าง และเชื่อว่าถ้าดำเนินการวิธีนี้จะได้รับผลตอบแทนเช่นนั้น เมื่อเชื่อแล้วก็จะตัดสินใจกระทำส่วนผลที่ได้รับนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจก็ได้แต่ก็มี แรงจูงใจให้ทำงานตามความเชื่อว่าจะเป็นอย่างที่คิดคาดหวังไว้

วรูม (บรรหาร ราชมณี. 2529 : 27 ; อ้างอิงจาก Vroom . 1964 :135) กล่าวว่า แรงจูงใจที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลนั้นเลือกตัดสินใจแสดงพฤติกรรมออกมาให้ปรากฏอย่างไร ขึ้นอยู่กับความคาดหวังในองค์ประกอบสองประการคือ

ประการที่ 1 ความคาดหวังว่ามีโอกาสมากน้อยแค่ไหนที่จะได้รับผลลัพธ์ หรือผลตอบแทนบางสิ่งบางอย่างจากการปฏิบัติงานของตน

ประการที่ 2 ผลลัพธ์หรือผลตอบแทนที่คาดหวังว่าจะได้รับจากการปฏิบัติงานนั้น บุคคลแต่ละคนรู้สึกว่ามีค่าสำคัญหรือพึงพอใจมากเพียงใดจากองค์ประกอบสองประการนี้ สรุปว่าหากบุคคลคาดหวังว่ามีโอกาสมากที่จะได้รับผลลัพธ์หรือผลตอบแทนจากการปฏิบัติงาน และผลลัพธ์หรือผลตอบแทนนั้น เขารู้สึกว่ามีค่าสำคัญและเขาพึงพอใจ บุคคลนั้นก็จะมีแรงจูงใจมากพอ ที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงในทางกลับกันหากบุคคลคาดหวังว่าเขาไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยที่จะได้รับผลลัพธ์หรือ ผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง หรือแม้ว่ามีโอกาสอยู่มากที่จะได้รับแต่เป็นผลลัพธ์หรือผลตอบแทนที่ไม่มีความสำคัญหรือเขาไม่พึงพอใจ บุคคลนั้นก็จะมีพฤติกรรมการทำงานออกมาไม่ดีหรือกล่าวว่ามีแรงจูงใจต่ำนั่นเอง

ทฤษฎีการคาดหวังของวรูมเน้นเรื่องการคาดหวังล่วงหน้าในผลประโยชน์ที่จะตอบสนองได้ และขึ้นอยู่กับ แนวคิดด้านความคิดด้านความรู้และความเข้าใจ เช่น ค่านิยม ความพอใจ และการอยากรู้ อยากเห็น ซึ่งพอร์คเตอร์ (Porter. 1961 :1 -10) อธิบายว่าการเน้นทฤษฎีการคาดหวังทางด้านเหตุผล และการคาดหวังก็เพื่อใช้อธิบายความรู้ที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมการปฏิบัติได้ดีที่สุดถ้าตั้งข้อสมมติฐานว่าผู้นำจัดการสิ่งต่างๆ ภายใต้การคาดหวังที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมจะจัดการโดยใช้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะโดยเฉพาะของบุคคลซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ง่ายนัก เพื่อสามารถเข้าใจรูปแบบทฤษฎีของพอร์คเตอร์ (Porter. 1961 : 21 - 22) ได้ดียิ่งขึ้น จึงจะต้องพยายามทำความเข้าใจกับตัวแปรดังต่อไปนี้คือ

1. ความพยายาม (Effort) การพยายามหมายถึง ปริมาณของพลังงานที่ใช้ออกแรงเป็นสิ่งที่บุคคลกระทำเพื่อทำงานที่กำหนดไว้ ความพยายามไม่เหมือนกับการปฏิบัติงาน ความพยายามมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแรงจูงใจมากกว่าการปฏิบัติงานและความพยายามขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของรางวัลและรางวัลที่บุคคลนั้นรับรู้ว่าจะเป็นไปได้หรืออาจจะเป็นไปได้ ความพยายามนี้มีลักษณะคล้ายคลึงเหมือนกับคำว่า " พลังบังคับ " ของวรูม คุณค่าของรางวัลขึ้นอยู่กับความน่าสนใจและความอยากที่จะกระทำ ความเป็นมิตร การเลื่อนขั้น การจ่ายค่าแรงงานการยอมรับและการชมเชย รางวัลจะมีคุณค่าต่างกันในแต่ละคน ตัวอย่างเช่น คนงานคนหนึ่งมีความรู้สึกที่ถูกบีบบังคับและไม่ปลอดภัย ไม่มั่นคงเมื่อได้รับการเลื่อนขั้น เป็นต้น

2. การปฏิบัติงาน (Performance) การปฏิบัติงานคือ ผลของการปฏิบัติ ที่องค์การสามารถวัดประเมินในด้านพฤติกรรม ความพยายามมักจะเกิดก่อนการปฏิบัติงานแต่ทั้งสองประการมีลักษณะไม่เหมือนกัน ความแตกต่างหรือความขัดแย้งอาจเกิดจากความสามารถ

คุณลักษณะและการรับรู้บทบาท การปฏิบัติงานอาจจะไม่ขึ้นอยู่กับความพยายามเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลด้วย เช่น ความรู้เกี่ยวกับงานและความชำนาญงานนั้นก็ เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังมีวิธีการที่จะรับรู้บทบาทการกระทำเรียนรู้ว่าการกำหนด ขอบเขตของงานมีทิศทางของความพยายามและระดับความคิดเกี่ยวกับความพยายาม ปัจจัย ดังกล่าวมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความรับรู้ในบทบาทเพื่อ ให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นและอาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าถึงแม้ว่าคนงานจะทุ่มเทพลังความพยายาม ในการทำงานอย่างมากมาเท่าใดก็ตามถ้าคนงานนั้นมีความสามารถเพียงเล็กน้อยและ/หรือไม่ มั่นใจในบทบาทของตน ผลงานที่ปรากฏออกมาจะไม่มีประสิทธิภาพ

3. รางวัล (Reward) คำว่ารางวัลอาจทำให้ผู้เข้าใจกันไปได้หลายประการ หลายทฤษฎีบางคนอาจจะเข้าใจว่าหมายถึงค่าจ้างที่เป็นเงินเพียงอย่างเดียวแต่ตามความเป็น จริงแล้วตามแนวความคิดนี้หมายถึงทั้งสองประการ คือ รางวัลภายนอกและรางวัลที่อินทรีย์ได้ รับ ทางใจหรือภายใน จึงกล่าวได้ว่ารางวัลภายในมีความสำคัญกว่าภายนอกและมีอิทธิพลต่อ การปฏิบัติงานมากกว่านั้นคือความพึงพอใจนั่นเอง

4. ความพึงพอใจ (Satisfaction) ความพึงพอใจ และการจูงใจไม่ใช่เป็นสิ่งเดียวกัน ความพึงพอใจคือความคิดหรือทัศนคติอย่างหนึ่งเป็นภาวะการรับรู้ภายใน ความพึงพอใจนั้น เกิดจากการคาดหวังว่าเมื่อทำงานชิ้นหนึ่งแล้วจะได้รับรางวัลอย่างใดอย่างหนึ่งถ้าได้รับตามที่ คาดหวังเอาไว้ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น แต่ถ้ารางวัลนั้นต่ำกว่าที่อินทรีย์คาดหวังไว้จะทำให้ เกิดความไม่พึงพอใจตัวแปรทั้งสี่ประการที่กล่าวมาแล้วนั้น พอร์คเตอร์ (Porter. 1961 : 17) ถือว่ามีความสำคัญมากและมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานอย่างมาก ไม่เพียงแต่ทำให้อินทรีย์ ปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จเท่านั้น ยังทำให้เกิดความพึงพอใจเกิดขึ้นอีกด้วย

2.2.3 ปัจจัยที่กำหนดความคาดหวัง

ปัจจัยในการกำหนดความคาดหวังมี 3 ประการ (เพชรี หาลาภ.2538 : 14) ได้แก่

1. ปัจจัยกับลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคลและสภาพแวดล้อม ความคาดหวัง และการแสดงออกจึงแตกต่างกัน เพราะความคิดความต้องการของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน
2. ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของงาน และประสบการณ์ที่ผ่านมาในครั้งนั้นๆ กล่าว ได้ว่าถ้าบุคคลเคยประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อนก็จะทำให้มีการกำหนดระดับความ คาดหวังลงมากก็เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกล้มเหลวจากระดับความหวังที่ตั้งไว้สูงกว่าความ สามารถจริง

3. ขึ้นอยู่กับความประเมินความเป็นไปได้ เพราะความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึก คิดและการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นๆ อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ ได้จะเป็นการประเมินค่าโดยมีมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดของแต่ละบุคคล ซึ่งการประเมินค่า

ของแต่ละคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดชนิดเดียวกันก็อาจแตกต่างกันได้ โดยขึ้นอยู่กับภูมิหลังประสบการณ์ ความสนใจการให้คุณค่าแก่สิ่งนั้นๆ ของแต่ละบุคคล

ผลของการคาดหวัง

สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 57) กล่าวว่าความคาดหวังของบุคคลแต่ละคนมีอยู่ในระดับที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความทะเยอทะยานของบุคคลแต่ละคนด้วย บุคคลใดก็ตามตั้งความหวังไว้แล้วประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังเอาไว้ เช่นหวังว่าจะต้องศึกษาในระดับปริญญาให้ได้ ถ้าหากเขาสมหวังเขาก็ตั้งความหวังใหม่ให้สูงขึ้นไปอีกในทางตรงข้ามผู้ที่ตั้งความหวังไว้สูงแต่เกิดอุปสรรคต่างๆ ไม่อาจนำไปสู่ความหวังที่ตั้งไว้ได้ ก็อาจจะทำให้เกิดความท้อแท้หรือต้องเปลี่ยนความหวังใหม่แทนสภาพที่ ส่งเสริมให้มีความคาดหวังประสบความสำเร็จ

สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 57 - 58) กล่าวว่าสภาพที่ส่งเสริมให้มีความคาดหวังประสบความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง แต่ที่สำคัญที่สุด ได้แก่ระดับความต้องการของบุคคลและประโยชน์ที่พึงจะได้รับเมื่อความคาดหวังสำเร็จหากบุคคลใดมีระดับความต้องการสูงมากที่จะทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จลงไป เช่น ต้องการที่จะเรียนในระดับมหาวิทยาลัยให้จบได้ระดับของความต้องการจะช่วยส่งเสริมให้มีความคาดหวังมีอิทธิพลมากขึ้น และถ้าบุคคลใดมองเห็นประโยชน์หรือคุณค่าที่จะได้รับจากความคาดหวังว่ามีมาก เช่น ได้ศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจนสำเร็จแล้วจะมีเกียรติได้ทำงานที่มีเงินเดือนสูง ดังนี้ ก็จะเป็นสิ่งผลักดันให้มีความคาดหวังของเขามีอิทธิพลสูงไปด้วย

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

2.2.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

อิงลิช (English.1971:201) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังทางการศึกษาของวัยรุ่นกับองค์ประกอบในด้านเชื้อชาติและเพศ ผลการวิจัยพบว่าเพศเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับระดับความคาดหวังทางการศึกษา เพศชายมีความคาดหวังทางการศึกษาสูงกว่าเพศหญิง นอกจากนั้นยังพบว่าความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนหญิงผิวดำสูงกว่านักเรียนผิวขาวทั้งสองเพศ ขณะที่นักเรียนชายผิวดำมีระดับความคาดหวังทางการศึกษาสูงกว่าทุกกลุ่ม

ออสบอร์น (Osborn .1971 : 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนโดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นมัธยมศึกษาปีที่สุดท้ายในโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลในรัฐโอไฮโอจำนวน 398 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีความคาดหวังทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีถึงสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่กลุ่มที่บิดาและมารดาไม่มีการศึกษาอยู่ใน

ระดับต่ำสำหรับทั้งสองเพศ และนักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางเดียวกับระดับการศึกษาของบิดาที่มีเพศเดียวกับเขา

มาริลีน (Marilyn .1991 : 33 – 40) ได้ศึกษาความคาดหวังในงาน และความพึงพอใจในงานของคณบดีวิทยาลัยพยาบาล พบว่าความคาดหวังในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงาน และสามารถเป็นตัวทำนายความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.4.2 งานวิจัยในประเทศ

สุวรีย์ ณ ระนอง (2526 : 2) ศึกษาพบว่าปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดให้หญิงเข้าสู่อาชีพค้าประเวณี คือความสนใจ โดยคิดว่าเป็นอาชีพที่สุขสบายทำรายได้และคาดหวังที่จะได้รับความสุขจากการร่วมเพศและในทำนองเดียวกัน แนน้อย บัณฑิต (ม.ป.ป.) กล่าวว่าสาเหตุการเข้าสู่การค้าประเวณีของหญิงเหล่านี้ต้องการหาเงินไปเลี้ยงครอบครัวที่ยากจนและต้องการยกฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้นโดยที่ขาดความรู้ทางที่ดีกว่าในการที่จะหาเงินจำนวนมาก

นิตยา ภู่อุสสาสน์ (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม จำนวน 327 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วมีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

ยุพา วงศ์ไชย และคณะ (2531: 5) ได้ศึกษาปัจจัย ของเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการออกไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของสตรีไทยในต่างประเทศ พบว่าปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้หญิงไปขายบริการต่างประเทศ คือการฐานะทางบ้านยากจนและต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว ความผิดหวังในชีวิตสมรส ประกอบกับการมีทัศนคติว่าชายไทยไม่รับผิดชอบและติดต่อขายมูข การมุ่งหวังที่จะมีรายได้เสริม การที่ครอบครัวยอมรับการไปขายบริการและความหวังที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น หญิงไทยนิยมจะสมรสกับชายต่างประเทศ และกรณีนี้บิดามารดา ของฝ่ายหญิงมีความ ภูมิใจและมีฐานะดีขึ้นมากเดิมทั้งหมดทั้งการยอมรับและการส่งเสริมอีกด้วย

สุดา ศาสนัส (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคาดหวังในชีวิตของเด็กเร่ร่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเร่ร่อนในมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าเด็กเร่ร่อนมีแนวโน้มความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ มีแนวโน้มความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำมีแนวโน้มความคาดหวังในชีวิตด้านครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำมีแนวโน้มความคาดหวังในชีวิตด้านสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มความคาดหวังในชีวิตรวมทุกด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ

รสลี อักษรวงศ์ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคาดหวังในความสามารถทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 371 คนเป็นชาย 155 คน เป็นหญิง 216 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าในกลุ่มอาชีพที่เป็นชาย มีความสนใจและมีความคาดหวังในความสามารถทางอาชีพสูงกว่านักเรียนหญิงส่วนในกลุ่มอาชีพที่เพศหญิงนิยมเลือกปรากฏว่านักเรียนหญิงมีความสนใจและมีความคาดหวังในความสามารถทางอาชีพสูงกว่านักเรียนชาย กลุ่มตัวอย่างทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจและมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถทางอาชีพทั้ง 20 อาชีพในระดับต่ำ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจและมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถทางอาชีพ แตกต่างกัน

หรรษา สุขกาล (2538 : 85) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง แรงจูงใจจากความคาดหวังในงาน กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาค้นพบว่า แรงจูงใจจากการคาดหวังในงานมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพมีแรงจูงใจจากความคาดหวังในงานอยู่ในระดับสูง โดยพยาบาลวิชาชีพมีความคาดหวังว่ามีโอกาสได้รับผลตอบแทน และให้ความสำคัญของผลตอบแทนในระดับปานกลาง และคาดหวังว่าความพยายามของเขา จะทำให้งานสำเร็จอยู่ในระดับสูง

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าความคาดหวังในชีวิตของบุคคลมีหลายด้านด้วยกันและพอจะรวบรวมเป็นด้านใหญ่ ๆ ได้ 4 ด้าน ได้แก่ ความคาดหวังในชีวิต ด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านอาชีพ ความคาดหวังในชีวิตด้านสังคม และความคาดหวังในชีวิตด้านครอบครัว

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

2.3.1 ความหมายของทัศนคติ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 238) ให้คำนิยามว่า ทัศนคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับมา หรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่ (Approach) หรือถอนตัวออก (Withdrawal) ก็ได้ และด้วยเหตุนี้วัตถุที่เป็น เป้าหมายของปฏิกิริยาจึงอาจมีคุณค่าในทางบวกหรือลบก็ได้ในแง่ของแต่ละบุคคล

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 19) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีแสดงออกอันบ่งบอกสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทัศนคติเป็นนามธรรมและเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติแต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อม ที่จะตอบสนองและแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งเร้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 4) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะคติ คือความพร้อมในการกระทำของบุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลที่บุคคลนั้นแสดงต่อสิ่งนั้นว่าชอบหรือไม่เห็นด้วยหรือไม่

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 172) ได้ให้ความหมายทักษะคติไว้ว่า ทักษะคติ คือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือแสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบเรียกว่า ทักษะคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบเรียกว่า ทักษะคติไม่ดีหรือทางลบ

พะยอม วงศ์สารศรี (2529 : 25) ได้กล่าวว่า ทักษะคติหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจัดเป็นสิ่งที่จูงใจภายใน ที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรม เช่น ถ้าผู้ปฏิบัติมีทักษะคติที่ดีต่อหัวหน้างานจะมีผลต่อการทำงานเป็นอย่างดี

สุชา จันทรเอม (2533 : 3) ได้กล่าวถึงทักษะคติหมายถึงความรู้สึกหรือท่าทีที่บุคคลมีต่อวัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยทักษะคติ เป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล ทักษะคติมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมและ บุคลิกภาพของบุคคลจะมีทักษะคติต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป

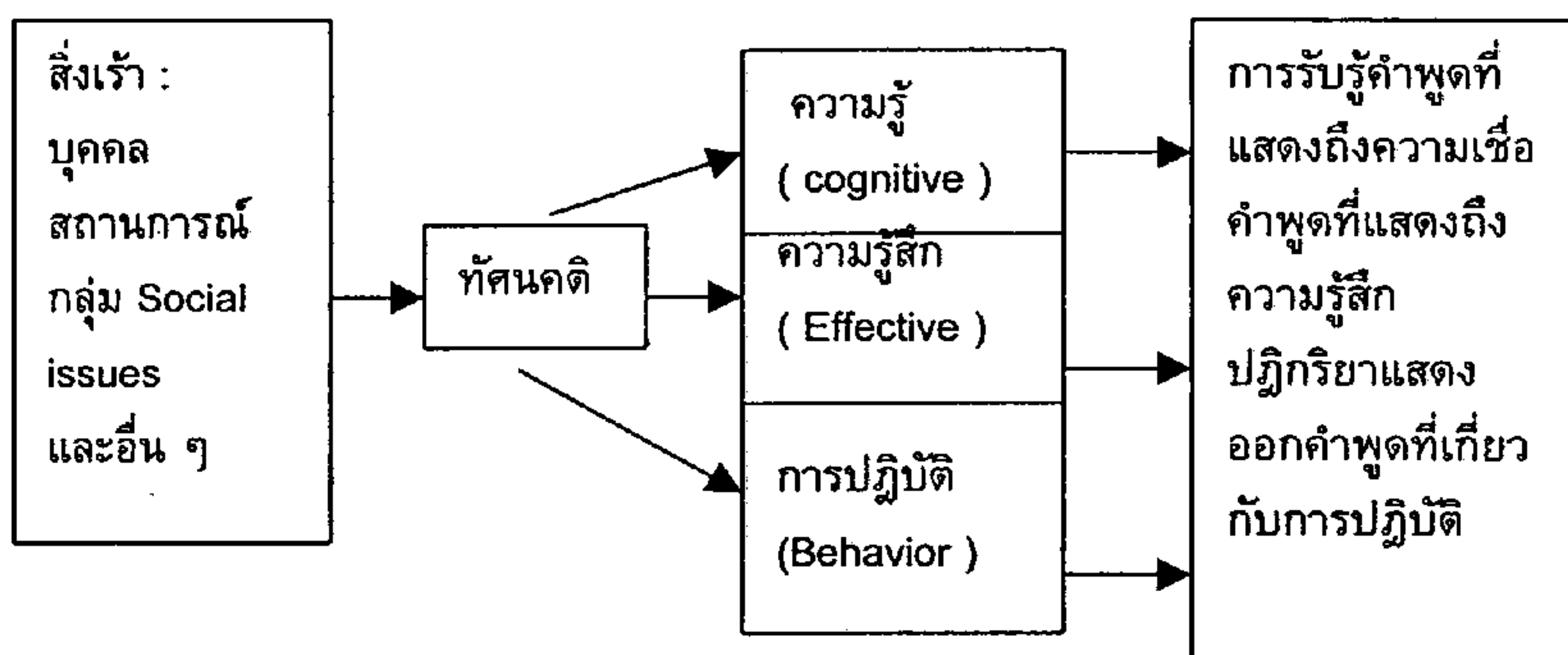
อัลพอร์ท (Allport.1985 : 15) ได้ให้ความหมายของทักษะคติว่า หมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เทอร์สโตน (Thurstone. 1976 : 77) กล่าวว่าทักษะคติ เป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึกอคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางด้านการพูด เช่น ความคิดเห็นและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ

ฟิชไบน์ (คักดีชัย นิรัญทวี . 2532 : 47 ; อ้างอิงจาก Fishbein . 1975 : 85) มีความเห็นว่าทักษะคติเป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาสังคมคิดขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะบุคคลจะทำอะไรย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้สึกและความเข้าใจ ทักษะคติ หมายถึงความเชื่อที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสถานการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในรูปของพฤติกรรมตามแนวนั้น

สรุปได้ว่า ทักษะคติคือความคิดเห็นซึ่งถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ รู้สึกนึกคิด ความเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือเหตุการณ์ สภาพการณ์ต่างๆ ที่อาจเป็นไปในทางบวกหรือทางลบของแต่ละบุคคล เช่น ชอบ-ไม่ชอบ พอใจ-ไม่พอใจ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้ หรือยอมรับไม่ได้นอกจากนี้ทักษะคติอาจแสดงออกได้ในลักษณะเป็นกลางรู้สึกเฉยๆ ไม่รักไม่ชอบหรือไม่แน่ใจ

2.3.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

ภาพประกอบ 4 องค์ประกอบของทัศนคติ

ประติพันธ์ อูปรนัย (2518 : 115 – 116) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ ทัศนคติ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้คือ

1. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ย่อมจะมีความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั่นคือการเกิดทัศนคติ
2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ จากทัศนคติที่ยอมรับเป็นทัศนคติที่ไม่ยอมรับ หรือจากทัศนคติที่ไม่ยอมรับไปสู่ทัศนคติที่ยอมรับได้
3. ทัศนคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก เราสามารถทราบได้ว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติในทางที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก ด้วยคำพูด สีหน้า ท่าทาง พอใจหรือไม่พอใจ
4. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อน เพราะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ประสบการณ์การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ
5. ทัศนคติเกิดจากการเลียนแบบ โดยสามารถถ่ายทอดออกไปสู่บุคคลอื่นๆ ได้หากเราเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลที่เรายอมรับนั้นดีงาม จึงเลียนแบบเป็นเยี่ยงอย่าง
6. ทิศทางปริมาณ ความเข้มข้นของทัศนคติ ปริมาณมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่งปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้นก็แล้วแต่ว่าจะมีความรู้สึกสุดปลายไปในทางด้านใด ทัศนคติของบุคคลมีระดับความรุนแรงต่างกัน ส่วนทิศทางของทัศนคติมี 2 ทิศทางสนับสนุนหรือในทางบวกและในทิศทางต่อต้านหรือในทางลบ
7. ทัศนคติอาจเกิดขึ้นจากความมีจิตสำนึกหรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้ เมื่อบุคคลเรียนรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับอะไรก็จะมีจิตสำนึกที่สมบูรณ์ เพราะได้สังเกตเห็น คิดพิจารณาเหตุผล

วิเคราะห์จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควรเป็นประการใด ทักษะที่เกิดขึ้นลักษณะนี้เรียกว่า เกิดจากจิตใต้สำนึกในบางกรณีทักษะเกิดจาก จิตไร้สำนึกก็ได้ เป็นความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เกิดขึ้นโดยมิได้มีการคิดพิจารณาไตร่ตรองแต่อย่างใด เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครองห้ามพูดเรื่องเพศ จึงไม่กล้าพูดเคยชินกระทั่งเห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องหยาบคาย ดำชำน่ายาย มีทักษะที่ไม่ยอมรับ โดยอัตโนมัติคือไม่รู้สึกตัวหรือปราศจากจิตสำนึก

8. ทักษะมีลักษณะคงทนถาวรพอสมควร เกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานานพอสมควรแม้ทักษะจะเปลี่ยนแปลงได้แต่ไม่ได้หมายความว่าเปลี่ยนแปลงได้ในระยะชั่วครู่ชั่วยาม หรือในวันหนึ่งทักษะย่อมมีความคงทน ยากที่จะเปลี่ยนแปลงมีความนึกคิดต่อสิ่งใดในลักษณะหนึ่งก็จะมีสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปเกิดการเรียนรู้ใหม่

9. บุคคลแต่ละคนย่อมมีทักษะต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

2.3.3 การเกิดทักษะ

ประติพันธ์ อูปรนัย (2518. 115 – 116) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลของการเกิดทักษะ ดังนี้

1. บิดามารดาและการอบรมเลี้ยงดู การประพฤติปฏิบัติตนและการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกต่อการสร้างทักษะใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นกับเด็ก ตลอดจนลักษณะของความคิดความเชื่อต่างๆ ของพ่อแม่ยังมีส่วนถ่ายทอดมาสู่ลูกจนเกิดเป็นทักษะประจำตัวอีกต่อไปด้วย

2. ครูและการอบรมสั่งสอน นอกจากเด็กจะรับเอาทักษะของพ่อแม่มาเป็นของตนแล้วเมื่อเข้าโรงเรียนเด็กย่อมรับเอาทักษะต่างๆ ซึ่งถูกถ่ายทอดมาจากการปฏิบัติตนและการอบรม สั่งสอนของครูด้วย

3. การศึกษาปัจจุบันมีวิทยาการก้าวหน้าเป็นอันมาก การศึกษาหาความรู้ของเด็กเป็นไปอย่างกว้างขวาง ยิ่งเด็กได้รับการศึกษาสูงเพียงใด วิชาความรู้ที่เขาได้รับย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดของเด็ก อีกทั้งความก้าวหน้าของเครื่องมือสื่อสารทำให้ทักษะที่เคยได้รับมาแต่เดิมเปลี่ยนแปลงไปได้เพราะได้รับการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

4. วัฒนธรรมในสังคมที่ต่างกันย่อมมีศาสนา ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างกัน ความแตกต่างกันนี้ย่อมมีผลต่อการเกิดทักษะต่อบุคคลในแต่ละสังคมต่างกันด้วย

ธีระพร อูวรรณโณ (2521: 1 -17) ได้แบ่งอิทธิพลของการเกิดทักษะออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. อิทธิพลจากพ่อแม่ เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อเด็กโดยเฉพาะก่อนเด็กเข้าโรงเรียนเด็กจะพัฒนาค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในครอบครัวซึ่งพ่อแม่เป็นหลัก

2. อิทธิพลจากกลุ่มต่างๆ กลุ่มในโรงเรียนคือครูก็มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็ก

3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ส่วนตัวในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคลรวมทั้งพัฒนาทัศนคติด้วย ประสบการณ์ที่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนเป็นสิ่งที่ฝังแน่นในจิตใจของบุคคลได้นานและมีอิทธิพลทำให้คนมีทัศนคติที่ต่างกันออกไป

4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนรวมถึงวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ สิ่งที่เราเห็นได้ชัดที่สุดคือการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่จะพยายามเปลี่ยนทัศนคติของคนให้หันไปนิยมในสิ่งที่ผู้โฆษณาต้องการสื่อจึงมีอิทธิพลมาก ในการเปลี่ยนทัศนคติโดยเฉพาะเรื่องที่ไม่คุ้นเคย

ดังจะเห็นได้ว่า ทัศนคติของบุคคลนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้จากพ่อแม่ จากกลุ่มเพื่อน ครู รวมทั้งประสบการณ์ส่วนตัวที่บุคคลได้รับและสื่อมวลชน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการเกิดทัศนคติของบุคคลเป็นอย่างมาก

2.3.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

2.3.4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคนอื่น ๆ (2526 : 157) ได้ศึกษาทัศนคติต่ออาชีพโสเภณีในภูมิลำเนาของหญิงโสเภณีในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายพบว่าผู้ชายจะไม่รังเกียจอาชีพนี้แต่กลับชื่นชมยินดีและยกย่องว่าสามารถทำให้สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ผู้ชายส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจะไม่รังเกียจที่จะแต่งงานกับหญิงที่ไปค้าประเวณีมาแล้วและเห็นว่าการไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของหญิง เหมือนกับการไปทำงานอย่างหนึ่ง เมื่อทำงานเก็บเงินได้ก็กลับมาภูมิลำเนาเดิมสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น

ประพจน์ ศรีเทศ (2527 : 43 – 44) ศึกษาพบว่าสื่อมวลชนต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวนำเอาสังคมและวัฒนธรรมในเมืองเข้าสู่ชนบท ทำให้หญิงสาวมีทัศนคติที่ผิดๆ มองว่าสังคมเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ เป็นเมืองฟ้าเมืองสวรรค์ที่หญิงสาวชนบทใฝ่ฝันอยากจะมาเยือนและมีทัศนคติผิดในด้านการแต่งกายและการแข่งขันในด้านที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นสาเหตุให้หญิงสาวถูกล่อลวงและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครอบครัวต้องผลักดันลูกสาวเข้าสู่สถานการณค้าประเวณี นอกจากนั้นหญิงสาวภาคเหนือบางคนมาค้าประเวณีด้วยความยินยอมของพ่อแม่เพราะมีตัวอย่างของหญิงสาวบางคนที่ค้าประเวณีแล้วประสบความสำเร็จทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้นมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้เกิดลักษณะเอาแบบอย่างจักรพันธ์ วงษ์บุญนาทย์ และคณะ (2534 :65) ได้วิจัยเรื่องทัศนคติต่อการศึกษาและอาชีพของเยาวชนสตรีในพื้นที่ที่มีปัญหาการยินยอม ผลักดันให้บุตรสาวเป็นหญิงบริการกับปัญหาสิทธิมนุษยชนพบว่า มีปัจจัย 3 ประการ

ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเด็กหรือการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ยินยอมหรือกดดันให้เด็กไปประกอบอาชีพเป็นหญิงโสเภณี คือ

1. ปัจจัยผลักดันได้แก่ ความยากไร้ ความไร้โอกาส ความขาดความอบอุ่นและความมั่นคงภายในครอบครัว และความไม่สอดคล้องกันระหว่างความหวังในอนาคตกับสถานะความเป็นจริงที่เผชิญอยู่ ความสิ้นหวังและความรู้สึกของเด็กที่ว่าตนมีหน้าที่ที่จะต้องคอยตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ด้วยการหารายได้มาให้ครอบครัว

2. ปัจจัยดึงดูด ได้แก่ ปัจจัยที่ทำให้เด็กหรือผู้ปกครองเห็นว่าการออกไปทำงานต่างถิ่น การประกอบอาชีพหญิงบริการ และการมีอาชีพในเมืองใหญ่ที่ห่างไกลจากท้องไร่ท้องนา เป็นอาชีพที่สบายมีรายได้ดี และได้แต่งกายสวยงามจากการเห็นตัวอย่างบุคคลในหมู่บ้านที่ออกไปประกอบอาชีพดังกล่าวในเมืองใหญ่มาแล้ว

3. ปัจจัยต้านทาน ได้แก่ ค่านิยมที่ดีทางวัฒนธรรมและจริยธรรม ที่โรงเรียนปลูกฝังให้ขณะศึกษาอยู่ในโรงเรียน ให้เป็นคนมีศักดิ์ศรี ภาคภูมิใจในคุณสมบัติและบุคลิกของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตั้งตนอยู่ในศีลธรรมและในกรอบประเพณีอันดีงามและเห็นคุณประโยชน์ของการศึกษา ปัจจัยกลุ่มนี้จะเป็นแรงต้านทานปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด ที่จะชักนำให้เด็กออกไปประกอบอาชีพหญิงบริการ

ยุพา วงศ์ไชย และคนอื่น ๆ (2531 :109 -110) ผลของการศึกษาพบว่าหญิงที่ไปค้าประเวณีต่างประเทศนั้นเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง เป็นความภูมิใจพอใจในส่วนหนึ่งของชีวิต เงินรายได้มีมากกว่าการค้าประเวณีในประเทศและการทำงานก็ไม่ต่างไปจากที่เคยทำในประเทศ เป็นงานสบายไม่ต้องใช้ความรู้สูง นอกจากนี้ยังมีความหวังและใฝ่ฝันที่จะได้คู่ครองชาวต่างประเทศที่มีฐานะทางการเงินและสังคมที่ดีกว่าเพื่อจะได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ในสังคมใหม่ ที่ไม่มีใครสนใจเบื้องหลังของชีวิต

ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง " ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข " ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง หมดครอบครัว สุขภาพ และจิตใจและวิญญาณ อยู่ในระดับสูง ส่วนหมวดสังคมและเศรษฐกิจหน้าที่และชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

2. ทศนคติต่อวิชาชีพ สภาพครอบครัว งานหอพัก งานวิจัยและพัฒนา นักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง ส่วนการเป็นผู้นำในกิจกรรมในฐานะกรรมการและจำนวนนักศึกษาในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล

3. ชั้นปีที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นผู้นำในกิจกรรมในฐานะประธาน รายได้นักศึกษา รายได้ครอบครัว จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล และขนาดพื้นที่ห้องพัก ในหอพักต่อนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษา

4. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล ได้อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสำคัญตามลำดับ ดังนี้ทัศนคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ ของอาจารย์และนักศึกษา สภาพครอบครัว งานหอพัก ชั้นปีที่ศึกษา จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัย พยาบาลและการเป็นผู้นำในกิจกรรมในฐานะกรรมการโดยรวมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษา พยาบาลได้ร้อยละ 40.04

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักวิจัย (2541ค : บทคัดย่อ) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง " คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ " มีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อสำรวจ คุณภาพชีวิตโดยมุ่งสำรวจคุณภาพชีวิตใน 5 มิติได้แก่ความเอื้ออาทรในครอบครัวความพึงพอใจ ในการทำงาน ความเครียดตลอดจนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจชีวิตในเขตเมือง ประการที่สอง เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลังและมิติต่างๆ ของคนในเขตเมือง ภาคเหนือกับเขตกรุงเทพฯ และเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษานี้ได้ทำการสุ่ม ตัวอย่าง 1,500 ตัวอย่างจากประชากรในเขตเทศบาลเมือง 6 จังหวัด ผลการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรภูมิหลังกับมิติต่างๆ ของคุณภาพชีวิตพบว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีบทบาท สำคัญมากที่สุด ที่มีผลต่อความพึงพอใจในงาน สถานะภาพสมรสเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความ เอื้ออาทรในครอบครัว เมื่อพิจารณากับมิติต่างๆ อาจสรุปได้ว่า 1) ความพึงพอใจในงานและ ความเอื้ออาทรในครอบครัวต่างส่งผลต่อกันในเชิงบวก 2) ความพึงพอใจในงานและความเครียด ต่างส่งผลต่อกันในเชิงลบ 3) ความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในชีวิตในเขตเมืองต่างส่งผล ต่อกันในเชิงบวก 4) ความเอื้ออาทรในครอบครัวและความพึงพอใจในชีวิตในเขตเมืองต่างส่งผล ต่อกันในเชิงบวก 5) ความเอื้ออาทรในครอบครัวและความเครียดต่างส่งผลต่อกันในเชิงลบและ 6) ทัศนคติทางด้านสิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจในชีวิตในเขตเมืองต่างส่งผลต่อกันในเชิงบวก

จากผลการศึกษาทัศนคติต่อการขายบริการทางเพศจะเห็นได้ว่ามีหญิงที่มาขายบริการ ทางเพศ จะมีทั้งมาโดยสมัครใจและไม่สมัครใจแต่ที่มาโดยสมัครใจก็เพราะว่ามีทัศนคติต่อการ ขายบริการทางเพศว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง สามารถยกระดับฐานะครอบครัว เป็นงานที่สบาย ได้แต่งตัวสวยงามและมีโอกาสได้ไปต่างประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคคุณภาพชีวิตครั้งนี้เป็นหญิงขายบริการทางเพศที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคคุณภาพชีวิตครั้งนี้ เป็นหญิงขายบริการทางเพศ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ จำนวน 100 คน ที่คัดเลือกด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากร ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ และมีคุณสมบัติ ต่อไปนี้

- ✓ 1. หญิงขายบริการทางเพศมีอายุช่วง 15 – 40 ปี
- ✓ 2. เป็นหญิงขายบริการที่อาศัยอยู่ในเขต อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี ที่มารับบริการที่ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ อย่างต่อเนื่อง
- ✓ 3. หญิงขายบริการทางเพศที่มารับบริการ ในช่วงวันที่ 15 เดือนกันยายน พ.ศ 2545 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2545

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบไปด้วย 5 ตอน ได้แก่

✓ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของหญิงขายบริการทางเพศ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน และประเภทสถานที่ทำงาน

✓ ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยปรับปรุงจากแนวคิดของฟลานาแกน โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือด้านสุขภาพและ

ปัจจัยพื้นฐาน ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพักผ่อน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการให้บริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาทฤษฎี ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ และประเภทสถานที่ทำงาน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน และเติมข้อความในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

1. อายุ
 - () อายุตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี () อายุมากกว่า 20 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี
 - () อายุมากกว่า 25 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี
2. ระดับการศึกษา
 - () ไม่ได้ศึกษา () ระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6)
 - () ระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)
4. ภาคที่เป็นภูมิลำเนา ก่อนมาประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ
 - () ภาคเหนือ () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) () ภาคกลาง
5. ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ
 - () น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี () มากกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 3 ปี
 - () มากกว่า 3 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี

6. รายได้ / เดือน ประมาณ

- () น้อยกว่า/เท่ากับ 3,000 บาท () 3,001 – 5,000 บาท
 () 5,001 – 10,000 บาท

7. ประเภทสถานที่ทำงาน

- () ร้านอาหาร / สวนอาหาร () คาราโอเกะ () สำนัก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ แรงจูงใจในการขายบริการ

ทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ
 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษานำแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ โดยแบบสอบถามคุณภาพชีวิต แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือด้านสุขภาพและปัจจัย พื้นฐาน ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพักผ่อน ส่วนแบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ แบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามให้ สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบสอบถามจำนวน 43, 10, 10 และ 10 ข้อตามลำดับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ แบบสอบถาม แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ แบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ตรวจสอบความเหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ แบบสอบถาม แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ แบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับหญิงขายบริการทางเพศ ที่เขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้

4.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตโดยรวมของหญิงขายบริการทางเพศ ได้แบบสอบถามจำนวน 32 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.220 - 8.437 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

4.1.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน จำนวน 8 ข้อ ได้แบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.220 - 5.150

4.1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น จำนวน 11 ข้อได้แบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.268 - 4.320

4.1.3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 6 ข้อได้แบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.256 - 7.000

4.1.4 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง จำนวน 6 ข้อ ได้แบบสอบถามจำนวน 4 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 3.209 - 8.437

4.1.5 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านการพักผ่อน จำนวน 7 ข้อได้แบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.923 - 5.789

4.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ จำนวน 10 ข้อ ได้แบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.592 - 8.473

4.3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ จำนวน 10 ข้อ ได้แบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.624 - 8.775

4.4 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ จำนวน 10 ข้อ ได้แบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.436 - 6.679

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ แบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ แบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ยุวดี ภาชา และคณะ. 2534 :127– 129) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คือ

5.1 คุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศโดยรวม เท่ากับ .8611

5.2 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน เท่ากับ .6714

5.3 คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน เท่ากับ .7735

5.4 คุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เท่ากับ .7033

5.5 คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง เท่ากับ .7198

5.6 คุณภาพชีวิตด้านการพักผ่อน เท่ากับ .7176

5.7 แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ เท่ากับ .8652

5.8 ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ เท่ากับ .8684

5.9 ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ เท่ากับ .7102

6. ลักษณะของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ (แบ่งออกเป็น 5 ด้าน) แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้างไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
ไม่จริงเลย	1	5
ไม่จริง	2	4
ปานกลาง	3	3
จริง	4	2
จริงที่สุด	5	1

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย คุณภาพชีวิตในการขายบริการ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีดังนี้

<u>คะแนนเฉลี่ย</u>	<u>การแปลความหมาย</u>
3.67 – 5.00	สูง
2.34 – 3.66	ปานกลาง
1.00 – 2.33	ต่ำ

ตัวอย่างแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้ และจะเก็บไว้เป็นความลับ แบบสอบถามนี้ไม่มีผลต่อการทำงานทั้งสิ้น ขอให้ท่านตอบด้วยความสบายใจ คำตอบนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวโปรดตอบทุกข้อ

1. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ และปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ปานกลาง	จริง	จริงที่สุด
0	<u>ด้านสุขภาพกายและใจ</u> ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสุขภาพของท่านในปัจจุบัน					
00	<u>ด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต</u> ท่านรู้สึกพึงพอใจกับที่พักอาศัยของท่าน					

2. คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ปานกลาง	จริง	จริงที่สุด
0	<u>ด้านสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัว</u> ท่านรู้สึกพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับพ่อ-แม่					
00	<u>ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน</u> ท่านรู้สึกพึงพอใจกับเพื่อนร่วมงานของท่าน					

3. คุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อที่	ข้อความ	ไม่ จริง เลย	ไม่ จริง	ปาน กลาง	จริง	จริงที่ สุด
0	<u>ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ</u>					
	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับรายได้ในแต่ละเดือน					
00	<u>ด้านกิจกรรมในสังคมและชุมชน</u>					
	ท่านรู้สึกพอใจในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชนของท่าน					

4. คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	ไม่ จริง เลย	ไม่ จริง	ปาน กลาง	จริง	จริงที่ สุด
0	<u>ด้านพัฒนาด้านอาชีพ</u>					
	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับการหาความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ☐ อ่านหนังสือพิมพ์เรื่องความรู้ข่าวสาร					
00	<u>ด้านการเรียน</u>					
	ท่านพอใจที่ได้ศึกษาต่อ ☐ เรียนศึกษาผู้ใหญ่					

5. คุณภาพชีวิตด้านการพักผ่อน

ข้อที่	ข้อความ	ไม่ จริง เลย	ไม่ จริง	ปาน กลาง	จริง	จริงที่ สุด
0	<u>ด้านสังคม</u> ท่านรู้สึกพอใจกับการพักผ่อนโดยการ พูดคุยกับเพื่อนฝูง					
00	<u>ด้านสันทนาการและนันทนาการ</u> ท่านรู้สึกพึงพอใจกับการได้พักผ่อนใน กิจกรรม ดังนี้ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ☐ ร้องเพลง/คาราโอเกะ ☐ เดินรำ					

แบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ

ข้อที่	ข้อความ	ไม่ จริง เลย	ไม่ จริง	ปาน กลาง	จริง	จริงที่ สุด
0	เมื่อท่านเห็นคนอื่นประกอบอาชีพนี้ แล้วท่านอยากทำบ้าง					
00	ครอบครัวของข้าพเจ้ายากจนจึงทำ ให้ข้าพเจ้าต้องประกอบอาชีพนี้เพื่อ นำเงินมาจุนเจือช่วยเหลือครอบครัว					

แบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ

ข้อที่	ข้อความ	ไม่ จริง เลย	ไม่ จริง	ปาน กลาง	จริง	จริง ที่สุด
0	ข้าพเจ้าตั้งความหวังไว้ว่าการทำงานในอาชีพนี้ทำให้ข้าพเจ้ามีความเป็นอยู่ดีขึ้น					
00	ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพนี้ไปอีกนานแค่ไหน					
000	แม้ว่าอาชีพนี้จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมข้าพเจ้าก็ยังคงประกอบอาชีพนี้ต่อไป					

แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง เลย	เล็กน้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ไม่น่ารังเกียจ					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ช่วยผู้ขายไม่ไปข่มขืนเพศหญิง					
000	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่สุจริต					

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตจากหัวหน้ากลุ่มงาน เพื่อขอเก็บข้อมูลในสถานบริการงานkamโรค และโรคเอดส์ สำนักงานควบคุมโรค 4 จังหวัดราชบุรี
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการประสานงานกับทีมสำรวจแหล่งแพร่ (สถานบริการทางเพศ) ในการเก็บข้อมูลหญิงขายบริการทางเพศที่มารับบริการที่หน่วยงาน
3. เมื่อหญิงขายบริการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยมอบแบบสอบถาม อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด และให้หญิงขายบริการทางเพศตอบแบบสอบถาม
4. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของหญิงขายบริการทางเพศ มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์โดยหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) ของข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ และประเภทสถานที่ทำงาน
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการพัฒนาดตนเอง และด้านการพักผ่อน แบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค
3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson product moment correlation coefficient
 - 3.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ โดยใช้ Multiple Correlation Coefficient
 - 3.3 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และคำนวณหา ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ Multiple Regression Analysis

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหญิงขายบริการทางเพศ
Mean	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน
X1	แทน	อายุ
X2	แทน	ระดับการศึกษา
X3	แทน	ภูมิลำเนา
X4	แทน	ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ
X5	แทน	รายได้ต่อเดือน
X6	แทน	ประเภทสถานที่ทำงาน
X7	แทน	แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ
X8	แทน	ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ
X9	แทน	ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. จำนวนร้อยละตัวแปรส่วนตัวของหญิงขายบริการทางเพศ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ และประเภทสถานที่ทำงาน
2. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทักษะชีวิตที่มีต่อการขายบริการทางเพศ และคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ
3. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตหญิงขายบริการทางเพศ ด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพักผ่อน จำแนกตามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทักษะชีวิตที่มีต่อการขายบริการทางเพศ
4. การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ของหญิงขายบริการทางเพศ
5. การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ
6. การวิเคราะห์ถ่วงน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามแผนการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ปรากฏผลดังนี้

1. ค่าจำนวน และร้อยละของหญิงขายบริการทางเพศ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ และประเภทสถานที่ทำงาน แสดงผลการวิเคราะห์ ในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของตัวแปรด้านส่วนตัวของหญิงขายบริการทางเพศ (n = 100)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	15	15
มากกว่า 20 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี	28	28
มากกว่า 25 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	16	16
มากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 35 ปี	16	16
มากกว่า 35 ปี แต่ไม่เกิน 40	25	25
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	23	23
ประถมศึกษา	61	61
มัธยมศึกษา	13	13
ปวช. หรือ ปวส.	3	3
ภูมิลำเนา(ภาค)		
เหนือ	48	48
ตะวันออกเฉียงเหนือ	12	12
กลาง	37	37
ตะวันออก	1	1
ใต้	2	2
ระยะเวลาในการขายบริการ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี	48	48
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี	32	32
มากกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	6	6
มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	10	10
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4	4

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	27	27
3,001 บาท ถึง 5,000 บาท	40	40
5,001 บาท ถึง 10,000 บาท	16	16
10,001 บาทถึง 15,000 บาท	9	9
15,001 บาทถึง 20,000 บาท	5	5
มากกว่า 20,000 บาท	3	3
ประเภทสถานที่ทำงาน		
ร้านอาหาร/สวนอาหาร	26	26
ร้านค้าโอเค	28	28
วางแผนโบราณ/อาบอบนวด	25	25
โรงแรม	21	21

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว จากตาราง 1 พบว่า หญิงขายบริการทางเพศที่มีอายุมากกว่า 20 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุมากกว่า 35 ปี แต่ไม่เกินอายุ 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนผู้ที่มีอายุมากกว่า 25 ปี แต่ไม่เกิน 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 16 และผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61 รองลงมาคือผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23 ส่วนระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13 และระดับ ปวช หรือ ปวส มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

ภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างก่อนมาขายบริการทางเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาทางภาคเหนือ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมา มีภูมิลำเนาทางภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 37 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) คิดเป็นร้อยละ 12 ส่วนภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 2 และภาคตะวันออก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ

ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างขายบริการทางเพศที่มีระยะเวลาทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือผู้ที่มีระยะเวลาทำงาน มากกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 3 ปี ส่วนผู้ที่มีระยะเวลาทำงาน มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 10 ผู้ที่มีระยะเวลาทำงานมากกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 6 และผู้ที่มีระยะเวลาทำงานมากกว่า 10 มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า หญิงขายบริการทางเพศ มีรายได้ระหว่าง 3,001 - 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27 ส่วนผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 -10,000 คิดเป็นร้อยละ 16 ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9 ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5 และผู้ที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

สถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้านคาราโอเกะเป็นสถานที่ที่มีหญิงขายบริการทางเพศทำงานจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมา คือร้านอาหารหรือสวนอาหาร คิดเป็นร้อยละ 26 ส่วนร้านนวดแผนโบราณ และอาบอบนวด คิดเป็นร้อยละ 25 และโรงแรม มีจำนวนหญิงขายบริการทางเพศน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21 ตามลำดับ

2.ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทักษะที่มีต่อการขายบริการทางเพศ และคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ แสดงผลการวิเคราะห์ ในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทักษะที่มีต่อการขายบริการทางเพศ และคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ (n = 100)

ตัวแปร	Mean	S.D.	ระดับ
<u>แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ</u>	3.18	0.62	ปานกลาง
- การนำรายได้มาช่วยเหลือครอบครัว	3.63	0.94	ปานกลาง
- การประกอบอาชีพตามผู้อื่น	3.10	0.85	ปานกลาง
- การหาค่าตอบแทนสูงและงานที่สบาย	3.07	0.70	ปานกลาง
<u>ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ</u>	2.99	0.49	ปานกลาง
- ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น	2.74	0.59	ปานกลาง
- การอยู่ร่วมกันในสังคม	3.02	0.60	ปานกลาง
- การได้ท่องเที่ยวและได้คู่ครองที่ดี	3.19	0.72	ปานกลาง
<u>ทักษะที่มีต่อการขายบริการทางเพศ</u>	3.06	0.59	ปานกลาง
- การลดปัญหาและการยอมรับในสังคม	3.00	0.58	ปานกลาง
- การเสียสละต่อครอบครัวและสังคม	3.15	0.86	ปานกลาง
<u>คุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ</u>	2.60	0.36	ปานกลาง
ด้านสุขภาพกายใจและปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต	3.58	0.54	ปานกลาง
- สุขภาพกายใจ	3.64	0.60	ปานกลาง
- ปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต	3.54	0.59	ปานกลาง
ด้านสัมพันธภาพกับบุคคล	3.57	0.62	ปานกลาง
- สัมพันธภาพในครอบครัว	3.69	0.71	สูง
- สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	3.33	0.64	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	Mean	S.D.	ระดับ
ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม	2.26	0.74	ต่ำ
-ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	2.22	0.83	ต่ำ
-กิจกรรมในสังคมและชุมชน	2.30	0.93	ต่ำ
ด้านการพัฒนาตนเอง	1.72	0.38	ต่ำ
-การพัฒนาด้านอาชีพ	1.61	0.56	ต่ำ
-ด้านการเรียน	1.36	0.43	ต่ำ
-ด้านความสามารถพิเศษ	1.72	0.65	ต่ำ
-การพัฒนาจิตใจ	3.49	0.88	ปานกลาง
ด้านการพักผ่อน	2.33	0.59	ต่ำ
-ด้านสังคม	2.95	0.82	ปานกลาง
-ด้านสันทนาการและนันทนาการ	2.16	0.63	ต่ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากตาราง 2 พบว่า แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทักษะที่ดีที่มีต่อการขายบริการทางเพศ และคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศด้านสัมพันธภาพในครอบครัว อยู่ในระดับสูง และคุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพักผ่อน อยู่ในระดับต่ำ

3.ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตหญิงขายบริการทางเพศ ด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการพัฒนาดตนเอง และด้านการพักผ่อน จำแนกตามระดับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ แสดงผลการวิเคราะห์ ในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตหญิงขายบริการทางเพศ จำแนกตามระดับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ
ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

ตัวแปร	จำนวน n	คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ												คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมของหญิงขายบริการทางเพศ					
		ด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน			ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น			ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม			การพัฒนาตนเอง						ด้านการพักผ่อน		
		Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ			
ระดับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ																			
น้อย	11	3.24	0.59	ปานกลาง	3.31	0.66	ปานกลาง	2.11	0.48	ต่ำ	1.72	0.35	ต่ำ	2.30	0.52	ต่ำ	2.47	0.36	ปานกลาง
ปานกลาง	64	3.56	0.55	ปานกลาง	3.57	0.61	ปานกลาง	2.20	0.68	ต่ำ	1.68	0.34	ต่ำ	2.26	0.56	ต่ำ	2.56	0.33	ปานกลาง
มาก	25	3.79	0.37	สูง	3.70	0.59	สูง	2.47	0.95	ปานกลาง	1.83	0.48	ต่ำ	2.51	0.67	ปานกลาง	2.75	0.40	ปานกลาง
ระดับความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ																			
น้อย	10	3.32	0.55	ปานกลาง	3.39	0.63	ปานกลาง	2.28	0.61	ต่ำ	1.77	0.33	ต่ำ	2.23	0.52	ต่ำ	2.52	0.37	ปานกลาง
ปานกลาง	82	3.57	0.51	ปานกลาง	3.57	0.60	ปานกลาง	2.19	0.69	ต่ำ	1.69	0.37	ต่ำ	2.31	0.59	ต่ำ	2.58	0.34	ปานกลาง
มาก	8	4.04	0.60	สูง	3.83	0.74	สูง	2.94	1.12	ปานกลาง	2.00	0.50	ต่ำ	2.64	0.61	ปานกลาง	2.94	0.41	ปานกลาง
ระดับทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ																			
น้อย	11	3.50	0.51	ปานกลาง	3.44	0.68	ปานกลาง	2.05	0.33	ต่ำ	1.63	0.35	ต่ำ	2.10	0.44	ต่ำ	2.46	0.30	ปานกลาง
ปานกลาง	74	3.51	0.52	ปานกลาง	3.53	0.62	ปานกลาง	2.17	0.71	ต่ำ	1.66	0.33	ต่ำ	2.31	0.60	ต่ำ	2.55	0.33	ปานกลาง
มาก	15	4.01	0.46	สูง	3.89	0.46	สูง	2.84	0.86	ปานกลาง	2.08	0.48	ต่ำ	2.58	0.60	ปานกลาง	2.96	0.38	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตาราง 3 พบว่า หญิงขายบริการทางเพศที่มีระดับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศในระดับมาก ปานกลาง และต่ำ มีคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

หญิงขายบริการทางเพศที่มีระดับความคาดหวังในการขายบริการทางเพศในระดับมาก ปานกลาง และต่ำ มีคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

หญิงขายบริการทางเพศที่มีระดับทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศในระดับมาก ปานกลาง และต่ำ มีคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

4.การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ จำแนกตาม ด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน ด้านสัมพันธภาพกับบุคคล ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพักผ่อน

ตาราง 4 การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว กับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

ตัวแปร	คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ					คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ
	ด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน	ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม	การพัฒนาตนเอง	ด้านการพักผ่อน	
อายุ	-0.051	.238*	.205*	-0.078	-0.219	0.019
การศึกษา	-0.146	-0.134	0.06	0.178	.274**	0.085
ภูมิลำเนา	0.112	0.119	-0.007	0.08	0.081	0.124
ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ	0.022	-0.005	-0.102	-0.086	0.008	-0.042
รายได้ต่อเดือน	0.136	0.173	0.082	0.113	0.162	.208*
สถานที่ทำงาน	0.001	0.095	.210*	0.057	-0.163	0.038
แรงจูงใจในการบริการทางเพศ	.360**	.249*	.276**	0.18	0.193	.357**
ความคาดหวังในการบริการทางเพศ	.294**	.199*	.209*	.222*	0.174	.315**
ทัศนคติที่มีต่อการบริการทางเพศ	.371**	.267**	.354**	.315 **	0.18	.420**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2-tailed)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2-tailed)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4 พบว่า รายได้ต่อเดือนของหญิงที่มีอาชีพขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ

และประเภทสถานที่ทำงาน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ ของหญิงขายบริการทางเพศอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิสำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง -0.219 ถึง 0.371

5.การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการ รายได้ต่อเดือน สถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการทำงานมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้คะแนนคุณภาพชีวิตของหญิงที่ขายบริการทางเพศเป็นตัวเกณฑ์ ทำการวิเคราะห์รวมทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 5 และนำค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ (β) มาแปลงเป็นค่าน้ำหนักสมทบสัมพัทธ์ (Relative Contribution) หรือค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผล ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องทุกตัวกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

กลุ่มตัวแปรทำนาย	R	R ²	Adjusted R ²	Se _{est}	F	Sig
อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน สถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทัศนคติที่มีต่อการทำงาน	0.515	0.266	0.192	20.8058	3.618**	0.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องทุกตัวกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ .515 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 3.618$) มีความผันแปรร่วมกัน 26.60% และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 20.80

6.การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำและนำค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ (β) มาแปลงเป็นค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผล ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ และค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผลของตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิฐานะ ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน สถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

ตัวแปร	คุณภาพชีวิตหญิงบริการทางเพศ			Sig t	t	อันดับ
	B	Beta	เปอร์เซ็นต์ส่งผล			
(Constant)	88.256			0	5.224	
ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ	1.347	0.341	32.820	0.003	3.085	1
แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ	0.716	0.192	18.479	0.109	1.617	2
ระดับการศึกษา	4.756	0.143	13.763	0.132	1.522	3
รายได้ต่อเดือน	1.926	0.106	10.202	0.275	1.099	4
ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ	-1.663	-0.082	-7.892	0.403	-0.84	5
ภูมิฐานะ	1.508	0.068	6.545	0.463	0.737	6
อายุ	-0.75	-0.046	-4.427	0.679	-0.415	7
ความคาดหวังในงานบริการทางเพศ	0.147	0.031	2.984	0.797	0.258	8
สถานที่ทำงาน	-0.638	-0.03	-2.887	0.793	-0.293	9
รวม		0.881	100			

หมายเหตุ เครื่องหมาย " - " ที่ปรากฏในค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผล แสดงถึงทิศทางของการส่งผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 พบว่า ค่าความสำคัญสัมพัทธ์ของกลุ่มตัวแปร ด้านอายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ มีค่าบวกและลบ ที่ส่งผลในทางบวกมี 6 ตัวแปร และส่งผลทางลบมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่ส่งผลทางบวกมากที่สุดคือ ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ซึ่งส่งผล 32.82% และตัวแปรที่ส่งผลทางลบรองลงมาตามลำดับได้แก่ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ส่งผล 18.479%, 13.763%, 10.202%, 6.545% และ 2.984% ส่วนตัวแปรที่ส่งผลในทางลบได้แก่ ระยะเวลาในการขายบริการ อายุ และประเภทสถานที่ทำงาน ซึ่งส่งผล 7.892%, 4.427% และ 2.887% ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน สถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ที่มีต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ สามารถสร้างสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ = $88.256 - .75 \text{ อายุ} + 4.756 \text{ ระดับการศึกษา} + 1.508 \text{ ภูมิลำเนา} - 1.663 \text{ ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ} + 1.926 \text{ รายได้ต่อเดือน} - .638 \text{ ประเภทสถานที่ทำงาน} + .716 \text{ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ} + .147 \text{ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ} + 1.347 \text{ ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ}$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ = $-.046 \text{ อายุ} + .143 \text{ ระดับการศึกษา} + .068 \text{ ภูมิลำเนา} - .082 \text{ ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ} + .106 \text{ รายได้ต่อเดือน} - .03 \text{ ประเภทสถานที่ทำงาน} + .192 \text{ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ} + .031 \text{ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ} + .341 \text{ ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ}$

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t ปรากฏว่า ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ($t = 3.085$) เป็นตัวแปรที่สามารถนำมาพยากรณ์คุณภาพชีวิตของหญิงที่ขายบริการทางเพศได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า Sig $t = .003$ มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .01) สำหรับการทดสอบค่าคงที่ (Constant) ของสมการพยากรณ์ พบว่า ค่าความน่าจะเป็น Sig t มีค่าเท่ากับ 0 ดังนั้น ที่ระดับนัยสำคัญ .01 จึงมีค่าคงที่ในสมการพยากรณ์ด้วย

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทักษะที่มีต่อการขายบริการทางเพศและคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทักษะที่มีต่อการขายบริการทางเพศ กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ
3. เพื่อหาความสัมพันธ์พหุคูณ และค่าน้ำหนัก ความสำคัญสัมพัทธ์ของ ตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทักษะที่มีต่อคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ ของหญิงขายบริการทางเพศ
4. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุดต่อคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ และหาค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุด ต่อคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ ของหญิงขายบริการทางเพศ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัวซึ่ง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศ รายได้และประเภทสถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทักษะต่อการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทักษะที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์พหุคูณกับคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศ ของหญิงขายบริการทางเพศ
3. ตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุดต่อคุณภาพชีวิตในการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ ประกอบด้วย ตัวแปรด้านส่วนตัว แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทักษะที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบไปด้วย 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของหญิงขายบริการทางเพศ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการทำงานขายบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน และประเภทสถานที่ขายบริการทางเพศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยปรับปรุงจากแนวคิดของฟลานาแกน โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านคือด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐานด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมด้านการพัฒนาตนเองและด้านการพักผ่อน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการให้บริการทางเพศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ติดต่อหัวหน้าหน่วยงานเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ในกลุ่มเป้าหมาย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทีมงาน

โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

✓ 2.1 หญิงขายบริการทางเพศที่เป็นสมาชิกมาตรวจรักษาในสถานบริการอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีในช่วงระยะเวลาวันที่ 15 เดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545

✓ 2.2 หญิงขายบริการทางเพศเต็มใจ และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

✓ 2.3 ในกรณีหญิงขายบริการทางเพศ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แทน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังนี้

- ✓1. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson product moment correlation coefficient
- ✓2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ โดยใช้ Multiple Correlation Coefficient
- ✓3. หาค่าความสัมพันธ์การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ Multiple Regression Analysis

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว พบว่า

✓1.1 หญิงขายบริการทางเพศที่มีอายุมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 28 ส่วนที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15

✓1.2 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61 รองลงมาคือผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23 ส่วนระดับ ปวช หรือ ปวส มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3

✓1.3 ภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างก่อนมาขายบริการทางเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาทางภาคเหนือ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 ส่วนภาคตะวันออก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1

✓1.4 ระยะเวลาในการขายบริการทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างขายบริการทางเพศที่มีระยะเวลาทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 48 ส่วนผู้ที่มีระยะเวลาทำงานมากกว่า 10 มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4

✓1.5 รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า หญิงขายบริการทางเพศ มีรายได้ระหว่าง 3,001 - 5,000บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนผู้ที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3

✓1.6 สถานที่ขายบริการทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้านคาราโอเกะเป็นสถานที่ที่มีผู้ขายบริการทางเพศจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 ส่วนโรงแรม มีจำนวนหญิงขายบริการทางเพศน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21

2. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลจากแบบสอบถามด้านแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 3.69 โดยมีค่ามากที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ คุณภาพชีวิตในด้านสุขภาพกายใจ ปัจจัยพื้นฐาน สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การพัฒนาตนเองด้านการพัฒนาจิตใจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.64 ถึง 2.95 และความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาอาชีพ การเรียน ความสามารถพิเศษ สันทนาการและนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าระหว่าง 2.30 ถึง 1.36

3. ตัวแปรส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ได้แก่ รายได้ต่อเดือนของหญิงขายบริการทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติต่อการ ขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ และประเภทสถานที่ทำงานมีความ สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ส่วนความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลา ในการประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ขายบริการทางเพศ แรงจูงใจในการขาย บริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทาง เพศ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง - 0.315 ถึง 0.357 --

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาการประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ รายได้ต่อเดือน สถานที่บริการทางเพศ แรงจูงใจ ในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขาย บริการทางเพศ กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ จำแนกตาม ด้านสุขภาพปัจจัยพื้นฐาน ด้านสัมพันธภาพกับบุคคล ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้าน การพักผ่อน พบว่า รายได้ต่อเดือนของหญิงที่มีอาชีพขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแรงจูงใจ ในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ทัศนคติต่อการขายบริการ ทางเพศ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ และประเภทสถานที่ขายบริการทางเพศมีความสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง - 0.042 ถึง 0.208

6. ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพันธ์ และค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผลของกลุ่มตัวแปรส่วนบุคคล แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ และทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ ต่อคุณภาพชีวิตของหญิงที่ขายบริการทางเพศ พบว่า ค่าความสำคัญสัมพันธ์ มีค่าบวกและลบ ที่ส่งผลในทางบวกมี 6 ตัวแปร และส่งผลทางลบมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่ส่งผลทางบวกมากที่สุดคือ ทัศนคติต่อการขายบริการทางเพศ ซึ่งส่งผล 32.82% และตัวแปรที่ส่งผลทางบวกรองลงมาตามลำดับได้แก่ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา ความคาดหวังในการให้บริการทางเพศ โดยส่งผล 18.479%, 13.763%, 10.202%, 6.545% และ 2.984% ส่วนตัวแปรที่ส่งผลในทางลบได้แก่ ระยะเวลาในการขายบริการ อายุ และประเภทสถานที่ทำงาน ซึ่งส่งผล 7.892%, 4.427%, และ 2.887% ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t ปรากฏว่า ทัศนคติต่อการขายบริการทางเพศ ($t = 3.085$) เป็นตัวแปรที่สามารถนำมาพยากรณ์คุณภาพชีวิตของหญิงที่ขายบริการทางเพศได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า Sig $t = .003$ มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .01) สำหรับการทดสอบค่าคงที่ (Constant) ของสมการพยากรณ์ พบว่า ค่าความน่าจะเป็น Sig t มีค่าเท่ากับ 0 ดังนั้น ที่ระดับนัยสำคัญ .01 จึงมีค่าคงที่ในสมการพยากรณ์ด้วย

การอภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของหญิงขายบริการทางเพศ ผลการศึกษาพบว่า

1.1 หญิงขายบริการทางเพศมีอายุมากกว่า 20 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี มีจำนวนมากที่สุด เนื่องจาก ช่วงวัยอายุนี้นี้เป็นช่วงที่เด็กเริ่มเข้าสู่วัยสาว ซึ่งเป็นที่หมายปองของเพศตรงข้าม และเป็นวัยที่อยากรู้ อยากลอง มีความต้องการด้านวัตถุนิยมค่อนข้างสูง และต้องรับผิดชอบครอบครัว ต้องดูแลครอบครัวและต้องดิ้นรนเพื่อการอยู่รอด ซึ่งสอดคล้องกับ ความคิดเห็นของ ยศ สันตสมบัติ (2534 : 95) ที่ได้ศึกษาพบว่า อาชีพขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ต้องขายหน้าตา ความสวยงาม ดังนั้นผู้ที่มาทำอาชีพนี้ได้ต้องอยู่ในวัยสาวรุ่น เพราะระดับราคาจะลดลงตามวัยที่เพิ่มขึ้นและความงามที่ลดลง

1.2 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61 รองลงมาคือผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23 ทั้งนี้เพราะ ครอบครัว มีฐานะยากจน พ่อแม่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ดังนั้นเมื่อจบภาคบังคับแล้วจึงออกจาก โรงเรียนเพื่อหางานทำเลี้ยงครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ สมศรี สอาดเอี่ยม (2521 : 15) ที่ได้ศึกษาพบว่า สตรีในชนบทส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับก็ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาที่ห่างไกลจากในเมือง ถึงแม้ว่าศึกษาดำพบว่า มีโอกาสหางานทำที่มีรายได้สูง เมื่อเทียบกับคนที่มีการศึกษาดำที่ประกอบอาชีพอื่น

1.3 ภูมิลำเนา ก่อนมาทำงานขายบริการทางเพศ พบว่า ผู้ที่มีถิ่นฐานทางภาคเหนือ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมา มีถิ่นฐานทางภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 37 ทั้งนี้เพราะว่า สังคมภาคเหนือมักมองหญิงขายบริการทางเพศ คือ ผู้เสียสละให้ครอบครัว และผู้หญิงทางภาคเหนือมักเป็นที่ต้องการของผู้ชายนักเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาย โพธิสิดา และคณะ (2527 : 11) ที่ได้ศึกษาพบว่า ทางภาคเหนือปัจจัยทางวัฒนธรรม ท้องถิ่นโดยเฉพาะค่านิยม และทัศนคติมีความแตกต่างจากภาคอื่นๆ ในเรื่องการเสี่ยงโชค การเลียนแบบ การรักพี่น้อง ทำให้สังคมภาคเหนือบางท้องถิ่นยอมรับอาชีพขายบริการทางเพศ เพราะแม้แต่ชายหนุ่มก็ไม่รังเกียจหญิงที่มีอดีตเป็นหญิงขายบริการทางเพศ ทำให้หญิงขาย บริการทางเพศไม่รู้สึกเป็นเรื่องน่าอับอาย และไม่ต้องปิดบังซ่อนเร้นเรื่องการค้าประเวณี เมื่อกลับไป ภูมิลำเนาเดิมเพื่อนบ้านไม่รังเกียจ และเข้าใจถึงความจำเป็นที่ประกอบอาชีพนี้พบว่าหญิงขาย บริการทางเพศส่วนใหญ่มาจากจังหวัดทางภาคเหนือ ส่วนที่เหลือคือภาคอีสานและภาคกลาง

1.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานขายบริการทางเพศ พบว่า ระยะเวลาผู้ที่ทำงาน ขายบริการทางเพศมากที่สุด คือผู้ที่มีระยะเวลาทำงาน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 48 เนื่องจาก อาชีพขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง สังคมไม่ยอมรับ ส่วนใหญ่คิดว่าเป็น แค่วัยครวเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว เมื่อมีหนทางดำรงชีพทางอื่นก็จะเปลี่ยนอาชีพทันที ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี ตริตระการ (2540 : 79) พบว่า การเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ เป็นเพราะความยากจน และต้องการประกอบอาชีพเพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง เพื่อหาทุนไป ประกอบอาชีพอื่น คิดเป็นร้อยละ 62.5

1.5 รายได้ จากการศึกษ พบว่า หญิงที่ขายบริการทางเพศ มีรายได้ระหว่าง 3,001 - 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 แสดงให้เห็นว่าหญิงขายบริการทางเพศ มีรายได้อยู่ในระดับดีเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกันที่ยังอยู่ในวัยกำลังศึกษา จึงมีผลให้ มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อน้อย และต้องมีการเฝ้าระวังการเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ อัญชลี ตริตระการ (2540:78) ได้ศึกษาพบว่า หญิงขายบริการทางเพศ ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย และยากจนเข้ามาประกอบอาชีพนี้มากขึ้น สำหรับรายจ่ายอยู่ระหว่าง 1,000-10,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 75) ร้อยละ 11.7 มีหนี้สิน ส่วนใหญ่เกิดจากการเบิก

เงินล่วงหน้าจากเจ้าของสถานบริการ โดยบิดา มารดาหรือตัวหญิงขายบริการทางเพศเองเพื่อส่งไปให้ครอบครัวใช้จ่าย จึงกลายเป็นหนี้สินผูกพัน นอกจากนี้บางคนยังใช้เงินไม่เป็น ใช้เงินฟุ่มเฟือย มีค่านิยมเลียนแบบจึงไม่สามารถเก็บออมเงินที่หามาได้

1.6 ประเภทของสถานที่ทำงานของหญิงขายบริการทางเพศ พบว่า ร้านคาราโอเกะ มีจำนวนหญิงผู้ขายบริการทางเพศมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 ทั้งนี้เพราะว่า ปัจจุบันค่านิยมของชายนักเที่ยว มักชอบเที่ยวร้านคาราโอเกะ เพราะดูเหมือนว่าเป็นการเที่ยวที่ไม่ผิดกฎหมาย และสังคมยอมรับมากกว่าเที่ยวหญิงขายบริการทางเพศโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ (2536 : 43) ที่ศึกษาพบว่า เนื่องจากการขายบริการทางเพศเป็นการผิดกฎหมาย หญิงขายบริการทางเพศที่เปิดเผยประเภทโรงแรม จึงพบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21 ในขณะที่หญิงขายบริการทางเพศแบบแอบแฝง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณสถานบันเทิงจะได้รับผลกระทบทางด้านกฎหมายน้อยกว่าหญิงขายบริการทางเพศแบบเปิดเผย

2. คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (mean = 2.60 S.D. = 0.36) ส่วนคุณภาพชีวิตรายด้านพบว่าด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาดตนเองและด้านการพักผ่อนอยู่ในระดับต่ำ

2.1 คุณภาพด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ของหญิงขายบริการทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง (mean = 3.58 S.D. = 0.54) ประกอบด้วย

2.1.1 ด้านสุขภาพกายและใจ อยู่ในระดับปานกลาง (mean = 3.64 S.D. = 0.60) ทั้งนี้เนื่องจากหญิงขายบริการทางเพศ มักสนใจสุขภาพของตัวเอง ทั้งนี้เนื่องจากบริการของรัฐที่ให้ ส่วนใหญ่จะฟรีแม้บางแห่งจะมีการเก็บเงินก็ไม่มาก ส่วนหญิงขายบริการทางเพศที่มีเงินก็สามารถไปใช้บริการจากคลินิกเอกชนได้ในสถานบริการที่มีแพทย์อยู่ประจำสถานบริการยิ่งทำให้หญิงขายบริการทางเพศ มีความสะดวกสบายในการไปตรวจ ไม่ต้องเสียเวลารอคอยหรือเสียเวลาในการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี ตริตระการ (2540 : 81) ที่ศึกษาพบว่าหญิงขายบริการทางเพศในกรุงเทพมหานคร มีการพอใจในเรื่องการตรวจสุขภาพดี

2.1.2 ด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง (mean = 3.54 S.D. = 0.59) รู้สึกพอใจในเรื่องที่อยู่อาศัยและปัจจัย 4 และควมบริการตรวจสุขภาพที่ได้รับอาจเนื่องมาจากหญิงขายบริการทางเพศส่วนใหญ่มาจากชนบทที่ห่างไกลความเจริญ ทุกวันดาร์และแห้งแล้งและทางบ้านยากจน สาธารณูปโภคและความสะดวกสบายต่างๆ ยังเข้าไม่ถึงเมือง เมื่อมาอยู่ในเมืองซึ่งมีความสะดวกสบายทุกด้านจึงทำให้รู้สึกพอใจในระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีผ่อง จิตภรณ์กิจศิลป์ (2526 : ค) ที่พบว่าการได้รับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานเป็นปัจจัยหนึ่งที่บ่งถึงคุณภาพชีวิตของบุคคล คือการที่เจ็บป่วยแล้วมีโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย สำหรับรักษาพยาบาล อย่างเพียงพอรวมทั้งการมีรถโดยสารให้

ความสะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้จากการศึกษาของ อุทุมพร จามรมาน (2528 : ข) พบว่า บริการจากรัฐ เช่นความสะดวกสบายในการเดินทางเป็นปัจจัยบ่งถึงคุณภาพชีวิตด้วย

2.2. คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ของหญิงขายบริการทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง (mean = 3.57 S.D. = 0.62) ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับมาก (mean = 3.76 S.D. = 0.72) ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญเพราะเป็นที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความคุ้มครอง แก่สมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะหญิงขายบริการทางเพศที่เสียสละช่วยเหลือเลี้ยงดูครอบครัวโดยตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนี้ไปช่วงระยะหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากตระหนักดีว่าสภาพร่างกายคงไม่เอื้ออำนวยในการประกอบอาชีพนี้ได้ตลอดไป การที่บุคคลมีเป้าหมายนี้เป็นหลักย่อมมีเป้าหมายให้ครอบครัวได้อยู่อย่างสบายในระยะที่ตนเองพอจะหาเงินมาจุนเจือครอบครัวได้ และยังภาคภูมิใจที่สามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จึงเป็นคนที่มีความสำคัญต่อครอบครัวและมีความกตัญญู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ ตนะดุลย์ (2533 : 94) ที่กล่าวว่า แรงสนับสนุนทางสังคม ที่สำคัญคือการได้กำลังใจจากบุคคลใกล้ชิด เมื่อบุคคลมีความทุกข์ใจ ไม่สบายใจ เกิดปัญหาขึ้นแต่มีผู้ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจตลอดจนช่วยเหลือ ย่อมทำให้บุคคลคลายความวิตกกังวลลง และรู้สึกว่าการไม่ได้อยู่ในโลกเพียงตามลำพัง หากแต่มีคนคอยห่วงใยใกล้ชิด จึงทำให้หญิงขายบริการทางเพศ

2.2.2 ส่วนด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน หญิงขายบริการทางเพศได้มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี จะทำให้หญิงขายบริการทางเพศเห็นประโยชน์ หรือข้อดีของอาชีพ และเปลี่ยนทัศนคติยอมรับอาชีพค้าประเวณี โดยมองอาชีพจากเดิมไม่ยอมรับหรือรังเกียจ เป็นมองอาชีพที่มีทัศนคติทางบวก จึงพบว่าหญิงขายบริการทางเพศมีสัมพันธภาพกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง (mean = 3.45 S.D. = 0.65) ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี ดริตระการ (2540 : 84) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนในสถานบริการ หากเป็นไปได้ดี ย่อมหมายถึงมีแรงสนับสนุนที่ดี มีความสามารถปรับตัวได้ดี ความเครียดลดลง ทำให้หญิงขายบริการทางเพศมีความสบายใจในการทำงาน และย่อมมีโอกาสได้ลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์เป็นแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย จึงทำให้ความสัมพันธ์ของหญิงขายบริการทางเพศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านสังคมดี และพบว่าคุณภาพชีวิตด้านสังคมและเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 คุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ของหญิงขายบริการทางเพศ โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

2.3.1 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง (mean = 2.40 S.D. = 0.81)

ทั้งนี้เพราะหญิงขายบริการทางเพศโดยส่วนใหญ่ มักส่งเงินกลับไปให้ครอบครัวเป็นประจำทุกเดือน เพราะรายได้ที่ได้รับทำให้ตนเองและครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและบางครอบครัว กลายเป็นครอบครัวที่มีอันจะกินของชุมชน สามารถหาซื้ออุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวก และความสุขของตนเองได้ จึงทำให้มีความรู้สึกที่ตนเองมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และมีความเป็นอยู่ที่ดี ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต ฉะนั้นคุณภาพชีวิตทางด้านเศรษฐกิจของหญิงขายบริการทางเพศจึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อัญชลี ตรีตระการ (2540 : 84) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของหญิงขายบริการทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง

2.3.2 ด้านกิจกรรมสังคมและชุมชน พบว่าอยู่ในระดับน้อย (mean = 2.25 S.D. = 0.95) ทั้งนี้เพราะว่าหญิงขายบริการทางเพศส่วนใหญ่มาจากต่างถิ่น มีเวลากลับบ้านไปหาครอบครัว น้อยมาก ซึ่งด้านชุมชนสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับอาชีพขายบริการทางเพศ และมีทัศนคติที่ไม่ดี ต่ออาชีพนี้ เพราะรู้สึกว่าทำให้ชุมชนเสียศักดิ์ศรี เสียภาพพจน์ ซึ่งมีผลให้หญิงขายบริการทางเพศ ไม่ชอบเข้ากิจกรรมในชุมชน จึงทำให้คุณภาพชีวิตด้านกิจกรรมในชุมชน *ต่ำ*

2.4 คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง ของหญิงขายบริการทางเพศ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ประกอบด้วย

2.4.1 ด้านพัฒนาด้านอาชีพ ด้านการเรียนรู้ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับต่ำ (mean = 1.39 , 1.64 และ 1.17 S.D. = 0.59 , 0.47 และ 0.65) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก หญิงขายบริการทางเพศส่วนใหญ่มาจาก อาชีพยากจน ต้องรับผิดชอบครอบครัว เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว สังคมส่วนใหญ่มองหารายได้โดยไม่ให้ความสำคัญของการศึกษา สิ่งแวดล้อมทั้งความสัมพันธ์ในครอบครัว ความเป็นอยู่ของครอบครัว ทำให้หญิงขายบริการทางเพศ ต้องพึ่งพาตนเอง โดดเดี่ยว ต้องตัดตัวเองจากสภาพแวดล้อมเดิม และประเมินคุณค่าตัวเองต่ำ และผลพวงจากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของสังคมไทย ทำให้เกิดการ แข่งขันในตลาดแรงงาน ทำให้คนที่มีการศึกษาน้อยมีโอกาสมีนานหายากขึ้น จึงทำให้คุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาด้านอาชีพ ด้านการเรียนรู้และด้านความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ประดิษฐ์ สติวงศ์ (2534 : 100) ได้ศึกษา ภูมิหลังทางสังคม ของหญิงอาชีพบริการทางเพศ พบว่า คนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและให้ ทัศนะว่า ไม่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าภาคบังคับ จึงทำให้การศึกษาอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะโอกาสที่ได้รับการศึกษาของหญิงในชุมชน มีความเชื่อว่าผู้หญิงไม่จำเป็นต้องเรียน อะไรมากเพราะจะต้องแต่งงานคอยปรนนิบัติสามี ดูแลลูก ทำงานบ้าน และนอกจากนี้ยังมองว่า

การศึกษาคือการไปโรงเรียน การเรียนรู้ต่างๆ จะต้องเกิดในโรงเรียนเท่านั้น และไม่คิดว่าการศึกษาที่ได้รับมานั้นสามารถนำมาเลี้ยงปากท้องของตนเองและครอบครัวได้ ดังนั้นครอบครัวจึงไม่สนับสนุนให้ลูกหลานเล่าเรียนทั้งที่สถานภาพทางเศรษฐกิจสามารถเอื้อให้ได้รับการเรียนรู้ ในด้านการให้ความรู้โดยฝึกอบรม ฝึกฝนอาชีพต่างๆ หรือแม้แต่ความรู้ด้านเกษตรและการหาอาชีพเสริมอื่น

2.4.2 ด้านการพัฒนาด้านจิตใจ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (mean = 3.49 S.D. = 0.88) ทั้งนี้เพราะว่าหญิงขายบริการทางเพศมักถูกตราบาปในสังคมว่าเป็นคนทำงานไม่บริสุทธิ์ ทำให้หญิงขายบริการทางเพศเกิดความขัดแย้งในใจ จึงพยายามหาเหตุผลเข้าข้างตนเองเพื่อให้จิตใจดีขึ้น และพยายามประพடுத்தตนเพื่อให้สังคมยอมรับ เช่น การกตัญญูต่อพ่อ-แม่ การดูแลครอบครัวให้มีการศึกษาที่สูง เพื่อเป็นกำลังใจให้ตนเอง โดยเฉพาะการทำบุญเข้าวัดหญิงขายบริการทางเพศมักมีเวลาทำบุญเพื่อให้มีความรู้สึกว่าได้ไถ่บาปตนเอง จึงทำให้การพัฒนาตนเองด้านจิตใจของหญิงขายบริการทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของ อัญชลี ตรีตระกูล (2540 : 84) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าหญิงขายบริการทางเพศพอใจที่มีโอกาสทำบุญอยู่ในระดับดี เนื่องจากเมืองไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา คนที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัดยังให้ความสำคัญกับการทำบุญอยู่เสมอ และยึดถือเป็นประเพณีต่อกันตลอดมา จึงเห็นได้จากข้อมูลว่าหญิงขายบริการทางเพศยังมีเวลาสำหรับการทำบุญอยู่เสมอ หรืออีกประการหนึ่งคือบางคนคิดว่าการมีโอกาสได้ทำบุญถือว่าเป็นการไถ่บาปที่ตนเองมาประกอบอาชีพที่คิดว่าผิดศีลธรรม

2.5 คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง ของหญิงขายบริการทางเพศ โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ (mean = 2.32 S.D. = 0.59) ทั้งนี้เพราะว่าสภาพการทำงานของหญิงขายบริการทางเพศ ช่วงเวลาในการทำงานอาชีพนี้ค่อนข้างสั้น จะต้องพยายามดักดวงผลประโยชน์ตอบแทนให้มากที่สุด โดยทำงานมากไว้มาก่อน จึงทำให้ร่างกายทรุดโทรม นอนได้น้อย พักผ่อนไม่เพียงพอ อ่อนเพลีย ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี ตรีตระกูล (2540 : 48) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิตด้านการพักผ่อนอยู่ในระดับน้อย

2.5.1 การพัฒนาตนเองด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (mean = 2.95 S.D. = 0.81) ทั้งนี้เพราะว่าในสังคมของหญิงขายบริการทางเพศ ได้มีโอกาสพบปะบุคคลมากมายหลายระดับ มีโอกาสได้พูดคุยสังสรรค์และส่วนใหญ่จะมีมนุษยสัมพันธ์ค่อนข้างดี สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ซึ่งทำให้หญิงขายบริการทางเพศมีความพึงพอใจในด้านสังคมดี

2.5.2 การพัฒนาตนเองด้านสันทนาการและอยู่ในระดับน้อย (mean = 2.15 S.D. = 0.63) ทั้งนี้เพราะว่าการพักผ่อนของหญิงขายบริการทางเพศคือการนอนหลับ ซึ่งช่วงเวลาที่พักผ่อนคือช่วงที่เลิกจากการขายบริการทางเพศซึ่งส่วนใหญ่เป็นช่วงกลางคืน ฉะนั้นในช่วงเวลากลางวันจึงเป็นช่วงเวลาที่นอนพักผ่อนเพื่อชดเชยในช่วงกลางคืนและเพื่อเป็นการเตรียมร่างกายเพื่อทำงานต่อไป จึงไม่ให้ความสำคัญด้านการ สันทนาการอื่นๆ เช่น การออกกำลังกาย การเดินช้อปปิ้ง หรือกิจกรรมพิเศษอื่นๆ

3. ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล คือ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา ระยะเวลาประกอบอาชีพ รายได้ และประเภทสถานที่ทำงาน แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

การศึกษาพบว่า > มีปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ได้แก่ด้านรายได้ แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต ($R = .208$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทั้งนี้เนื่องจาก หญิงขายบริการทางเพศที่มีรายได้สูง ย่อมมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยสอดคล้องกับการศึกษาของ เนตรนภา คู่พันธ์วี (2534 : 106) จากการศึกษาพบว่า รายได้ที่สูงเป็นสิ่งจูงใจภายใต้ข้อจำกัดและภาวะเศรษฐกิจที่กดดันอยู่เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว เพราะปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญเรื่องเงินและวัตถุมากกว่าสิ่งอื่น คนไม่น้อยยอมทำทุกอย่างเพื่อเงิน เช่น เป็นพ่อเล้า เป็นแม่เล้า โสเภณี ดังนั้นจากการขายบริการทางเพศทำให้มีรายได้มากขึ้น อำนาจในการจับจ่ายเงินทองเพียงพอที่จะสนองความจำเป็น พื้นฐานที่เกี่ยวกับความพอใจในชีวิตได้ เช่น อาหารที่เพียงพอ บ้าน ความปลอดภัย การสันทนาการ และฐานะทางสังคม ดังนั้นรายได้ จึงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เพราะความพึงพอใจในชีวิต เป็นข้อบ่งชี้ของคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวนีย์ ดนุศลย์ ที่ศึกษาพบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจกับที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเมื่อมีรายได้สูงก็มีอำนาจในการซื้อของสิ่งที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะรายได้เป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต จึงเป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มที่สามารถอธิบายถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนได้

แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ($R = .357$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทั้งนี้เนื่องจาก มูลเหตุที่ผลักดันและจูงใจให้หญิงขายบริการทางเพศ คือสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับ วารุณี ภูริสินสิทธิ์ (2529 : 32) จากการศึกษาพบว่าที่ว่าสาเหตุของการขายบริการทางเพศมี 3 ประการหลักๆ คือ สาเหตุทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความยากจน การไม่มีงานทำในชนบท บริโภคนิยมและวัตถุนิยม สาเหตุทางสังคมได้แก่ การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวและสาเหตุทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกันทางเพศระหว่างชายหญิงและการที่หญิงยึดมั่นในพรหมจรรย์ว่าเป็นคุณค่าของคน จนทำให้หญิงที่คิดว่าตนเองหมดคุณค่าไปแล้วเข้าสู่อาชีพขายบริการจำนวนมาก นอกจากนี้จากข้อมูลเชิงคุณภาพและประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัยเองที่รับผิดชอบงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ บางข้อมูลเชื่อมโยงกับข้อมูลดังกล่าว สรุปเป็นเหตุผลสนับสนุนผลการวิจัยที่

เกิดขึ้นได้ว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและผลพวงจากการพัฒนาของสังคมไทยทำให้เกิดการแข่งขันในการประกอบอาชีพมากขึ้น กล่าวคือตลาดแรงงานโดยทั่วไปมักต้องการแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถ โดยได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่ในขณะที่คนกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ขาดโอกาสดังกล่าว แต่มีความต้องการที่จะแสวงหาปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของตน โดยไม่ต้องใช้เรื่องความรู้มาเกี่ยวข้องมากนัก แต่มีผลตอบแทนที่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้จึงเป็นแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ และทำให้คุณภาพชีวิตของตนเองดีขึ้น ในขณะที่คุณภาพชีวิต คือความพึงพอใจในชีวิตการกินดีอยู่ดี การมีสุขภาพแข็งแรงและมีชีวิตที่ดี ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่วัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กับปัจจัย ความต้องการ 2 ระดับคือ ความต้องการด้านปัจจัย 4 และความต้องการด้านสนองความพอใจของแต่ละคน นอกจากนี้จากผลวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการให้บริการในระดับปานกลาง มีคุณภาพชีวิตในภาพรวมทุกด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นคุณภาพชีวิตในด้านการพัฒนาตนเองที่อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิทยา วรณศิริ และคณะ (2532 : 48) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้สตรีในบางกลุ่มในภาคเหนือประกอบอาชีพขายบริการพิเศษ : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงรายได้พบว่าสตรีบางกลุ่มใน ภาคเหนือ (เฉพาะจังหวัดเชียงราย) มีปัจจัยทางสังคมหลายอย่างที่มีผลกีดกันสตรีให้หันมาประกอบอาชีพบริการพิเศษ ในเรื่องค่านิยมและเรื่องแรงจูงใจในการตัดสินใจของสตรีที่หันมาประกอบอาชีพคือ ความต้องการที่มีฐานะที่มั่นคง ช่วยเหลือพ่อแม่เป็นผู้ปกครองในการเลี้ยงดูสมาชิกของครอบครัว ต้องการมีบ้านเป็นของตนเอง และต้องการเครื่องนุ่งห่มที่สวยงาม เป็นต้น สำหรับแรงจูงใจในการตัดสินใจในการตัดสินใจของสตรีที่หันมาประกอบอาชีพ คือ ความต้องการมีฐานะที่มั่นคง ช่วยเหลือพ่อแม่เป็นผู้ปกครองในการดูแลสมาชิกของครอบครัว ต้องการมีบ้านเป็นของตนเองและต้องการเครื่องนุ่งห่มที่สวยงาม เป็นต้น

⟨ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต ($R = .315$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทั้งนี้เนื่องจาก หญิงขายบริการทางเพศ มักมีความคาดหวังให้ตนเองได้รับสิ่งที่ตนเองต้องการแล้วจะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยคาดหวังว่าการขายบริการทางเพศจะทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม มีโอกาสได้อยู่ในสังคม มีโอกาสได้คู่ครองที่ดี มีโอกาสได้ท่องเที่ยวและคาดว่าจะทำให้ฐานะทางสังคมของตนเองดีขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าทางสถิติพบว่า ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวังในการขายบริการทางเพศปานกลาง จึงมีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ยุพา วงศ์ไชย และคณะ (2531: 5) ได้ศึกษาปัจจัยของเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการออกไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของสตรีไทยในต่างประเทศ พบว่าปัจจัยที่ผลักดันและดึงดูดให้หญิงไปขายบริการต่างประเทศ คือการฐานะทางบ้านยากจนและต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว

ความผิดหวังในชีวิตสมรส ประกอบกับการมีทัศนะว่าชายไทยไม่รับผิดชอบและติดอบายมุข การมุ่งหวังที่จะมีรายได้เสริม การที่ครอบครัวยอมรับการไปขายบริการและความหวังที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น หญิงไทยนิยมจะสมรสกับชายต่างประเทศ และกรณีนี้บิดามารดา ของฝ่ายหญิงมีความภูมิใจและมีฐานะดีขึ้นมากเต็มทั้งหมดทั้งการยอมรับและการส่งเสริมอีกด้วย

ทัศนคติต่อการขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทั้งนี้เนื่องจากเป็นความรู้สึก หญิงขายบริการทางเพศที่มีต่อการขายบริการทางเพศ โดยมีความรู้สึกว่าการขายบริการทางเพศ เป็นสิ่งที่ไม่น่ารังเกียจลดปัญหาทางสังคม เป็นอาชีพสุจริตไม่น่าอับอายและรู้สึกว่าเป็นการเสียสละได้ตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าสถิติจากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการขายบริการทางเพศของหญิงขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพจน์ ศรีเทศ (2527 : 43 – 44) ศึกษาพบว่าสื่อมวลชนต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวนำเอาสังคมและวัฒนธรรมในเมืองเข้าสู่ชนบท ทำให้หญิงสาวมีทัศนคติที่ผิดๆ มองว่าสังคมเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ เป็นเมืองฟ้าเมืองสวรรค์ที่หญิงสาวชนบทใฝ่ฝันอยากจะมาเยือนและมีทัศนคติที่ผิดในด้านการแต่งกายและการแข่งขันในด้านที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นสาเหตุให้หญิงสาวถูกล่อลวงและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครอบครัวต้องผลักดันลูกสาวเข้าสู่สถานการณ์ค้าประเวณี นอกจากนั้นหญิงสาวภาคเหนือบางคนมาค้าประเวณีโดยความยินยอมของพ่อแม่เพราะมีตัวอย่างของหญิงสาวบางคนที่ค้าประเวณีแล้วประสบความสำเร็จทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้นมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้เกิดลักษณะเอาแบบอย่าง

4. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ โดยส่งผลเป็นอันดับ 1 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ส่งผลคือ 32.820% อันดับ 2 คือแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ส่งผลคือ 18.479% และอันดับ 3 คือการศึกษา คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ส่งผลคือ 13.763% อันดับ 4 คือรายได้ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ส่งผล คือ 10.202% อันดับ 5 คือ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ส่งผลคือ 7.892% และอันดับ 6 คือ ภูมิลำเนา คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ส่งผลคือ 6.545 %

4.2 ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุดต่อคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ มีเพียงตัวเดียว คือตัวแปรทัศนคติ ซึ่งมีสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 3.085 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เชิดศักดิ์ โฉมาสินธุ์ (2520: 38) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้และจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้ม

ที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ดังนั้นถ้าหญิงขายบริการทางเพศมีทัศนคติในทางบวกต่ออาชีพขายบริการทางเพศ หญิงขายบริการทางเพศก็จะรู้สึกพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย ส่วนถ้าหญิงขายบริการทางเพศมีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาชีพขายบริการทางเพศจะทำให้รู้สึกไม่พึงพอใจ ทำให้เสียใจ ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ยินดียื่นรายได้อีก ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิต เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นรายด้าน คือด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาตนเองและด้านการพักผ่อน อยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังพบปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ดังนั้นผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ดูแลหญิงขายบริการทางเพศ ควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในด้านการรักษาสุขภาพ และด้านการพักผ่อนหรือการสันทนาการที่เหมาะสม

1.2 ควรขยายโอกาสการศึกษาให้เข้าถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเพิ่มมากขึ้น ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อพัฒนากระบวนการคิดของกลุ่มคนที่มีโอกาสเสี่ยงเข้าสู่วงจรชีวิตการขายบริการทางเพศ เนื่องจากกระบวนการของควรศึกษาเป็นกระบวนการทั้งในด้านให้ความรู้-ด้านค่านิยม-สังคม-วัฒนธรรมตลอดจนความคิด การตัดสินใจในการแก้ปัญหาเพื่อวางแผนในการดำเนินชีวิตและความสามารถพึ่งตนเองได้โดยการประกอบอาชีพจะเห็นได้ว่าจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่มีการศึกษาดั้งแต่ระดับประถมศึกษาลงมา ซึ่งเป็นระดับการศึกษาพื้นฐานขั้นต่ำในปัจจุบันที่ยังไม่สามารถขีดเคลลกระบวนการคิดและกระบวนการประกอบ ด้านจิตใจจึงทำให้เกิดการคิด การตัดสินใจเพื่อสนองความต้องการของตนเองในระยะสั้นมากกว่าที่จะตอบสนองความต้องการที่มั่นคงในระยะยาวเนื่องจากองค์ประกอบของการพัฒนาจิตใจของบุคคลพื้นฐานในวัยเด็กจนกระทั่งวัยรุ่นเป็นกระบวนการปลูกฝังที่สำคัญ ที่จะทำใหบุคคลนั้นมีกระบวนการทางจิตใจที่จะวิเคราะห์แยกแยะตลอดจนแสดงพฤติกรรมที่ทำให้การดำรงชีวิตของตนในสังคมมีความสุขระยะยาว ซึ่งเมื่อพิจารณาจากอายุจะเห็นว่าผู้ที่เข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศและมีความพร้อมที่ดีนั้นอยู่ในช่วงที่มีอายุวัยรุ่นตอนต้น

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและพัฒนาการฝึกอาชีพหรือการเรียนรู้วิชาชีพให้กับกลุ่มที่ขาดโอกาสในการศึกษาไปพร้อมกันควรให้ทางเลือกที่จะประกอบอาชีพอื่นเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพที่ดีระยะยาว

1.4 ควรลดค่านิยมในการมองคุณค่าของคนด้วยตัวชี้วัดทางด้านวัตถุและลดค่านิยมการทำงานเบาแรงแต่ได้ค่าตอบแทนสูงจนขาดการพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตที่มั่นคงต่อไป เพราะเนื่องจากการเข้าสู่อาชีพของการขายบริการทางเพศยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ร้ายแรงต่อชีวิตซึ่งยังเป็นปัญหาที่สำคัญของสาธารณสุขคือโรคเอดส์

1.5 จากการศึกษาทัศนคติที่พบว่าการมีทัศนคติที่ดีทำให้เกิดความคาดหวังในการขายบริการทางเพศและแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ ซึ่งแสดงว่าเมื่อเกิดทัศนคติที่ดี จะทำให้เกิดแรงจูงใจที่ดีและตอบสนองต่อความต้องการซึ่งมีผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น จึงควรมีการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพโดยให้มีการศึกษาด้านการฝึกอาชีพและปรับทัศนคติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่น เช่นสภาพแวดล้อม พื้นฐานภูมิหลังครอบครัว การชักจูงเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ การรับรู้ต่อความเสี่ยงของการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ เป็นต้น

2.2.ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกระจายตามสถานบริการต่างๆ ในเรื่องวิถีชีวิตของการประกอบอาชีพหญิงขายบริการทางเพศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตยา ดงศิริ. (2531). ความสัมพันธ์ระหว่างความหวัง การรับรู้ ต่อภาวะสุขภาพกับความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งบริเวณศีรษะและคอที่ได้รับรังสี. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศาสตร์) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร .
- กฤติกา อาชวนิจกุล และ พิมพวัลย์ บุญมงคล . (2539) . " รื้อสร้างองค์ความคิดผู้หญิงกับสุขภาพ , " วารสารการวิจัยระบบสาธารณสุข .4 (1) ; 3 .
- กรมควบคุมโรคติดต่อ . (2525) . รายงานผลการสำรวจสถานบริการทางเพศและผู้ให้บริการทางเพศ เขตสาธารณสุขที่ 4. อุดรธานี .
- กนกวรรณ ธรรมวรรณ. (2539) . ผู้หญิงอาชีพบริการกับสุขภาพ. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการผู้หญิงกับสุขภาพ. กรุงเทพฯ ฯ : เครือข่ายผู้หญิงกับสุขภาพ. อุดรธานี .
- กองระบาดวิทยา. (2543) . นิยามโรคติดต่อประเทศไทย . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข . .
- กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล . (2531) . " การเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ : มโนคติการประเพณี และการพยาบาล , " ในการประชุมวิชาการพยาบาลครั้งที่1.77 : 109 .
- กอบกุล رایชนะคร และคณะ. (2528) . สภาพชีวิตโสเภณีในจังหวัดเชียงใหม่. กลุ่มสตรีศึกษาภาคเหนือเชียงใหม่. คณะกรรมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ.
- _____ . (2533) . โครงการร่วมระหว่าง กองบัญชาประชาชนชาติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.ป.
- กลุ่มเพื่อนหญิง .(2527) . สถานภาพของสตรีไทย . กรุงเทพฯ ฯ .
- คณะทำงานวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว. (2525). หญิงบริการบางประเภท. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา .
- จักรกฤษณ์ พิมญาพงษ์. (2544,มกราคม - มิถุนายน) . " รูปแบบความสามารถในการดูแลตนเองสนับสนุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวาน จังหวัดอุดรธานี , " วารสารโรงพยาบาลอุดรธานี. 16 (1) : 35 .
- จิตรภรณ์ วนัสพงศ์. (2538) . โสเภณีเหยื่อทุกกรณีในสังคมไทย. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์เจนเดอร์สเพรส.

- จรรยา คุณมี. (2529) . ประชากรศึกษากับการพัฒนาคูณภาพชีวิต. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรกับการพัฒนาคูณภาพชีวิต ณ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- จริยวัตร คมพยัคฆ์. (2537) . " การวิจัยทางการพยาบาล เพื่อพัฒนาคูณภาพชีวิต ผู้รับบริการและผู้ให้บริการ , " ในการประชุมวิชาการสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช ครั้งที่ 8.4 :12. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร .
- ชาติ ชีรธรรม และคณะ . (2529) . รูปแบบการควบคุมการโรคที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของหญิงอาชีพพิเศษในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ . รายงานวิจัยศูนย์กามโรค เขต 10 จังหวัดเชียงใหม่ .
- ชาย โพธิสิตา และคณะ. (2537) . หนูผิดไหมที่ขายตัว บริบททางสังคมวัฒนธรรมของหญิงขายบริการทางเพศ. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชิดชัย สนั่นเสียง. (2528 ,ธันวาคม) . " แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต," วารสารประชากรศึกษา. (8) : 56 - 65 .
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ , จารุณี นะวีโรจน์ และ สุรีย์ กาญจนวงศ์.(2520) . คู่มือฉบับสมบูรณ์ ประชาศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช .
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย . (2527) . การพัฒนาชนบท. สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม โครงการตำราพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตันติมา ดั่งโยธา.(2540) . แรงจูงใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลจิตเวช สังกัดกรมสุขภาพจิต.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม .กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร เกียรติทับทิว และเฉลิมพล สัตถาภรณ์ . (2527) . การย้ายถิ่นของสตรีบางประเภท ในจังหวัดภาคเหนือกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา . กรุงเทพฯ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย .
- เทพนม เมืองแมน และ คณะ. (2523) . ความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติของพนักงานอาบอบนวดในเขต กทม . 1,000 คน ในด้านการวางแผนครอบครัว การตั้งครรรภ์ การทำแท้ง กามโรคและยาเสพติดรายงานวิจัย. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล .
- ทองพูล สังแก้ว. (2540) . การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) .ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น . ถ่ายเอกสาร .

- ธีระ งามสูตร. (2532). 5 ปีแรกของการแพร่ระบาดและการป้องกันควบคุมโรคเอดส์ในประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการรวมโรคเอดส์ : ภัยเงียบที่คุกคามเยาวชนไทย. สถาบันวิจัยสุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- นันทนวล ทวีสมบุญ .(2526, เมษายน) .” คุณภาพชีวิต”. ประชากรศึกษา . (9) : 4 – 8 .
- นิภา ส.ดุมรสุนทร , สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ และ สุพิศ ศาตระสิงห์ . (2534) . รายงานการวิจัยการสังเคราะห์ผลวิจัยเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในประเทศไทย.คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- นิตารัตน์ ศิลปเดช . (2538). การรับรู้คุณภาพชีวิตและการปฏิบัติตนเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนแออัดในเขตธนบุรี . พิมพ์ครั้งที่ 1. สถาบันราชภัฏธนบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ .กรุงเทพฯ : พิธิษฐการพิมพ์ .
- เนตรนภา กุ่มพันธ์ทวี . (2534) . ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ภาวะสุขภาพกับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน ในเขตความรับผิดชอบของศูนย์โรคเรื้อนเขต 12. ปรินญาณพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร .
- บุษบา ดันติศักดิ์ . (2535) . ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ พฤติกรรมการดูแลตนเองกับคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยโรคเอสแอลอี . วิทยานิพนธ์ วท.ม.(พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร .
- ประคอง กรรณสูตร . (2525) . สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ปทุมธานี : บริษัทศูนย์หนังสือ ดร. ศรีสง่า .
- ประดิษฐ์ สติวงศ์.(2534).ภูมิหลังทางสังคมของหญิงอาชีพบริการพิเศษ.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . ถ่ายเอกสาร .
- ประวิทย์ สุนทรสีมะ . (2525) . การควบคุมโรคติดต่อ. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- ประภา รัตนเมธานนท์ . (2532) . การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจวาย . วิทยานิพนธ์ พ ย.ม. (พยาบาลศาสตร์) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร .
- ประภาพร จินันทุยา . (2536) . คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบททางสังคมผู้สูงอายุดินแดง. ปรินญาณพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร .
- ประเสริฐ ทองเจริญ . (2533) . ผู้แปล “ การป้องกันการแพร่ไวรัสฮิวแมน อิมมูน เดฟเซียนซ์ โดยทางเพศสัมพันธ์, “ วารสารโรคเอดส์ . (2) ; 12 - 20 .

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน . (2535) . กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์ .

พัชรี แนวพานิช. (2530) . ปัญหาการทำแท้งและการปฏิบัติด้านการคุมกำเนิดในหญิงอาชีพ
พิเศษเฉพาะกรณีหญิงที่ทำงานในบาร์อะโกโก้ย่านถนนพัฒนาพงษ์. ปรินญาณิพนธ์
ศศม. (สังคมศาสตร์) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
ถ่ายเอกสาร .

พนมศรี เสาร์สาร. (2532) . พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของหญิงบริการใน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การระบาด).
กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร .

พวงเพชร วัชรอยู่ (2526) . อิทธิพลของสถาบันทางสังคมต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทดำ :
ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : สำนัก
ทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

พวงรัตน์ บุญญารักษ์. (2527) . การจัดบุคลากรเพื่อคุณภาพการดูแล.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์ไทยเกษม.

พิสิทธิ์ ปทุมบาล. (2532) . ผลของการเข้ากลุ่มแบบ Sensitivity Trainnig ต่อการพัฒนา
สัมพันธภาพระหว่างบุคคล. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร .

พิไลวรรณ จันทรสุกรี. (2540) . ความคาดหวังในงานของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 4 วิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนีในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ พย.ม.เชียงใหม่ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . ถ่ายเอกสาร .

✓ พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และ คณะ. (2542) .ระบบความเชื่อและพฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ทางเพศและความสัมพันธ์หญิงชายในระบบครอบครัว : นัยยะและกลวิธีในระดับ
ชุมชนเพื่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ในหญิงชนบทที่แต่ง
งานแล้ว. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล .

พัชรี แนวพานิช . (2530) . ปัญหาการทำแท้งและการปฏิบัติด้านการคุมกำเนิดในหญิงอาชีพ
พิเศษเฉพาะกรณีหญิงที่ทำงานในบาร์อะโกโก้ย่านถนนพัฒนาพงษ์. ปรินญาณิพนธ์
ศศม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ .ถ่ายเอกสาร.

เพชรี हाला. (2540) . ความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาในระดับกลางที่มีต่อบทบาทการปฏิบัติ
งานของผู้บังคับบัญชาในระดับล่าง ในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก.
ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร .

- เพ็ญจันทร์ ประดับมุข. (2537) .การเผชิญปัญหาชีวิตของผู้ติดเชื้อเอดส์.กรุงเทพฯ:คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล .
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน . (2506) . ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน . กรุงเทพฯ : การพิมพ์เกื้อกูล .
- ภัลลภา อนุศรี. (2542) . การศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุธิเทศอัมภ์) . วิทยานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร .
- ภัสสร ลิมานนท์ , เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์ และนพวรรณ จงวัฒนา . (2536) . รายงานผลการวิจัยเบื้องต้นเรื่องโครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศ ในประเทศไทย . สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- อัดสำเนา .
- มูลนิธิผู้หญิง. (2533) . สาเหตุของการค้าประเวณี. (รายงานผลการดำเนินงานโครงการสตรี ชุมนบท) . กรุงเทพฯ : อัดสำเนา .
- ยุวดี ฤาชาและคณะ. (2532) . วิจัยทางการพยาบาล . พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : วิกตอรี เพาเวอร์พอยท์ จำกัด .
- เย็นใจ เลาหวณิช. (2520, สิงหาคม). “ คุณภาพชีวิต : ความคิดรวบยอดสำคัญของประชากร ภูมิศึกษา “ วารสารประชากรศึกษา . (4) : 46-52.
- เย็นใจ เลาหวณิช. (2525) . “ การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, “ รวมบทความ การศึกษานอกโรงเรียนเล่ม 4. กรุงเทพฯ ฯ : เพชรสยามการพิมพ์ .
- เย็นใจ เลาหวณิช. (2533, สิงหาคม -กันยายน) .” คุณภาพชีวิตของประชากรกับการพัฒนา ชนบท, “ การศึกษาแห่งชาติ. (5) : 4.
- ยศ สันตสมบัติ. (2534) . แม่หญิงสีขาวตัว ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- รัชนี้ เหล่าเรืองธนา . (2542) . ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อแรงจูงใจในการบำบัด รักษาขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัด ปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ ฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร .
- รัตนา ธนาพรสงสุทธิ . (2530) . ชายผู้เกี่ยวกับปัญหาการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- ถ่ายเอกสาร.

- ราณี ไชยนิติ . (2530) . ภูมิหลังกิจกรรมทางเพศ สุขนิสัย อาการและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของหญิงอาชีพพิเศษในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี.เพชรบุรี:สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี.
- เรวดี รอบคอบ. (2530). การศึกษากลไกควบคุมการโรคในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษที่ศูนย์กามโรคเขต 2 จังหวัดสระบุรี . ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2536) .เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิวัฒน์ โรจนพิทยากร. (2535) . “ การป้องกันการติดเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์, “ ในรวมบทบรรยายการสัมมนาโรคเอดส์แห่งชาติ ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ .
- วิไลลักษณ์ ยุ่นสมาน. (2541) . ความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดกาญจนบุรี . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) . ปรินูญานิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร .
- วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์. (2535) . หญิงบริการในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครกับกามโรคและโรคเอดส์ . โครงการโรคเอดส์สภากาชาดไทย .
- วงศ์กร เจียมเผ่าและขวัญวงศ์ เจริญวงศ์. (2534) . รายงานการวิจัยเรื่องค่านิยมเชิงจริยธรรมในอาชีพของหญิงค้าประเวณี . สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ . อัดสำเนา .
- วัชร ฐระคำ.(2523) .จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ ฯ:กรมการฝึกหัดครู .
- วิมล หน่อพงษ์ . (2538) . ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนองค์กรักษ์ อำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร .
- วิบูลย์ สุพทุธิธาดา และ คณะ . (2533 - 2535) .”การศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษในจังหวัดระยอง,” . ในผลงานวิจัยทางสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับโรคเอดส์ในรอบ 3 ปี . กรุงเทพฯ ฯ : 33 .
- วารุณี ภูมิสินสิทธิ์ . (2529) . “ บทความปริทรรศน์ว่าด้วยโสเภณี ,” .วารสารสังคมศาสตร์. 8 (1) : 108 -120 .
- ศิริ ฮามสุโพธิ์ . (2536) . เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในท้องถิ่น . กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์ .
- ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ . (2529) . การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต : ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร .

- ศรีผ่อง จิตกรณกิจศิลป์ . (2526) . การรับรู้เรื่องคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในอาคาร
สงเคราะห์ของการเคหะแห่งชาติเขตห้วยขวาง.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ประชากร
ศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล .ถ่ายเอกสาร .
- สุลีมาน นฤมล. (2530) . “ กระบวนการกลายเป็นหมอนวด : กรณีศึกษาหญิงบริการในสถาน
บริการอาบอบนวด “.รายงานวิจัยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ .
- ศศิธร นุชนาค. (2536) . การศึกษาคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของพนักงานขับรถประจำทาง
ขององค์การสื่อสารมวลชน . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล .
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2525,ธันวาคม) . “ Quality of Values, “ เอกสารประกอบการ
บรรยายในการฝึกอบรมเรื่อง การวัดด้านสิ่งแวดล้อม . ณ สำนักงานคณะกรรมการ
แห่งชาติ .
- สุชาติ โสมประยูร. (2526) . โครงการสุขภาพโรงเรียนสำหรับนิสิตนักศึกษาในสถาบันการฝึก
หัดครู .พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช .
- สุธิดา กาญจนรังษี . (2538) . ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูญเสีย .วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(พยาบาลศาสตร์) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล .ถ่ายเอกสาร .
- สุชาติพิทย์ อุปลาบัติ . (2537) . การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว .วท.ม.
(พยาบาลศาสตร์) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล .ถ่ายเอกสาร .
- สุนีย์ ชีรดากร. (2525) . จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี :โรงพิมพ์สงเคราะห์เด็กปากเกร็ด .
- สุนีย์ มัลลิมาลัย และ คณะ . (2526) . การแสวงหามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ๆ
ที่เหมาะสมในประเทศไทย ในปัญหาโสเภณี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สุนันท์ สินชื่อสัตย์กุล. (2536) . ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมร่อยรอยแผลใหม่
กับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยแผลใหม่รุนแรง.ปริญญานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร ..
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2525) . การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร . ภาควิชา
ประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สมยศ นาวิการ และ ผุสดี รุมาคม. องค์การ : ทฤษฎีและพฤติกรรม.กรุงเทพฯ : ดวงกมล,
2540 .
- สุรางค์ จันทน์เอม . (2529) . จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต.
สรัญญา เขียวโอภาส . (2526,กรกฎาคม - สิงหาคม) . คุณภาพชีวิต . โดมทัศน์ 4 : 57-59 .
- สุภางค์ จันทวานิช . (2539) . รายงานผลการวิจัย การจัดช่วงชั้นทางสังคม เกียรติภูมิของ
อาชีพต่าง ๆ ในสังคมไทย .กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยทางสังคม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย .

- สมชาย สุขศิริเสรีกุล .(2539).“ หลักการและการประยุกต์ใช้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ,”
วารสารการวิจัยระบบสาธารณสุข 4 (3) : 213 - 22
- สมศรี สะอาดเอี่ยม . (2521) .สภาพชีวิตและปัญหาของหญิงขายบริการในจังหวัดเชียงใหม่ .
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สายสุรี จุติกุล . (2523 ,สิงหาคม - กันยายน) .“ การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต:ช่วงชีวิต
ในวัยเด็ก,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ (14) : 15 -18 .
- เสาวนีย์ ดนุญ . (2533) . คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร .
วิทยานิพนธ์. สค.ม. กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร .
- อุทุมพร จามรมาน . (2528) . “ คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร ,” รายงานการวิจัย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- อุไรวรรณ คณิงสุขเกษม และคณะ . (2542) . ประมวลสถานการณ์ทางด้านสุขภาพอนามัยของ
กลุ่มบริการทางเพศ .สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ ฯ.
- อัญชลี ตริตระการ . (2540) . คุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศในกรุงเทพมหานคร.
ปริญญาานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศาสตร์ อนามัยชุมชน).กรุงเทพฯ ฯ :บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร .
- อนูรี ออดยะกุล . (2526) . การพยาบาลเกี่ยวกับก้อนทุมและเนื้องอกชนิดต่าง ๆ ที่เกิดกับ
อวัยวะสืบพันธุ์สตรี ในคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ การพยาบาลทางคลินิก 4 .
เชียงใหม่ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- Andrew, F . & Mckennell ,A.(1980: February) . “ Measures of Self-reported Well –
being : Their Affective, Cognitive and other Components,” *Social Indicators*.
(8) :127-155 .
- Ben , Chieh Liu.(1975, Jan) . “ Quality of Life : Concepts, Measure and Results,”
The American Journal of Economics and Sociology. 34 : 3850.
- Berghorn, F.S., Schafer , D.E.& Associater . (1981) . *The Dynamic of Aging* .
Colorado : Westview Press : 335-347 .
- Boonchalaksi , W. and Guest , P . (1994) . *Prostitution in Thailand* . Intitute for
Popution and Social Research Mahidol University Nakhon Pathom
- Burckhardt .(1982) . C.S. “ The Impact of Arthritis on Quality of Life ,”*Doctoral
Dissertation* , University of Colorado .
- Cambell,A. (1976,jan).“ Sybjective Measure of Well-being,” *American Psychologist* .
(31) : 117 -124 .
- Cella , D,F.and Tulsy, D.S. (1990 , May) .” Measuring Quality of Life Today :
Methodological Aspects ,” *Oncology Nursing Forum*. (4) : 29 - 38 .

- Cumming, H.H. (1949) . Improving Human Relation . Washington D.C : *National Council for the Social Students* .
- Dalkey, N. & Rourke, D. (1973) . The Delphi Procedure and Rating Quality of Life Factors , In the Quality of Life Concept . Washington , D.C. : *Environmental Protection Agency* .
- Dean, H. (1985 , September - October) . " Choosing Multiple Instruments to Measure the Quality of Life. " *Oncology Nursing_Forum* . (12) : 98 -100 .
- English , R.A. (1971). " The Educations Aspiration of Black and White Youth , " *Psychological Abstrats* .
- Flanagan , J.C. (1978 , February) . " Measurement of Quality of Life : Current State of the Art, " *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation* . (63):138 -147.
- Hanucharunkul , S. (1988) . " *Social Support , Self-Care, and Quality of Life in Cancer Patients Receiving Radiotherapy in Thailand*," Doctoral Dissertation of Nursing. Wayne State University .
- Jackle, M.J. (1974 , March) . " Life Satisfaction and Kidney Dialysis" . *Nursing Forum* . (13) : 360-370.
- Liu, B.C. (1976) . *Quality of Life Indicators in U.S. Metropolitan Areas* . New York : Praeger .
- Marilyn , L.L. " Motivation and job satisfaction of deans schools of nursing," in *Journal of professional nursing*. (January-February 1991) : 33 - 40.
- Maslow , A.H. (1975) . *Motivation and Personality* . 2 nd ed . New York : Harper & Row
- Murray , Henry A . (1962) . *Exploration in Personality* . New York : Science Edition Inc . ,
- Nicholas , B. (1975) . " Population Growth , Individual Demographic Decisions, and The Quality of Life ." *In A Sourcebook on Population Education* , Population Education Project , Mahidol University, Bangkok
- Orem , D.E. (1985) . *Nursing : Concepts of Practice* . 3 rd ed. New York : McGraw - Hill book Company .
- Soborn, M .E . (1971) . " The Impact of Differing Parental Educational Level on the Education Achievement , Attitudes, Aspirations and Expectations of the Child," *The Journal of Educational Research*.
- Padilla , G.V. & Grant , M.M. (1985) " Quality of as A Cancer Nursing Outcome Variable," *Advances in Nursing Science* . (8) : 45 - 60 .

- Palmor , E. & Luikart ,C . (1972 , Mar) . " Health and Social Factors Related to Life Satisfaction, " *Journal of Health & Social Behavior* . (13) : 68 - 80 .
- Patterson , C.H. (1973). *Humanistic Education* . Englewood Cliffs , New Jersey : Prentice Hall Inc.
- Sharma R.C.(1975). " Population and Social Economic Development Population Trend ,Resources and Environment ," *Hand Book on Population* .New delhi : (N .P.) .
- Spitzer , W.O., Dobson , A .& Hall , J . (1981 ,June) . " Measuring the Quality of Life of Cancer Patients . A Concise QL – Index for Use by Physician," *Journal of Chronic Disease* . (34) : 585 - 597 .
- UNESCO , (1981) . *Quality of Life : An Orientation of Population Education*. Bankok .
- UNESCO , (1980, Sep) . " Evaluation the Quality of Life in Beigium," *Social Indicators Research* (8) : 312 .
- Zhan ,L.(1992 , July) ."Quality of Life : Conceptual and Measurement Issues," *Journal of Advanced Nursing* . (17) : 795 - 800 .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 1012/ 5531

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔๔ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบ้านโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพัชรภรณ์ ภาณุตานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้หญิงขายบริการทางเพศ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพัชรภรณ์ ภาณุตานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ภาคผนวก ข
แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	4.366***
2	6.416***
3	6.148***
4	4.989***
5	3.924**
6	1.941
7	8.473***
8	2.592*
9	2.714*

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แรงจูงใจในการขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.86

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	5.495***
2	0.607
3	3.424**
4	8.775***
5	5.692***
6	2.624*
7	2.286
8	6.561***
9	7.603 ***
10	4.336**

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความคาดหวังในการขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.87

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	3.630**
2	3.000**
3	2.934*
4	0.798
5	3.564**
6	1.633
7	1.507
8	5.239***
9	6.679***
10	2.436*

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.71

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและ
ปัจจัยพื้นฐานของหญิงขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	2.620*
2	3.862**
3	1.673
4	4.277***
5	5.150***
6	3.194**
7	3.813**
8	2.220*
9	1.247

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐานของหญิง
ขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.67

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นของหญิงขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	2.620*
2	3.795**
3	3.924**
4	4.320***
5	2.286*
6	2.898*
7	1.995
8	3.052**
9	3.606**
10	4.249***
11	4.320***
12	1.776
13	2.049
14	1.852
15	0.814

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นของหญิงขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.77

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจของหญิงขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	2.397*
2	2.256*
3	7.000***
4	6.693***
5	6.242***
6	3.113**

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจของหญิงขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.70

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง
ของหญิงขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	7.499***
2	8.437***
3	3.209*
4	3.306**
5	1.560
6	1.528

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเองของหญิงขายบริการ
ทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.72

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านการพักผ่อนของ
หญิงขายบริการทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t - test)
1	4.075***
2	3.384**
3	2.923*
4	5.284***
5	0.552
6	1.776
7	5.789***

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐานของหญิง
ขายบริการทางเพศมีค่าเท่ากับ 0.72

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเรื่องคุณภาพชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าท่านรู้สึกพึงพอใจกับสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใดและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องแรงจูงใจ ความคาดหวังและทัศนคติของตัวท่าน ขอให้ท่านพิจารณาข้อความที่กำหนด แล้วตอบข้อคำถามตามความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่าน คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของท่าน ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน แต่ละส่วนมีคำอธิบายโดยละเอียด คือ

ตอนที่ 1	แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวท่าน	มี 6 ข้อ
ตอนที่ 2	แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของท่าน	ประกอบด้วย 5 ด้านคือ
	ส่วนที่ 1 ด้านด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน	มี 9 ข้อ
	ส่วนที่ 2 ด้านสัมพันธภาพ	มี 15 ข้อ
	ส่วนที่ 3 ด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ	มี 6 ข้อ
	ส่วนที่ 4 ด้านการพัฒนาตนเอง	มี 6 ข้อ
	ส่วนที่ 5 ด้านการพักผ่อน	มี 7 ข้อ
ตอนที่ 3	แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ	มี 10 ข้อ
ตอนที่ 4	แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ	มี 10 ข้อ
ตอนที่ 5	แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ	มี 10 ข้อ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

โปรดเติมข้อความในช่องว่างให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

โปรดเติมข้อความในช่องว่างให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

1. อายุ

☐ อายุ ตั้งแต่ 15 – 20 ปี	☐ อายุมากกว่า 20 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี
☐ อายุมากกว่า 25 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	☐ อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 35 ปี
☐ อายุมากกว่า 35 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี	

2. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้ศึกษา	☐ ระดับประถมศึกษา (ป. 1 - ป.6)
☐ ระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)	☐ ระดับ ปวช . ปวส.

3. ภาคที่เป็นภูมิลำเนาเดิมก่อนมาประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ

☐ ภาคเหนือ	☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)
☐ ภาคกลาง	☐ ภาคตะวันออก
☐ ภาคใต้	

4. ระยะเวลาในการปฏิบัติอาชีพขายบริการทางเพศ

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี	☐ มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี
☐ มากกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	☐ มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี
☐ มากกว่า 10 ปี	

5. รายได้ / เดือน ประมาณ

☐ น้อยกว่าเท่ากับ 3,000 บาท	☐ 3,001 – 5,000 บาท
☐ 5,001 – 10,000 บาท	☐ 10,001 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,000 บาท ขึ้นไป

6. ประเภทสถานที่ทำงาน

☐ ร้านอาหาร / สวนอาหาร
☐ คาราโอเกะ
☐ นวดแผนโบราณ / ออบอบนวด
☐ โรงแรม
☐ สำนัก
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความจากแบบสอบถามทีละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงกับสิ่งที่ท่านเป็นอยู่ในสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใดเพียงข้อเดียว

ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านน้อย

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้างไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านมาก

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ด้านสุขภาพและปัจจัยพื้นฐาน

ข้อความ	ไม่เลย	ไม่จริง	ปานกลาง	จริง	จริงที่สุด
ด้านสุขภาพกายและใจ					
1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองมีสุขภาพดี					
2. ข้าพเจ้าไปตรวจร่างกายที่หน่วยงานสาธารณสุขตามนัด					
3. ข้าพเจ้าเป็นคนอารมณ์ดี					
4. ข้าพเจ้ารักษาสุขภาพร่างกายให้ได้อยู่เสมอ					
ด้านปัจจัยพื้นฐาน					
5. ข้าพเจ้าพอใจกับความเป็นอยู่ของตัวเองในปัจจุบัน					
6. ข้าพเจ้ามีความสุขที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ ตู้เย็น ทีวี					
7. ข้าพเจ้าพอใจกับที่พักอาศัยในปัจจุบัน					
8. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีความปลอดภัยในชีวิต					
9. ข้าพเจ้ารับประทานอาหารที่มีประโยชน์จึงทำให้มีสุขภาพดี					

ส่วนที่ 2 ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

ข้อความ	ไม่ เลย	เล็กน้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
สัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัว					
1. ข้าพเจ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อ-แม่					
2. ข้าพเจ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีกับพี่น้อง					
3. ข้าพเจ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีกับญาติ					
4. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัวอย่างมีความสุข					
5. บุคคลในครอบครัวมีความเข้าใจข้าพเจ้า					
6. ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้ไปเยี่ยมเยียนครอบครัว					
7. ข้าพเจ้าได้ทำหน้าที่แม่ในการช่วยเหลือและเลี้ยงดูบุตร					
8. ไม่ว่าคนในครอบครัวมีปัญหาอะไรข้าพเจ้าสามารถให้ความช่วยเหลือและแนะนำได้					
9. สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบคือการได้อยู่ร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน					
10. ข้าพเจ้าให้ความรักและความเอาใจใส่กับบุคคลในครอบครัว					
สัมพันธภาพกับเพื่อน					
11. ข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนใหญ่พูดคุยสนุกสนานกับเพื่อนร่วมงาน					
12. เวลาข้าพเจ้ามีปัญหาข้าพเจ้าปรึกษาเพื่อน					
13. ข้าพเจ้ามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานของ					
14. ข้าพเจ้ามีเพื่อนร่วมงานที่ดี					
15. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากคนอื่น					

ส่วนที่ 3 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อความ	ไม่ เลย	เล็กน้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ					
1. รายได้ของข้าพเจ้ามีมากพอจุนเจือครอบครัวได้					
2. รายได้ของข้าพเจ้ามีเหลือเก็บออมไว้					
3. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกมั่นคงในงานอาชีพนี้					
ด้านกิจกรรมในสังคมและชุมชน					
4. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนของ					
5. ข้าพเจ้าเคยเป็นอาสาสมัครในการช่วยเหลือ บุคคลอื่นในเหตุการณ์คับขัน					
6. ข้าพเจ้าเคยเสนอตัวเป็นตัวแทนในการช่วยเหลือ เพื่อนเพื่อดูแลสุขภาพและป้องกันโรค					

ส่วนที่ 4 ด้านการพัฒนาตนเอง

ข้อความ	ไม่ เลย	เล็กน้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านพัฒนาด้านอาชีพ					
1. ข้าพเจ้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น					
☐ อ่านหนังสือพิมพ์เรื่องความรู้ ข่าวสาร					
☐ นิตยสารหัวข้อแม่บ้านแม่เรือน เย็บปักถักร้อย					
☐ เรียนพิเศษเพิ่มเติม					
☐ ทำผม / แต่งหน้า					
☐ อื่น ระบุ.....					
ด้านการเรียน					
2. ข้าพเจ้าพยายามศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นโดย					
☐ เรียนศึกษาผู้ใหญ่					
☐ เรียนระบบปกติสายสามัญ/สายอาชีพ					
☐ เรียนด้วยตัวเอง					
☐ อื่น ๆ ระบุ.....					
3. ข้าพเจ้าได้ทำอาชีพเสริมนอกเหนือจากเวลาว่างเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น					
☐ ขายอาหาร / ขายของ					
☐ รับจ้างซักผ้า / เย็บผ้า					
☐ แม่ครัวร้านอาหาร					
☐ อื่น ๆ ระบุ					
ด้านความสามารถพิเศษ					
4. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจในความสามารถพิเศษของท่านเกี่ยวกับเรื่อง ต่าง ๆ เช่น					
☐ ร้องเพลง / เต้นรำ					
☐ เล่นดนตรี					
☐ วาดรูป					
☐ แต่งหน้า					
☐ อื่น ๆ ระบุ					
พัฒนาด้านจิตใจ					
5. ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา					
6. ข้าพเจ้าเป็นคนมองโลกในแง่ดี					

ส่วนที่ 5 การพักผ่อน

ข้อความ	ไม่ เลย	เล็ก น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านสังคม					
1. ข้าพเจ้ามีการพักผ่อนโดยการพูดคุยกับเพื่อนฝูง					
2. ข้าพเจ้ามีโอกาสเดินทางไปเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ กับเพื่อน					
3. ข้าพเจ้าได้ร่วมรับประทานอาหารกับเพื่อน ๆ หรือ ครอบครัวของตนเอง					
ด้านสันทนาการและนันทนาการ					
4. ข้าพเจ้ามีความสุขกับการได้ทำกิจกรรม ต่าง ๆ ต่อไปนี้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ					
☐ ร้องเพลง/คาราโอเกะ					
☐ เดินรำ					
☐ ดูหนัง					
☐ ฟังเพลง					
☐ เล่นเกม					
☐ เล่นกีฬา					
☐ เดินแอโรบิก					
☐ อื่นๆ ระบุ					
5. ข้าพเจ้ามีเวลาพักผ่อน นอนหลับ					
6. ข้าพเจ้ามีเวลาได้อยู่บ้าน ดูทีวี ทำงานบ้าน รดน้ำต้นไม้					
7. ข้าพเจ้ามีเวลาได้เดิน ช้อปปีง / เดินเล่นบริเวณ สวนสาธารณะต่าง ๆ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการขายบริการทางเพศ

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความจากแบบสอบถามทีละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้างไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านมาก
จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ปานกลาง	จริง	จริงที่สุด
ด้านนำรายได้มาช่วยเหลือครอบครัว					
1. เมื่อเห็นคนอื่นประกอบอาชีพนี้แล้วข้าพเจ้าอยากทำบ้าง					
2. ครอบครัวของข้าพเจ้ายากจนจึงทำให้ข้าพเจ้าต้องประกอบอาชีพนี้เพื่อนำเงินมาจุนเจือช่วยเหลือครอบครัว					
3. ข้าพเจ้ามีความเป็นอยู่แร้นแค้นและเพื่อให้ความเป็นอยู่ของตัวเองดีขึ้นข้าพเจ้าจึงมาประกอบอาชีพนี้					
4. ข้าพเจ้าประกอบอาชีพนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิต เช่น บ้าน รถยนต์ โทรศัพท์ ตู้เย็น					
5. ข้าพเจ้าประกอบอาชีพนี้เพราะทำให้มีโอกาสได้กินดีอยู่ดี					
ด้านประกอบอาชีพตามผู้อื่น					
6. ข้าพเจ้าประกอบอาชีพนี้เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของตัวเอง					
7. ข้าพเจ้าประกอบอาชีพนี้ทำให้มีโอกาสพบปะคนมากมาย					
8. การมีโอกาสดูแลตัวสวยงาม ทำให้อยากประกอบอาชีพนี้					
ด้านได้ทำงานสบายค่าตอบแทนสูง					
9. ข้าพเจ้าประกอบอาชีพนี้เพราะมีโอกาสดำรงงานสบายและไม่เหนื่อย					
10. ข้าพเจ้าประกอบอาชีพนี้เพราะมีโอกาสดำรงงานค่าตอบแทนสูง					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการขายบริการทางเพศ

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความจากแบบสอบถามทีละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านน้อย

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้างไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกท่านมาก

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ไม่จริง เลย	ไม่ จริง	ปาน กลาง	จริง	จริงที่ สุด
ด้านหวังว่าครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและยกฐานะสังคม					
1. ข้าพเจ้าตั้งความหวังไว้ว่าการทำงานในอาชีพนี้จะทำให้ข้าพเจ้ามีความเป็นอยู่ดีขึ้น					
2. ข้าพเจ้าหวังว่าการประกอบอาชีพนี้ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น					
3. ข้าพเจ้าหวังว่าการประกอบอาชีพนี้ทำให้สามารถยกฐานะทางสังคมของตนเองให้สูงขึ้น					
4. ข้าพเจ้าหวังว่าการประกอบอาชีพนี้ทำให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น					
ด้านหวังว่าได้อยู่ร่วมในสังคม					
5. ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพนี้ไปอีกนานแค่ไหน					
6. แม้ว่าอาชีพนี้จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ข้าพเจ้าก็ยังคงประกอบอาชีพนี้ต่อไป					
7. ข้าพเจ้าหวังว่าการประกอบอาชีพนี้มีโอกาสได้อยู่ร่วมในสังคม					
ด้านหวังว่ามีคู่ครองที่ดีและได้ท่องเที่ยว					
8. ข้าพเจ้าหวังว่าการประกอบอาชีพนี้มีโอกาสได้มีคู่ครองที่ดี					
9. ข้าพเจ้าหวังว่าการประกอบอาชีพนี้มีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเอาอกเอาใจเพศตรงข้าม					
10. ข้าพเจ้าหวังว่าการประกอบอาชีพนี้ทำให้มีโอกาสดำรงชีพในต่างแดน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการขายบริการทางเพศ

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความจากแบบสอบถามทีละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นท่านน้อย

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านบ้าง

ไม่ตรงกับความรู้สึก ของท่านบ้าง

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นท่านมาก

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านการยอมรับในสังคมและลดปัญหาสังคม					
1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นอาชีพขายบริการทางเพศเป็นอาชีพปกติอาชีพหนึ่งในสังคม					
2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นอาชีพขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ช่วยให้ผู้ขายไม่ไปข่มขืนเพศหญิง					
3. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่สุจริต					
4. ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นปกติเมื่อประกอบอาชีพนี้					
5. ข้าพเจ้าไม่ชอบให้คนอื่นแสดงอาการรังเกียจอาชีพนี้					
6. ข้าพเจ้ารู้สึกอายเมื่อสังคมประณามเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ					
7. ข้าพเจ้าคิดว่าการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่สร้างความตื้นตันให้ชีวิต					
ด้านการเสียสละต่อสังคมและครอบครัว					
8. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นอาชีพที่ให้ความสุขกับผู้อื่น					
9. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นที่สามารถนำเงินที่ได้จากอาชีพนี้มาช่วยเหลือครอบครัว					
10. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองได้เสียสละโดยได้ตอบแทนบุญคุณพ่อ-แม่และได้ส่งเสียพี่น้องได้ศึกษาเล่าเรียน					

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางพัชรภรณ์ ภวภูตานนท์
วันเดือนปีเกิด	1 มกราคม พุทธศักราช 2506
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	กลุ่มโรคเอดส์ วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ โรคเรื้อน สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดราชบุรี 70000
อาชีพปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ 7
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2527	พยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นต้น วิทยาลัยพยาบาลราชบุรี
พ.ศ. 2529	ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต เอกสุขศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2534	พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร